

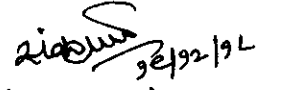
गोपनीय

क्र.मुंमप्रविप्रा/बैठक/१४६

मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण
वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व),
मुंबई - ४०० ०५१.

दिनांक : १९ डिसेंबर, २०१८

मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१८ (बुधवार) रोजी झालेल्या १४६व्या बैठकीच्या कार्यवृत्ताची प्रत सोबत पाठवित आहे.

(संजय नानावटे)

सचिव,
कार्यकारी समिती

प्रति,
सर्व सदस्य व निमंत्रित

प्रत अग्रेषित :-

मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणाचे अधिकारी

मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या १४६व्या बैठकीचे कार्यवृत्त

दिनांक	:	२१ नोव्हेंबर, २०१८ (बुधवार)
वेळ	:	सकाळी ११.०० वाजता
स्थळ	:	मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, नविन प्रशासकीय इमारत, समिती कक्ष, ९वा मजला, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व), मुंबई - ४०० ०५१.

उपस्थित सदस्य :

श्री. देवेंद्र फडणवीस माननीय मुख्यमंत्री	-	अध्यक्ष
श्री. प्रकाश मेहता गृहनिर्माण मंत्री	-	सदस्य
डॉ. रणजीत पाटील नगर विकास राज्यमंत्री	-	सदस्य
श्री. विश्वनाथ महाडेश्वर मुंबईचे महापौर, बृहन्मुंबई महानगरपालिका	-	सदस्य
श्री. अजोय मेहता महापालिका आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका	-	सदस्य
श्री. लोकेशचंद्र व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको	-	सदस्य
श्री. आर.ए.राजीव महानगर आयुक्त, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण	-	सदस्य-सचिव

निमंत्रित :

श्रीमती मंजुषा जाधव अध्यक्षा, ठाणे जिल्हा परिषद
श्री. जयवंत सुतार महापौर, नवी मुंबई महानगरपालिका
श्रीमती डिम्पल मेहता महापौर, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका

श्रीमती पंचम ओमी कलानी
महापौर,
उल्हासनगर महानगरपालिका

श्रीमती प्रितम पाटील
नगराध्यक्षा,
पेण नगरपरिषद

श्रीमती सायली म्हात्रे
नगराध्यक्षा,
उरण नगरपरिषद

श्रीमती सुमन औसरमल
नगराध्यक्षा,
खोपोली नगरपरिषद

श्री. राधेश्याम मोपलवार
व्यवस्थापकीय संचालक,
महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ

बैठकीच्या सुरुवातीस, मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांचे महानगर आयुक्त यांनी प्राधिकरणाच्या वतीने स्वागत केले.

तसेच श्री.यशवंत जाधव, अध्यक्ष, स्थायी समिती, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, श्री.डी.के.जैन, मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन व श्री.लोकेशचंद्र, व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको यांचे नवे "पदसिद्ध सदस्य" म्हणून स्वागत व अभिनंदन केले.

तसेच श्री.विजय खरपडे, अध्यक्ष, पालघर जिल्हा परिषद, श्री.जयवंत सुतार, महापौर, नवी मुंबई महानगरपालिका, श्रीमती डिम्पल मेहता, महापौर, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका, श्रीमती पंचम कलानी, महापौर, उल्हासनगर महानगरपालिका, श्रीमती प्रितम पाटील, नगराध्यक्षा, पेण नगरपरिषद, श्रीमती सायली म्हात्रे, नगराध्यक्षा, उरण नगरपरिषद आणि श्रीमती सुमन औसरमल, नगराध्यक्षा, खोपोली नगरपरिषद यांचे "स्थायी निर्मात्रित" म्हणून स्वागत व अभिनंदन केले.

त्यानंतर श्री.रमेश कोरगांवकर, माजी अध्यक्ष, स्थायी समिती, बृहन्मुंबई महानगरपालिका, श्री.सुमित मल्लिक, माजी मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन व श्री.भूषण गगराणी, माजी व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको यांनी प्राधिकरणाचे "पदसिद्ध सदस्य" व श्री. यु. पी. एस. मदान, माजी महानगर

आयुक्त यांनी प्राधिकरणाचे सदस्य-सचिव आणि श्रीमती मीना कुमार आयलानी, माजी महापौर, उल्हासनगर महानगरपालिका यांनी 'स्थायी निमंत्रित' म्हणून बजावलेल्या बहुमोल सेवेचा गौरवपूर्ण उल्लेख केला.

त्यानंतर विषय पत्रिकेवरील बाबी विचारार्थ घेण्यात आल्या.

बाब क्र.१ : दिनांक २२ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या प्राधिकरणाच्या मागील (१४५व्या) बैठकीचे कार्यवृत्त कायम करणे.

कार्यवृत्त कायम करण्यात आले.

बाब क्र.२ : दिनांक २२ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या प्राधिकरणाच्या मागील (१४५व्या) बैठकीच्या कार्यवृत्तावरील कार्यवाही अहवाल.

कार्यवाही अहवालाची नोंद प्राधिकरणाने घेतली.

बाब क्र.३ : मेट्रो मार्ग १०—गायमुख—शिवाजी चौक (मिरा रोड) या मार्गाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देणे आणि अंमलबजावणीकरीता राज्य शासनाची मान्यता घेण्यासाठी प्राधिकरणास सादर.

३.१. सदर प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मान्यता दिलेल्या ११८ कि.मी. लांबीच्या मुंबई मेट्रो बृहत् आराखड्याचा विस्तार आता सुमारे २७५ कि.मी. वाढविण्यात आला आहे. प्रस्तावित मेट्रो मार्ग १०-गायमुख-शिवाजी चौक (मिरा रोड) या मेट्रो प्रकल्पाची गरज व त्याची ठळक वैशिष्ट्ये जसे की, मार्गाची लांबी, स्थानके, मेट्रो मार्गाची रचना, दैनंदिन प्रवासी संख्या, कार डेपो प्रकल्पासाठी लागणारी कायम स्वरूपी तसेच तात्पुरत्या वापरासाठी लागणारी जमीन, प्रकल्प राबविण्याचा कालावधी, अंदाजित किंमत इत्यादी आणि आवश्यक असणाऱ्या निधीची पुर्तता यासंबंधी महानगर आयुक्त यांनी सादरीकरण केले.

३.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मेट्रो मार्ग १० या प्रकल्पामुळे मुंबई, बोरीवली, मिरा-भाईंदर, घोडबंदर रोड, ठाणे या परिसरातील आणि दोन्ही शहरातील नागरिकांना मोठा फायदा होईल. प्रस्तावित मेट्रो मार्गामुळे मुंबई, बोरीवली, मिरा-भाईंदर आणि ठाणे ही शहरे जोडली जाणार असून मेट्रो जाळ्यांचे एक वर्तुळ पूर्ण होणार आहे. सन २०३१ पर्यंत सुमारे २१.६२ लाख प्रवाशांना वातानुकूलित, सुरक्षित, आरामदायक प्रवासाचे फायदे उपलब्ध होतील, तसेच इंधन बचत, वाहन खर्च, प्रवासास लागणाऱ्या वेळेमध्ये बचत होऊन रस्त्यावरील दुर्घटना, ध्वनी व हवेतील प्रदूषण कमी होईल.

३.३. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे सांगितले की, प्रकल्पाकरीता लागणारा निधी हा प्रामुख्याने केंद्र शासनाकडून मिळणारे १०% अनुदान तसेच इतर बाह्य वित्तीय संस्था जसे की, जागतिक बँक/एशियन विकास बँक/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था, न्यु डेव्हलपमेंट बँक इत्यादी आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय वित्तीय संस्था यांच्या मार्फत मिळणाऱ्या कर्ज स्वरूपामार्फत उपलब्ध करण्यात येईल. या प्रकल्पासाठी ५०% केंद्र शासनाचा कर तसेच १००% राज्य शासनाचा कर आणि जमिनीची किंमत राज्य शासनाकडून बिनव्याजी कर्ज स्वरूपात उपलब्ध करून देण्याचे प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्पासाठी प्राधिकरणामार्फत एकूण सुमारे रु.३५४.७७ कोटी, राज्य शासनामार्फत रु.७७६.७१ कोटी, केंद्र शासनामार्फत रु.५२६.६७ कोटी तसेच जागतिक बँक/एशियन विकास बँक/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था, न्यु डेव्हलपमेंट बँक इत्यादी आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय वित्तीय संस्थेमार्फत कर्ज सहाय्य म्हणून रु.२८१७.८४ कोटी इतका निधी उभारावा लागणार आहे.

३.४. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे सांगितले की, या मेट्रो मार्गाचे भाडे हे मेट्रो मार्ग २अ, २ब, ४, ५, ६, ७ आणि ९ या प्रकल्पाकरीता मान्यता मिळालेल्या भाडे दराप्रमाणेच प्रस्तावित केले आहे:-

अंतर (कि.मी.)	० - ३	३ - १२	१२ - १८	१८ - २४	२४ - ३०	३० - ३६	३६ - ४२	४२
भाडे (रु.)	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०

मेट्रो मार्ग १० या मेट्रो मार्गाचे सुरुवातीचे भाडे दर वर दर्शविल्यानुसार असून त्यापुढील भाडे दराकरीता प्राधिकरणामार्फत भाडे निर्धारण समिती गठीत करण्यात येईल. उल्लेखित केलेले भाडे मेट्रो सुरु करण्यापूर्वी वित्तीय व्यवहार्यता तपासून गरज भासल्यास त्यामध्ये आवश्यक बदल करण्याचे अधिकार प्राधिकरणास देण्याचे प्रस्तावित आहे.

३.५. सविस्तर चर्चेनंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला:-

ठराव क्र. १४७१ :-

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम १२ चे उपकलम (१) चे पोटकलम (क), (ड), (ई) व (ग) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरण याद्वारे, मेट्रो मार्ग १०- गायमुख- शिवाजी चौक (मिरा रोड) या प्रकल्पाचे महत्व लक्षात घेता प्राधिकरण

या प्रकल्पाच्या खालील बाबींना मान्यता देऊन राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देत आहे :-

- १) दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित यांनी सादर केलेल्या मेट्रो मार्ग १० या ९.२०९ कि.मी लांबीच्या (८.५२९ कि.मी. उन्नत मार्ग व ०.६८० कि.मी. भूमिगत मार्ग), ४ उन्नत स्थानके असलेल्या मेट्रो प्रकल्पाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देऊन राज्य शासनाच्या मान्यतेसाठी शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित यांनी अंदाजित केलेल्या मेट्रो मार्ग १० प्रकल्पाकरीता रु.४,४७६ कोटी प्रकल्प पूर्णत्व किंमतीस प्रशासकीय मान्यता देऊन राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ३) सदर प्रकल्प मेट्रो कायदा, २००९ (सुधारीत) अंतर्गत राबविण्यास तसेच प्रकल्पाची अंमलबजावणी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ४) सदर प्रकल्प अंमलबजावणी दरम्यान मार्गिकांमध्ये (Alignment) तसेच स्थानकांमध्ये गरज भासल्यास किरकोळ बदल करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ५) सदर प्रकल्प अंमलबजावणीकरीता प्राधिकरणाकडील स्वतःचा निधी व जागतिक बँक/ न्यू डेव्हलपमेंट बँक (NDB)/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था इत्यादी आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय वित्तीय संस्थेमार्फत कर्ज सहाय्य घेण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देऊन राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ६) सदर प्रकल्पासाठी द्विपक्षीय/ बहुपक्षीय/आंतरराष्ट्रीय अशा विविध वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेणेसाठी केंद्र सरकार आणि आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्था यांच्याबरोबर समन्वय साधणे आणि प्रकल्प अंमलबजावणीच्या पुढील सर्व कार्यवाहीकरीता प्राधिकरणाला प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ७) देशातील विविध मेट्रो प्रकल्प राबविण्यासाठी केंद्र शासनामार्फत १०% (खाजगी गुंतवणूक, जमिनीची किंमत, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत, राज्य शासन कर वगळून) निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. त्याच धर्तीवर या प्रकल्पाकरीता केंद्र शासनाकडून निधी मिळविण्याकरीता राज्य शासनामार्फत पाठपुरावा करण्याची शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ८) सदर प्रकल्प डिसेंबर, २०२२ पर्यंत पूर्ण करावयाचे उद्दिष्ट असल्याने, सुरुवातीला प्राधिकरणामार्फत निधी वापरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ९) नागपूर मेट्रो आणि मुंबई मेट्रो मार्ग ३ प्रमाणे मेट्रो मार्ग १० या प्रकल्पासाठी बिनव्याजी दुय्यम कर्ज घेण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देत आहे व राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

- १०) सदर प्रकल्पाकरीता बहुपक्षीय/द्विपक्षीय आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्थाकडून थेट कर्ज घेण्यास प्राधिकरणास प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- ११) मुंबई मेट्रो मार्ग २अ, २ब, ४, ५, ६, ७, ७अ आणि ९ या प्रकल्पाकरिता ज्याप्रमाणे समर्पित नागरी परिवहन निधी" मध्ये संकलित करण्यास मंत्रिमंडळाची या पूर्वीच मान्यता मिळाली त्याच धर्तीवर मेट्रो मार्ग १० साठी सदर विविध स्रोतातून निधी उभारण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १२) सदर मेट्रो प्रकल्पाकरीता दुरुस्ती व देखभाल आगारासाठी गायमुख येथील जमीन उपलब्ध न झाल्यास ओवाळे येथील जमीन व उपलब्धतेनुसार किंवा आवश्यकतेप्रमाणे इतर जागा वापरास मान्यता देण्यात यावी. तसेच महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ कायदानुसार आवश्यक ते बदल करण्यास राज्य शासनाकडे शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १३) अतिरिक्त जमीन उपलब्धतेनुसार प्रकल्पासाठी निधी उभारण्याच्या दृष्टीने रहिवाशी/वाणिज्यिक विकास करण्यासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाममात्र दराने हस्तांतरीत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यात येत आहे. तसेच कार डेपोकरीता आवश्यक असलेल्या खाजगी जमिनी मेट्रो रेल्वे अधिनियम, २००९/मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४/महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६/नविन केंद्रीय भूसंपादन व पुनर्वसन व पुनर्वसाहत अधिनियम, २०१३ अंतर्गत संपादन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १४) सदर मेट्रो प्रकल्प अंमलबजावणी करण्याकरीता नियुक्त करण्यात येणारे मनुष्यबळ जसे की, तांत्रिक, सहाय्यक व व्यवस्थापकीय अधिकारी/कर्मचारीवर्ग तसेच भ्रमणध्वनी, फर्निचर, वाहन इत्यादींसाठी लागणारा एकूण व्यवस्थापकीय खर्च हा सर्व मेट्रो प्रकल्पाच्या एकूण खर्चाच्या २% पेक्षा जास्त नसावा, या अटीस अधीन राहून अत्यावश्यक असलेले तांत्रिक मनुष्यबळ हे सरळसेवा भरती/प्रतिनियुक्ती/पदोन्नती/कंत्राटी या तत्त्वावर नियुक्त करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १५) विस्तारीत मेट्रो मार्ग कासारवडवली ते गायमुखचा प्रस्ताव शासनाला सादर करताना सुरुवातीच्या भाडे दराचे टप्पे मेट्रो मार्ग ४ च्या धर्तीवर खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे प्रस्तावित सुरुवातीच्या प्रवासी भाडे दरास मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच उल्लेखित केलेले भाडे मेट्रो सुरु करण्यापूर्वी वित्तीय व्यवहार्यता तपासून गरज भासल्यास त्यामध्ये आवश्यक बदल करण्याचे अधिकार वापरण्यास प्राधिकरणास प्राधिकृत करण्याबाबत राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अंतर (कि.मी.)	०-३	३-१२	१२-१८	१८-२४	२४-३०	३०-३६	३६-४२	>४२
भाडे (रु.)	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०

- १६) शासकीय/निमशासकीय/स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्या सदर मेट्रो प्रकल्पासाठी कायमस्वरूपी आवश्यक असलेल्या जमिनी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाममात्र दराने हस्तांतरित करण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १७) सदर मेट्रो मार्गालगतच्या शासकीय व निमशासकीय संस्थांच्या मोकळ्या जागांचा मेट्रो रेल्वे बांधकाम कालावधी दरम्यान तात्पुरता/कायमस्वरूपी वापर करण्यासाठी तसेच संबंधित विभागांनी सदर मोकळ्या जागा मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला नाममात्र दराने सुपूर्द करण्याबाबत संबंधित विभागांस निर्देश देण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १८) मेट्रो रेल्वे स्थानक व कार डेपोच्या व्यावसायिक वापरास परवानगी देणे व त्यानुसार सदर जमिनीचा वाणिज्यिक विकास करण्याचे अधिकार मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला देण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- १९) सदर मेट्रो प्रकल्पांतर्गतच्या प्रकल्पबाधितांचे (PAP) पुनर्वसन व पुनर्वसाहत आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्थेची सहमती घेऊन "मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प पुनर्वसन व पुनर्वसाहत धोरण (MUTP -R & R Policy)" नुसार करण्याकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.
- २०) सदर मेट्रो प्रकल्पाकरीता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास "विशेष नियोजन प्राधिकरण" म्हणून नियुक्त करण्यास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २१) मेट्रो मार्ग १० हा मेट्रो प्रकल्प "निकडीचा सार्वजनिक प्रकल्प" व "महत्त्वपूर्ण नागरी वाहतूक प्रकल्प" म्हणून घोषित करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २२) शासकीय/खाजगी संस्थांना मेट्रो प्रकल्प इतर प्रकल्पापेक्षा महत्वाचा असेल असे निर्देश देण्यास प्राधिकरणाला प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- २३) दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित आणि मुंबई उपनगरीय रेल्वेकरीता सवलतीच्या दरात वीज उपलब्ध होत असून त्याच धर्तीवर महाराष्ट्र विद्युत नियामक मंडळाकडून मेट्रो प्रकल्पांकरीता सवलतीच्या दरात 'ना नफा ना तोटा' या तत्वावर वीज उपलब्ध करून घेण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२४) प्रस्तावित मेट्रो मार्गाचा सुमारे १.२ कि.मी. चा भाग संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानातून (कार्यरत असलेल्या रस्त्याच्या बाजूने) जात असून महसूल व वन विभागाकडून मंजूरी घेण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

"असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे."

बाब क्र.४ : मुंबई मेट्रो मार्ग ११—वडाळा—छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस या मार्गाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देणे आणि अंमलबजावणीकरीता राज्य शासनाची मान्यता घेण्यासाठी प्राधिकरणास सादर.

४.१. सदर प्रस्तावावर माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मान्यता दिलेल्या ११८ कि.मी. लांबीच्या मुंबई मेट्रो बृहत् आराखड्याचा विस्तार आता सुमारे २७५ कि.मी. पर्यंत वाढविण्यात आला आहे. प्रस्तावित मेट्रो मार्गाबद्दल माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी प्रकल्पाची गरज व त्याची ठळक वैशिष्ट्ये जसे की, मार्गाची लांबी, स्थानके, मेट्रो मार्गाची रचना, दैनंदिन प्रवासी संख्या, कार डेपो प्रकल्पासाठी लागणारी कायम स्वरूपी तसेच तात्पुरत्या वापरासाठी लागणारी जमीन, प्रकल्प राबविण्याचा कालावधी, अंदाजित किंमत इत्यादी आणि आवश्यक असणाऱ्या निधीची पुर्तता यासंबंधी सादरीकरण केले.

४.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई पोर्ट ट्रस्ट (एम.बी.पी.टी.) जवळ जवळ ४०० ते ५०० हेक्टर जमीन पुनर्विकसित करणार असून सदर क्षेत्र व्यावसायिक व मनोरंजन केंद्र बनविण्यासाठी विकास आराखडा (Master plan) तयार करित आहे. त्यास अनुसरून मुंबई पोर्ट ट्रस्टने विकास आराखड्यानुसार उन्नत मेट्रो मार्गाऐवजी मुंबई पोर्ट ट्रस्ट क्षेत्रातून हा मार्ग भुयारी न्यावा अशी सूचना केली. तसेच दक्षिण मुंबईमध्ये ऐतिहासिक वारसा असलेल्या इमारती असल्यामुळे या क्षेत्रामध्ये भुयारी जाणे अनिवार्य होते, म्हणून सदर मेट्रो मार्ग एम.बी.पी.टी. क्षेत्रामधून भुयारी असा प्रस्तावित केला. यामुळे या मेट्रो मार्गाचे स्वरूप वडाळा ते शिवडी उन्नत (४कि.मी.) व शिवडी ते सीएसएमटी भुयारी (८.७६५ कि.मी.) अशी एकूण १२.७७४ कि.मी. लांबीचा मार्ग प्रस्तावित आहे. सदर मेट्रो मार्ग मेट्रो मार्ग ४, ४अ व १० चा दक्षिण विस्तारित भाग असून उत्तरेस ठाणे व मिरा-भाईंदर या शहरांना जोडत असून प्रादेशिक जोडणीच्यादृष्टीने अत्यंत महत्त्वाचा आहे. तसेच मेट्रो मार्ग ११ या प्रकल्पामुळे एम.बी.पी.टी. पुनर्विकसित परिसरातील नागरिकांना मोठा फायदा होईल. या मार्गामुळे सीएसएमटी हे

थेट ठाणे घोडबंदर व मिरा-भाईदरला जोडण्यात येईल व या दोन्ही शहरांतील नागरिकांना मोठा फायदा होईल. सन २०३१ पर्यंत सुमारे १६.९ लाख (छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस-वडाळा-घाटकोपर-मुलुंड-ठाणे-कासारवडवली-गायमुख-शिवाजी चौक (मिरा रोड) प्रवाशांना वातानुकूलित, सुरक्षित, आरामदायक प्रवासाचे फायदे उपलब्ध होतील. तसेच इंधन बचत, वाहन खर्च, प्रवासास लागणाऱ्या वेळेमध्ये बचत होऊन रस्त्यावरील दुर्घटना, ध्वनी व हवेतील प्रदूषण कमी होईल.

४.३. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे सांगितले की, प्रकल्पाकरीता लागणारा निधी हा प्रामुख्याने मुंबई पोर्ट ट्रस्ट या संस्थेमार्फत उपलब्ध होणाऱ्या अनामत रक्कमेद्वारे तसेच केंद्र शासन यांच्याकडून मिळणारे १०% अनुदान तसेच इतर बाह्य वित्तीय संस्था जसे की, जागतिक बँक/एशियन विकास बँक/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था, न्यु डेव्हलपमेंट बँक इत्यादी आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय वित्तीय संस्था यांच्या मार्फत मिळणाऱ्या कर्ज स्वरूपामार्फत उपलब्ध करण्यात येईल. या प्रकल्पासाठी ५०% केंद्र शासनाचा कर तसेच १००% राज्य शासनाचा कर आणि जमिनीची किंमत राज्य शासनाकडून बिनव्याजी कर्ज स्वरूपात उपलब्ध करून देण्याचे प्रस्तावित आहे. सदर प्रकल्पासाठी प्राधिकरणामार्फत एकूण सुमारे रु.२७५४.६६ कोटी, मुंबई पोर्ट ट्रस्ट या संस्थेमार्फत रु.१८३९.०० कोटी, राज्य शासनामार्फत रु.१३१०.६६ कोटी, केंद्र शासनामार्फत रु.८१२.९० कोटी तसेच जागतिक बँक/एशियन विकास बँक/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था, न्यु डेव्हलपमेंट बँक इत्यादी आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय वित्तीय संस्थेमार्फत कर्ज सहाय्य म्हणून रु.२०२१.७९ कोटी इतका निधी उभारावा लागणार आहे.

४.४. महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, या मेट्रो मार्गाचे भाडे हे मेट्रो मार्ग २अ, २ब, ४, ५, ६, ७ आणि ९ या प्रकल्पाकरीता मान्यता मिळालेल्या भाडे दराप्रमाणेच प्रस्तावित केले आहे :-

अंतर (कि.मी.)	०-३	३-१२	१२-१८	१८-२४	२४-३०	३०-३६	३६-४२	४२
भाडे (रु.)	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०

मेट्रो मार्ग ११ या मेट्रो मार्गाचे सुरुवातीचे भाडे दर वर दर्शविल्यानुसार असून त्यापुढील भाडे दराकरीता प्राधिकरणामार्फत भाडे निर्धारण समिती गठीत करण्यात येईल. उल्लेखित केलेले भाडे मेट्रो सुरु करण्यापूर्वी वित्तीय व्यवहार्यता तपासून गरज भासल्यास त्यामध्ये आवश्यक बदल करण्याचे अधिकार प्राधिकरणास देण्याचे प्रस्तावित आहे.

४.५. सविस्तर चर्चेनंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७२ :-

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम १२ चे उपकलम (१) चे पोटकलम (क), (ड), (ई) व (ग) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरण याद्वारे, मेट्रो मार्ग ११-वडाळा-छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनस या प्रकल्पाचे महत्व लक्षात घेता प्राधिकरण या प्रकल्पाच्या खालील बाबींना मान्यता देऊन राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देत आहे :-

१. दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित यांनी सादर केलेल्या १२.७७४ कि.मी. लांबीच्या, २ उन्नत आणि ८ भुयारी स्थानके असलेल्या मेट्रो मार्ग ११ या मेट्रो प्रकल्पाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देण्यात येत असून राज्य शासनाच्या मान्यतेसाठी शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२. दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित यांनी अंदाजित केलेल्या मेट्रो मार्ग ११ प्रकल्पाकरीता रु.८७३९/- कोटी प्रकल्प पूर्णत्व किंमतीस प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
३. सदर मेट्रो मार्गचा फायदा मुख्यतः मुंबई पोर्ट ट्रस्टतर्फे पुनर्विकसित होणाऱ्या क्षेत्राला होणार असल्यामुळे जर मुंबई पोर्ट ट्रस्ट (भूमिगत व उन्नत मार्गातील फरकाची रक्कम) रुपये १८३९/- कोटी भागधारक म्हणून आर्थिक सहाय्य करत असल्यास सदर मार्गाची अंमलबजावणी करणे शक्य असल्याने राज्य शासनास त्याबाबत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
४. सदर मेट्रो मार्गचा फायदा मुख्यतः मुंबई पोर्ट ट्रस्टतर्फे पुनर्विकसित होणाऱ्या क्षेत्राला होणार असल्यामुळे मुंबई पोर्ट ट्रस्टने या मार्गासाठी कोणत्याही प्रकारचे दर, कर, भाडे इत्यादी न आकारण्यासंबंधी राज्य शासनामार्फत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
५. परिच्छेद-३ व ४ मध्ये प्रस्तावित केल्याप्रमाणे मुंबई पोर्ट ट्रस्ट संस्थेने दोन्ही अटी मान्य केल्यास सदर प्रकल्प मुंबई पोर्ट ट्रस्ट क्षेत्रातून भूमिगत करण्यात येईल अन्यथा सदर प्रकल्प मुंबई पोर्ट ट्रस्ट क्षेत्रात उन्नत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे राज्य शासनामार्फत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
६. सदर प्रकल्प मेट्रो कायदा, २००९ (सुधारीत) अंतर्गत राबविण्यास तसेच प्रकल्पाची अंमलबजावणी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे व राज्य शासनामार्फत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. सदर प्रकल्प अंमलबजावणी दरम्यान मार्गिकांमध्ये (Alignment) तसेच स्थानकांमध्ये गरज भासल्यास किरकोळ बदल करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे व राज्य शासनामार्फत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
८. सदर प्रकल्प अंमलबजावणीकरीता प्राधिकरणाकडील स्वतःचा निधी व न्यू डेव्हलपमेंट बँक (NDB) किंवा इतर आंतरराष्ट्रीय/आंतरदेशीय (जागतिक बँक/जपान आंतरराष्ट्रीय सहकार्य संस्था इ.) वित्तीय संस्थेमार्फत कर्ज सहाय्य घेण्याच्या प्रस्तावास तसेच राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
९. सदर प्रकल्पासाठी द्विपक्षीय/बहुपक्षीय/आंतरराष्ट्रीय अशा विविध वित्तीय संस्थांकडून कर्ज घेणेसाठी केंद्र सरकार आणि आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्था यांच्याबरोबर समन्वय साधणे आणि प्रकल्प अंमलबजावणीच्या पुढील सर्व कार्यवाहीकरीता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१०. देशातील विविध मेट्रो प्रकल्प राबविण्यासाठी केंद्र शासनामार्फत १०% (खाजगी गुंतवणूक, जमिनीची किंमत, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत, राज्य शासन कर वगळून) निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. त्याच धर्तीवर या प्रकल्पाकरीता केंद्र शासनाकडून निधी मिळविण्याकरीता राज्य शासनामार्फत पाठपुरावा करण्याची शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
११. तथापी, केंद्र शासनाच्या निधी उपलब्धतेची वाट न पाहता प्राधिकरणाचा निधी वापरून मेट्रो प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे व राज्य शासनामार्फत शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१२. सदर प्रकल्प मार्च, २०२६ पर्यंत पूर्ण करावयाचे उद्दिष्ट असल्याने, सुरुवातीला प्रकल्पासाठी लागणाऱ्या खर्चापैकी प्राधिकरणामार्फत निधी वापरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१३. नागपूर मेट्रो आणि मुंबई मेट्रो मार्ग ३ प्रमाणे मेट्रो मार्ग ११ या प्रकल्पासाठी बिनव्याजी दुय्यम कर्ज घेण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देत आहे व राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१४. सदर प्रकल्पाकरीता बहुपक्षीय/द्विपक्षीय आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्थांकडून थेट कर्ज घेण्यास प्राधिकरणास प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१५. मुंबई मेट्रो मार्ग २अ, २ब, ४, ५, ६, ७, ७अ आणि ९ या प्रकल्पाकरीता ज्याप्रमाणे "समर्पित नागरी परिवहन निधी" मध्ये संकलित करण्यास मंत्रिमंडळाची या पूर्वीच मान्यता मिळाली त्याच धर्तीवर मेट्रो मार्ग ११ साठी सदर विविध स्रोतातून निधी उभारण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

१६. सदर मेट्रो प्रकल्पाकरीता दुरुस्ती व देखभाल आगारासाठी ओवाळे येथील जमीनी व्यतिरिक्त गायमुख/विक्रोळी/कांजूरमार्ग येथील जमीन व उपलब्धतेनुसार किंवा आवश्यकतेप्रमाणे इतर जागा वापरास मान्यता देण्यात यावी. तसेच महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ नुसार आवश्यक ते बदल करण्यास राज्य शासनाकडे शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१७. अतिरिक्त जमीन उपलब्धतेनुसार प्रकल्पासाठी निधी उभारण्याच्या दृष्टीने रहिवाशी/वाणिज्यिक विकास करण्यासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाममात्र दराने हस्तांतरीत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यात यावी. तसेच कार डेपोकरीता आवश्यक असलेल्या खाजगी जमिनी मेट्रो रेल्वे अधिनियम, २००९/ मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४/महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६/नविन केंद्रीय भूसंपादन व पुनर्वसन व पुनर्वसाहत अधिनियम, २०१३ अंतर्गत संपादन करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
१८. सदर मेट्रो प्रकल्प अंमलबजावणी करण्याकरीता नियुक्त करण्यात येणारे मनुष्यबळ जसे की, तांत्रिक, सहाय्यक व व्यवस्थापकीय अधिकारी/कर्मचारी वर्ग तसेच भ्रमणध्वनी, फर्निचर, वाहन इत्यादीसाठी लागणारा एकूण व्यवस्थापकीय खर्च सर्व मेट्रो प्रकल्पाच्या एकूण खर्चाच्या २% पेक्षा जास्त नसावा, या अटीस अधीन राहून अत्यावश्यक असलेले तांत्रिक मनुष्यबळ हे सरळसेवा भरती/प्रतिनियुक्ती/पदोन्नती/कंत्राटी या तत्त्वावर नियुक्त करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देण्यात येत आहे.
१९. विस्तारीत मेट्रो मार्ग-११ वडाळा ते छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनसचा प्रस्ताव शासनास सादर करताना सुरुवातीच्या भाडे दराचे टप्पे मेट्रो मार्ग ४ च्या धर्तीवर खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे प्रस्तावित सुरुवातीच्या प्रवासी भाडेदरास मान्यता द्यावी. तसेच उल्लेखित केलेले भाडे मेट्रो सुरु करण्यापूर्वी वित्तीय व्यवहार्यता तपासून गरज भासल्यास त्यामध्ये आवश्यक बदल करण्याचे अधिकार वापरण्यास प्राधिकरणास प्राधिकृत करण्याबाबत राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

अंतर (कि.मी.)	०	३-१२	१२-१८	१८-२४	२४-३०	३०-३६	३६-४२	४२
भाडे (रु.)	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०

२०. शासकीय/निमशासकीय/स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्या सदर मेट्रो प्रकल्पासाठी कायमस्वरुपी आवश्यक असलेल्या जमिनी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाममात्र दराने हस्तांतरित करण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२१. सदर मेट्रो मार्गालगतच्या शासकीय व निमशासकीय संस्थांच्या मोकळ्या जागांचा मेट्रो रेल्वे बांधकाम कालावधी दरम्यान तात्पुरता वापर करण्यासाठी तसेच संबंधित विभागांनी सदर मोकळ्या जागा मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला नाममात्र दराने सुपूर्द करण्याबाबत संबंधित विभागांस निर्देश देण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२२. मेट्रो रेल्वे स्थानक व कार डेपोच्या व्यावसायिक वापरास परवानगी देणे व त्यानुसार सदर जमिनीचा वाणिज्यिक विकास करण्याचे अधिकार मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाला देण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२३. सदर मेट्रो प्रकल्पांतर्गतच्या प्रकल्पबाधितांचे (PAP) पुनर्वसन व पुनर्वसाहत आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्थेची सहमती घेऊन "मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प पुनर्वसन व पुनर्वसाहत धोरण (MUTP – R & R Policy)" नुसार करण्याकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.
२४. सदर मेट्रो प्रकल्पाकरीता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास "विशेष नियोजन प्राधिकरण" म्हणून नियुक्त करण्यास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२५. मेट्रो मार्ग-११ प्रकल्प "निकडीचा सार्वजनिक प्रकल्प" व "महत्त्वपूर्ण नागरी वाहतूक प्रकल्प" म्हणून घोषित करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२६. शासकीय/खाजगी संस्थांना मेट्रो प्रकल्प इतर प्रकल्पापेक्षा महत्वाचा असेल असे निर्देश देण्यास प्राधिकरणाला प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२७. दिल्ली मेट्रो रेल्वे महामंडळ मर्यादित आणि मुंबई उपनगरीय रेल्वेकरीता सवलतीच्या दरात वीज उपलब्ध होत असून त्याच धर्तीवर महाराष्ट्र विद्युत नियामक मंडळाकडून मेट्रो प्रकल्पांकरीता सवलतीच्या दरात 'ना नफा ना तोटा' या तत्वावर वीज उपलब्ध करून घेण्याकरीता राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२८. मेट्रो मार्ग-११ चा सुमारे १.५ कि.मी. भाग हा सागरी किनारपट्टीतून (Coastal Regulation Zone) क्षेत्रामधून (कार्यरत असलेल्या शिवडी चेंबूर रस्त्याच्या बाजूने) जात असून महाराष्ट्र सागरी किनारपट्टी क्षेत्र व्यवस्थापन प्राधिकरण (पर्यावरण विभाग) कडून मंजूरी उपलब्ध करून देण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
२९. मेट्रो मार्ग-११ हा घड्याळ गोदी (Clock Tower), मुंबई जनरल पोस्ट ऑफिस (जी.पी.ओ.) व मुंबई महानगरपालिका या ऐतिहासिक वारसा (Heritage) इमारतींच्या बाजूने भूमिगत जात असून मुंबई हेरिटेज कॉन्झर्वेशन कमिटी (MHCC) कडून लवकरात लवकर मंजूरी देण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.५ : मुंबई मेट्रो मार्ग १२— कल्याण- तळोजा या मेट्रो मार्गाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवालास मान्यता देणे आणि अंमलबजावणीकरीता राज्य शासनाची मान्यता घेण्यासाठी प्राधिकरणास सादर.

५.१. सदर मेट्रो प्रकल्पाच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे महानगर आयुक्त यांनी सादरीकरण केले. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या दिनांक २८ मे, २००४ रोजी झालेल्या ११०व्या बैठकीत मे. दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि. यांनी तयार केलेल्या मुंबई मेट्रो मार्गाच्या बृहत् आराखड्यास आणि त्यांच्या अंमलबजावणीच्या टप्प्यास मान्यता मिळाली. सदर बृहत् आराखड्यात एकूण ९ मेट्रो मार्ग असून त्यांची एकूण लांबी १४६.५० कि.मी. इतकी असून ते सन २०२१ पर्यंत पूर्ण करणे अपेक्षित होते. सदर आराखड्यातील मार्गांचे अंमलबजावणी धोरण निश्चित करतेवेळी व सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करताना त्यात काही बदल करण्यात आले. सुधारीत मेट्रो मार्ग बृहत् आराखड्यानुसार शासनाने मान्यता दिलेल्या २७५.३ कि.मी. लांबीचा मेट्रो मार्ग प्रस्तावित आहे.

५.२. महानगर आयुक्त यांनी अशीही माहिती दिली की, महानगर प्रदेशात होणारी लोकसंख्या वाढ, विकास व रोजगार वाढ लक्षात घेऊन मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने आवश्यक असणारे परिवहन जाळे यांचा पूर्णपणे अभ्यास करून सर्वकष परिवहन अभ्यास सन २००८ मध्ये पूर्ण केला. तसेच कल्याण-डोंबिवली या शहरातील वाढती लोकसंख्या व आजूबाजूचा होणारा विकास, विशेष नियोजन प्राधिकरण असलेल्या २७ गावांचा विकास आराखडा, कल्याण विकास केंद्र व NAINA चे क्षेत्र तसेच कल्याण—डोंबिवली ही शहरे नवी मुंबई या शहराला जोडण्याची निकड लक्षात घेता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने मेट्रो मार्ग-५ (ठाणे-भिवंडी-कल्याण) हा मेट्रो मार्ग विस्तारीत करून कल्याण ते तळोजा (डोंबिवली मार्ग) प्रस्तावित केला आहे. सदर मार्गाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) तयार करण्यासाठी मे. दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन (DMRC) ची सल्लागार म्हणून नियुक्ती केली. सल्लागाराने सदर प्रकल्पाचा संक्षिप्त अहवाल माहे ऑक्टोबर, २०१८ मध्ये प्राधिकरणास सादर केला.

५.३. महानगर आयुक्त यांनी पुढे अशी माहिती दिली की, मेट्रो मार्ग-२ अ, २ ब, ४, ५, ६, ७ आणि ९ या प्रकल्पासाठी दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि. यांनी भाडेदर रु.१०, २० आणि ३० असे प्रस्तावित केले आहेत. त्याचप्रमाणे, मेट्रो मार्ग १२-कल्याण-तळोजा या मार्गाकरीता सुरुवातीच्या भाडे दराचे टप्पे खालीलप्रमाणे प्रस्तावित केले आहेत :-

अंतर(कि.मी.)	० - २२	२२ - ३०	३० - ४०	४० - ५०	५० - ६०	६० - ७०	७० - ८०	८०
भाडे(रु.)	१०	२०	३०	४०	५०	६०	७०	८०

मेट्रो मार्ग १२ कल्याण-तळोजा या मेट्रो मार्गाचे सुरुवातीचे भाडेदर वर दर्शविल्यानुसार असून त्यापुढील भाडेदराकरीता भाडे निर्धारण समिती गठीत करण्यात येईल. उल्लेखित केलेले भाडे मेट्रो सुरु करण्यापूर्वी वित्तीय व्यवहार्यता तपासून गरज भासल्यास त्यामध्ये आवश्यक बदल करण्याचे अधिकार प्राधिकरणास देण्याचे प्रस्तावित आहे.

५.४. महानगर आयुक्त यांनी असे नमूद केले की, मेट्रो मार्ग ५ (ठाणे-भिवंडी-कल्याण) नवी मुंबई मेट्रो मार्ग आणि मेट्रो मार्ग १२ यांचे एकात्मिकरण करण्याचे प्रस्तावित असून सदर तिन्ही मेट्रो मार्गांचे अंतर्गत मार्ग बदल (Interoperable) करण्याचे प्रस्तावित आहे. त्यामुळे मेट्रो कल्याण-तळोजा या मार्गामुळे कल्याण तळोजा नवी मुंबई (NAINA) तसेच नवी मुंबई विमानतळ या शहरांतील/क्षेत्रातील नागरिकांना त्याचप्रमाणे आंतरराष्ट्रीय विमानतळाकडे जाणाऱ्या प्रवाशांनाही खुप मोठया प्रमाणात फायदा होईल. प्रवाशांना वातानुकूलित, सुरक्षित, आरामदायक प्रवासाचे फायदे उपलब्ध होतील, तसेच वेळेची बचत, इंधन बचत, वाहन खर्च, प्रवासास लागणाऱ्या वेळेमध्ये बचत होऊन रस्त्यावरील दुर्घटना, ध्वनी व हवेतील प्रदूषण कमी होईल.

५.५. महानगर आयुक्त यांनी असेही नमूद केले की, सदर प्रकल्प अंमलबजावणीसाठी स्थानके, आगमन-निर्गमन सुविधा, संबंधित सेवा सुविधा उपकरणे, इमारती, इत्यादीकरीता प्रस्तावित स्थानकांलगतच्या जमिनीचे कायमस्वरुपी संपादन करणे अत्यावश्यक आहे. तसेच मार्गालगतच्या काही जमिनी प्रकल्पाच्या बांधकाम कालावधी दरम्यान तात्पुरत्या स्वरुपात भाडे तत्वावर हस्तांतरित करणे आवश्यक आहे. या मेट्रो मार्गाकें अंतर्गत प्रस्तावित १७ स्थानकांच्या सुविधांसाठी कर्षण उपकेंद्र (RSS) व कार डेपोकरीता लागणाऱ्या शासकीय किंवा/आणि खाजगी जमिन इत्यादी उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी ही संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेची असेल.

५.६. महानगर आयुक्त यांनी पुढे अशीही माहिती दिली की, प्राधिकरणाने २००६-२००८ दरम्यान मे. ली. असोसिएट्स या सल्लागारामार्फत एक सर्वकष परिवहन अभ्यास तयार केला होता. त्यावेळी मुंबई कल्याण डोंबिवली, नवी मुंबई आणि नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळ (NMIA) परिसरात होणारा विकास अंदाजित करून २०३१ पर्यंत कल्याण-डोंबिवली परिसराकरिता ६.६% नवी मुंबई परिसराकरिता २.५% विकास दर अंदाजित केला होता. तदनंतर २०१२ मध्ये सिडकोने सल्लागारामार्फत नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळ सूचित भागाकरिता आराखडा तयार करताना लोकसंख्या आणि रोजगार उपलब्धतेमध्ये २०३१ करीता सुधारणा करण्यात आली. त्या अभ्यासानुसार कल्याण-डोंबिवली परिसराचा ७.१% आणि नवी मुंबई परिसराचा ४.०% असा विकास दर अंदाजित केला. परंतु, २०१६-३६ करिता तयार केलेल्या प्रादेशिक विकास आराखडयानुसार २०११ पर्यंत मुंबई महानगर प्रदेशात लोकसंख्येमध्ये झालेली वाढ लक्षात घेता, २०३१ करीता कल्याण-डोंबिवलीसाठी प्रत्यक्ष विकास दर १.९२% आणि नवी मुंबई परिसराकरिता १.२% इतका अंदाजित केला आहे. वरील सर्व बाबी विचारात घेता, सिडकोने २०१२ मध्ये तयार केलेल्या प्रादेशिक आराखडा तसेच २०१६-३६ करीता तयार केलेल्या प्रादेशिक विकास आराखडा या दोन्ही पर्यायांचा विचार करून मे. दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि. ने मेट्रो मार्गावर दैनंदिन प्रवासी संख्या अंदाजित केली आहे.

त्यानुसार प्रकल्पाचा वित्तीय आणि आर्थिक परतावा दर खालीलप्रमाणे आहे :-

स्त्रोत	मुंबई महानगर प्रदेशाचा सर्वकष परिवहन अभ्यास २००६-०८	नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळासाठी प्रादेशिक स्थानिक आणि परिवहन आराखडा: २०१२	मुंबई महानगर प्रदेशाचा मसुदा आराखडा २०१६-२०३६
मुंबई महानगर प्रदेशाची लोकसंख्या (२०३१) (दशलक्ष)	३४.००	३४.००	२९.३२
कल्याण-डोंबिवली लोकसंख्या (२०३१) (दशलक्ष)	४.६७	४.७३	३.४८
नवी मुंबई महानगरपालिका लोकसंख्या (२०३१) (दशलक्ष)	३.३०	४.२६	२.४४
कल्याण-डोंबिवली परिसराचा लोकसंख्या वाढीचा दर	६.६%	७.१%	१.९२%
नवी मुंबई महानगरपालिकेचा लोकसंख्या वाढीचा दर	२.५%	४.०%	१.२%
वित्तीय अंतर्गत परतावा दर (FIRR)	--	३.६%	-७.४%
आर्थिक परतावा दर (EIRR)	--	१६.४७%	६.३६%

५.७. वरील विषयावरील चर्चेअंतर्गत मा. मुख्यमंत्री आणि अध्यक्ष, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांनी असे निर्देश दिले की, सदर प्रकल्प ठाणे-भिवंडी-कल्याण-डोंबिवली आणि नवी मुंबईला जोडणारा एक महत्वपूर्ण प्रकल्प असल्यामुळे या मार्गाचा वित्तीय परतावा दर TOD, FSI, Land Development इत्यादी विविध प्रकारच्या स्रोताचा वापर करून कसा वाढविता येईल यावर सखोल अभ्यास करून अहवाल राज्य शासनास सादर करावा.

५.८. सविस्तर चर्चेनंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७३ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम १२ चे उपकलम (१) चे पोटकलम (क), (ड), (ई) व (ग) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरण याद्वारे, मे. दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लि. यांनी सादर केलेल्या २०.७५६ कि.मी. लांबीच्या १७ स्थानके असलेल्या मेट्रो मार्ग-१२ कल्याण-तळोजा या प्रकल्पाच्या सविस्तर प्रकल्प अहवाल आणि अहवालातील शिफारशीस तत्त्वतः मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, सदर प्रकल्पाचा वित्तीय परतावा दर TOD, FSI, Land Development इत्यादी अशा विविध प्रकारच्या स्रोताचा वापर करून कसा वाढविता येईल यावर सखोल अभ्यास करून अहवाल राज्य शासनास सादर करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, मेट्रो मार्ग-१२ कल्याण-तळोजा हा मेट्रो प्रकल्प "निकडीचा सार्वजनिक प्रकल्प" व "महत्वपूर्ण नागरी वाहतूक प्रकल्प" म्हणून घोषित करण्यास राज्य शासनास शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, शासकीय/खाजगी संस्थांना मेट्रो प्रकल्प हा इतर प्रकल्पापेक्षा महत्वाचा असेल असे निर्देश देण्यास प्राधिकरणाला प्राधिकृत करण्यास राज्य शासनाला शिफारस करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

“पुढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.६ : विरार ते अलिबाग बहुउद्देशीय वाहतूक मार्गिका प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीकरीता प्रकल्प अंमलबजावणी घटकाच्या (Project Implementation Unit- PIU) स्थापनेस व प्रकल्पाच्या सुधारीत अंदाजित किंमतीस तत्वतः मान्यता (In-Principle Approval) देण्याबाबत.

६.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे नमूद केले की, मुंबई महानगर प्रदेशातील दिवसेंदिवस वाढती लोकसंख्या व त्यानुसार वाढलेली प्रवासाची गरज याचा विचार करता जागतिक बँकेच्या सहाय्याने ट्रान्सफार्म (TransFORM) या अभ्यास अहवालातील शिफारशीपैकी बहुउद्देशीय वाहतूक मार्गिका (Multi Modal Corridor) विकसित करण्याचे प्रस्तावित केले.

६.२. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, सदर मार्गिकापैकी विरार (नवघर) ते चिरनेर (JNPT) ७९ कि.मी. लांबीच्या एकूण अंदाजित खर्च ₹ ९३२६.०० कोटी (फक्त रस्ते बांधणेकरीता) प्रकल्पासाठी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या दिनांक ६ मार्च, २०१२ रोजी झालेल्या १३०व्या बैठकीत ठराव क्र.१२७९ अन्वये मान्यता देण्यात आली. तथापि एमटीएचएल व सिडकोच्या वेगवेगळ्या प्रकल्पाच्या गरजेनुसार चिरनेर ते बेलावली १९.०२ कि.मी. लांबी तसेच एम.टी.एच.एल.(MTHL) ते एम.एम.सी. (MMC) जोडरस्त्याची २ कि.मी. लांबी टप्पा-१ मध्ये समाविष्ट करण्यात आली आहे. टप्पा-१ मध्ये नवघर ते बेलावली दरम्यान एकूण लांबी ९७.०० कि.मी. एवढी आहे.

६.३. महानगर आयुक्त यांनी प्रकल्पाचा वाव देताना पुढे असेही सांगितले की, विरार ते अलिबाग (१२३ कि.मी.) लांबीच्या बहुउद्देशीय वाहतूक मार्गिका ही राष्ट्रीय महामार्ग-८ (NH-८), भिवंडी बायपास, राष्ट्रीय महामार्ग-३ (NH-३), राष्ट्रीय महामार्ग-४ (NH-४) व राष्ट्रीय महामार्ग-४ ब (NH-४B), मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे, राष्ट्रीय महामार्ग-१७ (NH- १७) इत्यादी या प्रमुख मार्गांना जोडणार आहे. एन.एच.ए.आय. (NHAI) यांच्या अखत्यारीत असलेल्या वडोदरा-मुंबई एक्सप्रेस-वे (Spur) हे मल्टी मॉडल कॉरीडॉरला (MMC) मोर्वे (Ch. ४७.७० KM) येथे जोडणार असून करंजडे (६६.६० KM) पर्यंत १८.२५ कि.मी.एवढ्या एकत्रित लांबीमध्ये १२६ मी. रुंदी आहे. मेट्रो छन्नमार्ग (कॉरीडॉर), सन २०२५ नंतर सुसाध्य होण्याची शक्यता आहे. बेलावली ते अलिबाग पर्यंत २७.९८ कि.मी. लांबीच्या उर्वरीत मार्गासाठी भविष्यात त्यावेळेच्या गरजेनुसार स्वतंत्रपणे पुन्हा अभ्यास करून त्याबाबत आर्थिक सुसाध्यता ठरवून, निर्णय घेऊन प्रस्तावित करण्यात येईल.

६.४. बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका ही भिवंडी परिसरात प्रस्तावित अधिसूचित क्षेत्र (BSNA), कल्याण २७ गांव, नैना (NAINA) विकास आराखडा (DP) तसेच विकास केंद्र (Growth Centre) यासाठी आवश्यक आहे. यामुळे कनेक्टिव्हिटी सुधारेल आणि व्यावसायिक उत्पत्ती बदलल्याने स्थानिक लोकसंख्येला आर्थिक पाठबळ वाढेल असे अपेक्षा आहे. सध्या जेएनपीटी कडून उत्तर भारताकडे जाणारे चालू वाहतूक (heavy freight traffic) मल्टी मोडल कॉरिडॉर वापरल्यामुळे मुंबई, तसेच शहर आणि शहरे, विशेषतः नवी मुंबई आणि ठाणे या दोन्ही शहरांमधून वाहतूक कोंडीही कमी होईल. हा कॉरिडोर विविध अस्तित्वात असलेल्या शहरी उद्योगांचे कनेक्टिव्हिटी प्रदान करेल आणि भविष्यातील नियोजित पारगमन संरचनासह (future planned transit infrastructure) एकत्रित केले जाईल. म्हणूनच बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिकेला प्रादेशिक विकासासाठी एक निकडीचे सार्वजनिक प्रकल्प (Vital Public Project) म्हणून विचारात घेण्यात यावा.

६.५. महानगर आयुक्त यांनी यापुढे आणखी असे सांगितले की, स्पर्धात्मक निविदेची प्रक्रिया पूर्ण करुन बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिकेचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) तयार करणेसाठी मे.इजिस इंडिया लि. यांची तसेच अंदाजपत्रके व भूसंपादनाचा प्रस्ताव तयार करण्यासाठी मे.मोनार्च यांची सल्लागार म्हणून नेमणूक करण्यात आलेली आहे. या मार्गिकेची लांबी एकूण ९७ कि.मी. असून यामध्ये ४१ पुल, ५१ उड्डाणपुल, ३९ वाहनचालक भुयारी मार्ग (VUP), ०४ पादचारी मार्ग (PUP), ०९ अंतर बदल (interchange) आहेत. याप्रमाणे भूसंपादन करीता क्षेत्र हे एकूण १०६२.७ हेक्टर इतके आहे. यापैकी अंदाजे ३८.८० हेक्टर वन क्षेत्र, १४५ हेक्टर सरकार क्षेत्र व ८७८.२ हेक्टर खाजगी जमीन इतके आहे.

बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिकेचा तपशिल खालीलप्रमाणे :

• एकूण हक्काचा मार्ग (राईट ऑफ वे)	:	९९ मीटर
• मेट्रो मार्गिका (कॉरीडॉर)	:	३० मीटर
• बस जलद परिवहन मार्ग व इतर वाहतूक वाहून नेणारा मार्ग	:	४ + ४ पदरी (प्रत्येकी १८ मीटर)
• पावसाळी पाण्याचा निस्सारण करणाऱ्या वाहिनीसहित पादचान्यांसाठी पदपथ	:	२.५ मीटर रुंद प्रत्येक बाजूस
• वाहतूकीचा मार्ग (दुपदरी) व चारचाकी वाहनाकरिता वाहनतळ	:	७.५ मीटर रुंद प्रत्येक बाजूस
• दुचाकी वाहनाकरिता मार्ग, दुचाकी व चारचाकी वाहनतळाची व्यवस्था आणि पदपथ	:	८.० मीटर रुंद प्रत्येक बाजूस

६.६. महानगर आयुक्त यांनी माहिती दिली की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने जागतिक बँकेकडून कर्ज प्राप्त करून प्रकल्प राबविण्याबाबतचा प्रस्ताव राज्य शासनाच्या शिफारशीसह केंद्र शासनास पाठविण्यात आला. सदर बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका नवघर ते बेलावली प्रकल्पाकरीता केंद्र शासनाच्या वित्त मंत्रालयाने दिनांक १४ जून, २०१८ रोजी झालेल्या ८४व्या छानणी समितीच्या बैठकीमध्ये तत्त्वतः मान्यता (In-principal Approval) देण्यात आली आहे. प्रस्तावित प्रकल्प मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या चार वेगवेगळ्या पॅकेजमध्ये पुनर्संचित करावे आणि त्यातील प्रत्येकाची किंमत ५०० दशलक्ष डॉलर्स (USD ५०० Million) पेक्षा जास्त नसावी. प्रस्ताव मंजूर करण्यासाठी मॉर्थ (MORTH) आणि एम.ओ.आर (MoR) यांची ना-हरकत प्रमाणपत्र (NOC) आवश्यक राहिल.

६.७. महानगर आयुक्त यांनी बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका नवघर ते बेलावली प्रकल्पाच्या सुधारीत प्रस्तावित केलेल्या ₹ ३९,८४१.९३/- कोटी (बांधकामासाठी खर्च ₹ १९२२५.७४ कोटी, भूसंपादन रक्कम ₹ १५६१७.५ कोटी, आकस्मिक निधी रक्कम ₹ १९२२.५७ कोटी तसेच पर्यावरणविषयक व सेवावाहिन्याकरीता किंमत रु.६२६.२४ कोटी) इतक्या किंमतीला तत्त्वतः मान्यता (In-principal Approval) देण्यात यावी असे प्रस्तावित केले. तसेच जागतिक बँकेसह योगदानाची रक्कम अंतिम स्वरूपात मंजूर झाल्यानंतर प्रस्तावित प्रकल्प प्रशासकीय मंजूरीसाठी सादर करण्यात येईल असे नमूद केले आहे.

६.८. सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी ही सार्वजनिक खाजगी सहभाग (PPP)-संकरित वार्षिकी पध्दती तत्वावर (Hybrid Annuity Model) करण्याचे प्रस्तावित केले. या पर्यायामध्ये प्रकल्पासाठी लागणाऱ्या रक्कमेमधील फक्त ६०% रक्कम (म्हणजे रु.११५३५.४ कोटी प्रकल्पाचे काम सुरु असताना ५ वर्षांचा समान हप्ता (म्हणजे रु.२३०८.००) बांधकामाच्या कालावधीमध्ये देण्यात येईल व उर्वरित ४०% रक्कम (म्हणजे रु.७६९०.३० कोटी) अशा प्रकारे रक्कम उपलब्ध करून प्रकल्प पूर्ण करायचा आहे. सदर उर्वरित ४०% रक्कम कंत्राटदाराला १५ वर्षात टप्प्याटप्प्यात देण्यात येईल.

६.९. महानगर आयुक्त यांनी या प्रकल्पाची अंमलबजावणीसाठी प्रकल्प अंमलबजावणी घटकाच्या स्थापनेस मान्यता द्यावी. प्रकल्प अंमलबजावणी घटकाची स्थापना करण्याकरीता आवश्यक ते मनुष्यबळाच्या आस्थापनेसाठी येणारा एकूण व्यवस्थापकीय खर्च हा प्रकल्पाच्या एकूण खर्चाच्या २% खर्चापेक्षा जास्त नसावा, या अटीच्या अधीन राहून सदर नियुक्त्या सरळसेवा भरती/प्रतिनियुक्ती/

पदोन्नती/कंत्राटी तत्वावर करण्यात येईल. या प्रकल्पाच्या कामाकरीता बाब टिप्पणीतील परिच्छेद क्र.६.२ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे नवीन ५० पदे निर्माण करण्यास मान्यता देण्यात यावी. बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिकेला प्रादेशिक विकासासाठी एक निकडीचे सार्वजनिक प्रकल्प (Vital Public Projects) म्हणून मान्यता देऊन सदर प्रकल्पासाठी कायमस्वरूपी/तात्पुरत्या आवश्यक असलेल्या शासकीय/निमशासकीय/स्थानिक स्वराज्य संस्था यांच्या जमिनी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाममात्र दराने हस्तांतरीत करण्यात मान्यता देण्यात यावी व या कामी शासकीय जमीनीची संयुक्त मोजणी निःशुल्क करण्यात येईल.

६.१०. चर्चेअंती, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढीलप्रमाणे ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७४ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम १२ चे उप कलम (१) चे (क), (ड), (ई) व (ग) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरण याद्वारे,

१. बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका नवघर ते बेलावली प्रकल्पाच्या सुधारीत प्रस्तावित केलेल्या ₹३९,८४१.९३/- कोटी (बांधकामासाठी खर्च ₹१९२२५.७४ कोटी, भूसंपादन रक्कम ₹१५६१७.५ कोटी, आकस्मिक निधी रक्कम ₹१९२२.५७ कोटी तसेच पर्यावरणविषय व इतर खर्चासाठी रक्कम ₹३०७६.१२ कोटी) इतक्या किंमतीला तत्त्वतः मान्यता (In-principal Approval) देण्यात येत आहे.
२. सदर प्रकल्पाची अंमलबजावणी सार्वजनिक खाजगी सहभाग-संकरित वार्षिकी पध्दती तत्वावर (Hybrid Annuity Model) मान्यता देण्यात येत आहे. या पर्यायामध्ये प्रकल्पासाठी लागणारी रक्कमेमधील फक्त ६०% खर्च (म्हणजे रु. ११५३५.४ कोटी प्रकल्पाचे काम सुरु असताना ५ वर्षांच्या समान हप्ता (म्हणजे रु.२३०८.००) बांधकामाच्या कालावधीमध्ये देण्यात येईल व उर्वरित ४०% खर्च (म्हणजे रु. ७६९०.३० कोटी) असे उपलब्ध करून प्रकल्प पूर्ण करायचे आहे. उर्वरित ४०% रक्कम कंत्राटदाराला १५ वर्षात टप्प्याटप्प्यात देण्यात येईल.
३. जागतिक बँकेसह योगदानाची रक्कम अंतिम स्वरूपात मंजूर झाल्यानंतर प्रस्तावित प्रकल्प प्रशासकीय मंजूरीसाठी सादर करण्यात यावा.
४. बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिकेला प्रादेशिक विकासासाठी एक निकडीचे सार्वजनिक प्रकल्प (Vital Public Projects) म्हणून मान्यता देण्यात येत आहे. त्या अनुषंगाने सदर प्रकल्पासाठी कायमस्वरूपी/तात्पुरत्या आवश्यक असलेल्या शासकीय/निमशासकीय/स्थानिक स्वराज्य संस्था

यांच्या जमिनी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे नाम मात्र दराने हस्तांतरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे व या कामी शासकीय जमीनीची संयुक्त मोजणी निःशुल्क करण्यात येईल.

५. बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका नवघर ते बेलगावली प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी प्रकल्प अंमलबजावणी घटकाच्या (Project Implementation Unit PIU) स्थापनेस मान्यता देण्यात येत आहे. प्रकल्प अंमलबजावणी घटकाची स्थापना करण्याकरीता आवश्यक ते मनुष्यबळाच्या आस्थापनेसाठी येणारा एकूण व्यवस्थापकीय खर्च हा प्रकल्पाच्या एकूण खर्चाच्या २% खर्चापेक्षा जास्त नसावा, या अटीच्या अधीन राहून सदर नियुक्त्या सरळसेवा भरती/प्रतिनियुक्ती/पदोन्नती/कंत्राटी तत्वावर उपलब्ध करून घेण्याकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ११ चे उपकलम (२) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यांस सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून बहुउद्देशिय वाहतूक मार्गिका प्रकल्पाच्या अंमलबजावणी घटकाच्या आस्थापनेवर आवश्यक असलेली खालील नमूद केलेली ५० पदे निर्माण करण्यास याद्वारे मान्यता देत आहे :-

प्रकल्प अंमलबजावणी घटक :-

अ.क्र.	पदाचे नाव	संख्या
अभियांत्रिकी विभाग		
१.	प्रमुख अभियांत्रिकी (रु.३७,४००-६७,००० ग्रे.पे.१०,०००) किंवा मुख्य अभियंता (स्थापत्य) (रु.३७,४००-६७,००० ग्रे.पे.८,९००)	१
२.	अधीक्षक अभियंता (स्थापत्य) (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.७,६००)	२
३.	कार्यकारी अभियंता (स्थापत्य) (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.६,६००)	३
४.	उप-अभियंता-१ (स्थापत्य) (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.५,४००)	३
५.	उप-अभियंता-२ (स्थापत्य) (रु.९,३००-३४,८०० ग्रे.पे.४,४००)	३
	एकुण अभियांत्रिकी पदे	१२
सामाजिक विकास कक्ष/भूमि शाखा		
६.	अपर जिल्हा अधिकारी (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.७,६००)	२
७.	उप जिल्हाधिकारी (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.५,४००)	२
८.	तहसिलदार (रु.१५,६००-३९,१०० ग्रे.पे.५,०००)	४
९.	भूमापक (रु.५,२००-२०,२०० ग्रे.पे.२,४००)	४
१०.	मंडळ अधिकारी/तलाठी (रु.५,२००-२०,२०० ग्रे.पे.२,४००)	४
	एकुण पदे	१६

अ.क्र.	पदाचे नाव	संख्या
इतर कर्मचारीवर्ग		
११.	सहा.मुख्य लेखा अधिकारी (रु.१४,६००-३९,१०० ग्रे.पे.६,६००)	१
१२.	लेखा अधिकारी (रु.९,३००-३४,८०० ग्रे.पे.४,६००)	१
१३.	उप-लेखापाल (रु.९,३००-३४,८०० ग्रे.पे.४,३००)	२
१४.	सहाय्यक कक्ष अधिकारी (प्रशासन) (रु.९,३००-३४,८०० ग्रे.पे.४,३००)	२
१५.	लघु-टंकलेखक (रु.५,२००-२०,२०० ग्रे.पे.२,४००)	३
१६.	संगणकचालक-नि-लिपीक (रु.५,२००-२०,२०० ग्रे.पे.१,९००)	८
१७.	शिपाई (रु.४,४४०-७,४४० ग्रे.पे.१,३००)	५
	एकुण इतर कर्मचारीवर्ग	२२
	एकुण अधिकारी/कर्मचारी संख्या	५०

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.७ : मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसरासाठी प्राधिकरणास विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नियुक्त करण्याबाबत तसेच विद्यापीठाच्या कलिना परिसरातील पायाभूत सुविधा पुरविण्याकरीता करावयाच्या खर्चास कार्यान्तर मंजूरी देणेबाबत.

७.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे नमुद केले की, मुंबई महानगर प्रदेशाच्या (MMR) नियोजित व संतुलित विकासाकरीता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण काम करीत असून महाराष्ट्र शासनाने प्राधिकरणाची वांद्रे-कुर्ला संकुल, बॅकबे रेक्लमेशन योजना, ओशिवरे जिल्हा केंद्र, इंदू मिल, वडाळा भारवाहक तळ, छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ इत्यादी क्षेत्रांकरिता विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून वेळोवेळी नियुक्ती केली आहे. प्राधिकरणातर्फे मुंबई महानगर प्रदेशाच्या (MMR) संपूर्ण क्षेत्रात पायाभूत सुविधांचे विकास प्रकल्प राबविण्यात येतात. या अंतर्गत मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने मुंबई मध्ये सांताक्रुझ-चेंबूर जोडरस्त्याच्या विस्तारीकरणातील खालील दोन कामे हाती घेतली आहेत :-

- वांद्रे-कुर्ला संकुल ते हंस भुग्रा मार्गास जोडणाऱ्या व मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना येथील जागेतून जाणारा १८.२ मी. रुंदीचा डी.पी. उन्नत मार्ग बांधणे.
- वांद्रे-कुर्ला संकुलात आत व बाहेर ये-जा करण्याकरीता ३० मी. रुंदीचा अतिरिक्त डी.पी. रस्ता बांधणे.

वरील दोन्ही रस्त्यांसाठी मुंबई विद्यापीठाची मालकी असलेल्या कलिना परिसरातील जमिनीची आवश्यकता असल्याचे महानगर आयुक्त यांनी नमूद केले.

७.२. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, सदर प्रकल्पाचे महत्व लक्षात घेऊन, मुंबई विद्यापीठाने ३० मी. रुंद डी.पी. रस्ता व १८.२ मी. रुंदीचा डी.पी. उन्नत रस्ता बांधण्याकरिता मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणास कलिना क्षेत्रातील सदर जागा उपलब्ध करून देण्यास सहमती दर्शवली असून त्या अनुषंगाने मुंबई विद्यापीठ व मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांच्यात दिनांक १२ मे, २०१६ रोजी सामंजस्य करार (MoU) करण्यात आला आहे. सदर सामंजस्य करारास शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने, दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार पुढील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता दिली आहे.

- i) मुंबई विद्यापीठ व मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण यांनी संयुक्त पाहणी करून व दोन्ही मार्गिकांची सविस्तर आखणी व मोजणी करून त्यानंतरच जागेचे प्रत्यक्ष हस्तांतरण करण्यात यावे.
- ii) प्रत्यक्ष हस्तांतरण झालेल्या क्षेत्रफळाचा विकास करण्यात यावा.
- iii) विकास करण्यासाठी निश्चित कालमर्यादा आखण्यात यावी व त्या कालमर्यादेचे तंतोतंत पालन होत आहे हे सुनिश्चित करण्यासाठी निरीक्षण समिती गठीत करण्यात येऊन सदर समितीत विद्यापीठाचे कुलगुरु व महानगर आयुक्त यांची संयुक्त समिती गठीत करण्यात यावी.
- iv) सदर प्रकल्पाअंतर्गत मिळणारा विकास हस्तांतरण हक्क (TDR) हा विद्यापीठास मिळाल्यानंतर तो विकण्याकरिता विद्यापीठ / मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने विहित व पारदर्शक पध्दतीचा वापर करावा व त्यास मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने मदत करावी. TDR विकल्यानंतर प्राप्त होणारी रक्कम विद्यापीठ निधीत जमा केल्यानंतर संयुक्त MOU मध्ये नमूद केलेल्या बांधकामाच्या प्रयोजनार्थ बांधण्यात येणाऱ्या इमारतीचा खर्च भागविण्यासाठी जर शासनाने निर्देश दिल्यास आवश्यक तेवढी रक्कम/मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाच्या निधीत (MOU मध्ये नमूद केलेल्या बांधकामासाठी Deposit Work च्या स्वरूपात जमा करण्यात यावी.
- v) मुंबई विद्यापीठासाठी आवश्यक ती बांधकामे करण्याचे निर्देश शासनाकडून/ मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाला देण्यात आले तर/मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण मुंबई विद्यापीठाच्या (आवश्यकतेनुसार) व गरजेनुसार वास्तुविशारद सल्लागार नुसार आराखडा तयार करून व मुंबई विद्यापीठाची रीतसर मान्यता घेऊन मुंबई विद्यापीठाच्या आवश्यकतेप्रमाणे इमारतीची बांधकामे करून देईल.
- vi) इमारतीची बांधकामे निश्चित कालमर्यादेत होतील याची खबरदारी घेण्यात यावी.

- vii) मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लॅन करण्याची जबाबदारी मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने या अगोदरच्या बैठकीत मान्य केली आहे. मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने सदर मास्टर प्लॅन मुंबई विद्यापीठास विनामुल्य करून देण्याबाबत महानगर आयुक्त यांना विनंती करण्यात यावी.
- viii) डिपॉझीट वर्कची कामे करताना मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने सेंटेंज चार्जेस आकारणी करू नये, म्हणून महानगर आयुक्त यांना विनंती करण्यात यावी.

७.३. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई विद्यापीठ व मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण यांच्यात दिनांक १२ मे, २०१६ रोजी झालेल्या सामंजस्य करारानुसार मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणास मुंबई विद्यापीठाने देण्यात यावयाच्या जागेच्या बदल्यात विद्यार्थी वसतीगृह इमारत, कर्मचारी वसाहत इमारत, मुंबई विद्यापीठाचे अतिथीगृह बांधणे इत्यादी कामे करावयाची आहेत.

७.४. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसराचा संपूर्ण परिसर हा मुंबई विद्यापीठाच्या मालमत्ता पत्रकानुसार २४३ एकर ९ गुंठे (९,८४,३२० चौ.मी.) तर GIS मोजणीनुसार २४४.९८ एकर इतका आहे. मुंबई विद्यापीठाचे एकूण अंदाजित क्षेत्रफळ २४५ एकर असून झोपडपट्टी (अंदाजे २.५५ एकर), डी. पी. रस्त्यामुळे (अंदाजे १७.६४ एकर) बाधित झालेले क्षेत्रफळ व अस्तित्वात असलेल्या इमारतींचे क्षेत्रफळ (अंदाजित १.३८ एकर) वगळता अंदाजे २२४ एकर जमीन विकासासाठी उपलब्ध आहे. या जमिनीचा विकास महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ च्या तरतूदीनुसार करण्याचे प्रस्तावित आहे. तसेच, अतिरिक्त महानगर आयुक्त व रजिस्ट्रार, मुंबई विद्यापीठ यांच्या मध्ये दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी बैठक होऊन त्यात मास्टर प्लॅन बनविणे, मुंबई विद्यापीठाने हस्तांतरित करावयाच्या जमिनीच्या बदल्यात त्यांना विकास हस्तांतरण हक्क (TDR) देण्याबाबत, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाची कलिना परिसरासाठी विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नेमणूक करण्याबाबत, कलिना परिसरात करावयाची प्रत्यक्ष बांधकामे या ठळक मुद्यांवर चर्चा झाली आहे.

७.५. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ यांनी त्यांच्या दिनांक ०९ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या पत्रामध्ये मुख्यतः कलिना येथील अपूर्ण असलेली कामे जसे की, नवीन लायब्ररी इमारत, नवीन परीक्षा इमारत, मुलींसाठी नवीन वसतीगृह, परदेशी विद्यार्थ्यांकरिता वसतिगृह, राजीव गांधी टप्पा-२ इमारत, सांस्कृतिक केंद्राची इमारत इत्यादी ढोबळ अंदाजानुसार रु.५१.३७ कोटींची कामे करण्याबाबत उल्लेख आहे. तसेच, कुलगुरु यांनी रस्त्यांची दुरुस्ती, आरोग्य केंद्राच्या इमारतीचे नुतनीकरण व बगीचे ही अतिरिक्त कामेही प्राधिकरणाने करण्यास विनंती केली

आहे. वर नमूद केलेली अपूर्ण असलेली कामे व त्यांना पूर्ण करण्यासाठी मुंबई विद्यापीठाने कळविलेली अंदाजित रक्कम पुढील तक्ता-१ मध्ये दर्शविली आहे. तसेच NAAC कमिटी, नवी दिल्ली यांची डिसेंबर, २०१८ मध्ये मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसरास भेट अपेक्षित असून ते या क्षेत्रातील पायाभूत सुविधा, रस्ते, इमारती, वर्ग, प्रयोगशाळा इत्यादींची पाहणी करून मुंबई विद्यापीठास अॅक्रेडिशन (मानांकन संबंधित क्रेडिट स्कोर) देणार आहेत. मात्र मुंबई विद्यापीठाची सध्याची वित्तीय स्थिती व उपलब्ध निधीचा विचार करता वरील पायाभूत सुविधांची कामे विद्यापीठास स्व:खर्चाने सध्या सुरु करता येणे शक्य नाही, मात्र NAAC कमिटी यांची कलिना परिसरास लवकरच होणारी भेट विचारात घेता, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने वरील कामांसाठी निधी प्राधिकरणामार्फत प्रथमतः खर्च करावा अशी विनंती कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ यांनी वरील पत्राद्वारे व त्यांच्या प्राधिकरणाला दिलेल्या भेटीदरम्यान केली आहे.

तक्ता - १

अ.क्र.	प्रस्तावित कामे	प्रकल्पाची रक्कम (रु. कोटी)	आवश्यक असणारी रक्कम (रु. कोटी)
१.	कलिना येथे नवीन लायब्ररी इमारत	२७.३२	७.९३
२.	नवीन परिक्षा इमारत	२५.८५	१४.०६
३.	मुर्लीसाठी नवीन वसतिगृह	१९.९५	९.३८
४.	परदेशी विद्यार्थ्यांकरिता वसतिगृह	१६.४१	८.८८
५.	राजीव गांधी टप्पा-२ इमारत	७.१७	१.५४
६.	सांस्कृतिक केंद्राची इमारत	१०.६६	९.५८
	एकूण	१०७.३६	५१.३७

टिप : मुंबई विद्यापीठाने त्यांच्या क्षेत्रामध्ये करावयाच्या कामांची कळविलेली अंदाजित रक्कम रु.५१.३७ कोटी एवढी असली तरी ही रक्कम प्रत्यक्ष काम सुरु होईल त्यावर्षाचे बांधकामाचे दर विचारात घेता, तसेच प्रत्यक्ष काम करताना बदलू शकते.

७.६. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे असेही सांगितले की, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने व मुंबई विद्यापीठाने ३० मी. रुंद डी.पी. रस्त्याकरिता व १८.२ मी. रुंदीच्या डी.पी. उन्नत रस्त्याचे बांधकाम करण्याकरिता लागणाऱ्या रस्त्याकरिता अनुक्रमे १३,८६३ चौ. मी. व १४,८८३.५० चौ मी. अशी एकूण २८,७४६.५० चौ.मी. इतकी जागा मुंबई विद्यापीठाने प्राधिकरणास हस्तांतरीत करावयाची आहे. सदर जमीन ही मुंबई महानगरपालिकेच्या मुंबई उपनगरातील एच/पूर्व विभागात येत असल्यामुळे नगर विकास विभागाच्या दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१६ च्या अधिसूचनेनुसार मुंबई विद्यापीठास हस्तांतरीत केलेल्या जमीनीच्या दुप्पट विकास हस्तांतरण हक्क (TDR) अनुज्ञेय आहे. दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१६

च्या अधिसूचनेनुसार खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे प्रोत्साहनपर विकास हस्तांतरण हक्क देखील अनुज्ञेय आहे :-

तक्ता - २

अ. क्र.	तपशील	२ वर्षांच्या आत हस्तांतरण केल्यास लागू होणारा प्रोत्साहनपर विकास हस्तांतरण हक्क (१५%)	३ वर्षांच्या आत हस्तांतरण केल्यास लागू होणारा प्रोत्साहनपर विकास हस्तांतरण हक्क (१०%)	५ वर्षांच्या आत हस्तांतरण केल्यास लागू होणारा प्रोत्साहनपर विकास हस्तांतरण हक्क (५%)
१	प्राधिकरणास हस्तांतरीत करावयाची एकूण जागा २८,७४६.५० चौ.मी.	४,३११.९८ चौ.मी.	२,८७४.६५ चौ.मी.	१,४३७.३३ चौ.मी.

मुंबई विद्यापीठाने प्राधिकरणास सदर जागा हस्तांतरीत केल्यास व दिनांक १६ नोव्हेंबर, २०१८ पर्यंत प्रस्ताव सादर केल्यास त्या अनुषंगाने निर्माण होणाऱ्या विकास हस्तांतरण हक्काचा (TDR) व प्रोत्साहनपर विकास हस्तांतरण हक्काचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे. त्यानुसार मुंबई विद्यापीठाने मुंबई महानगरपालिकेस दिनांक १० ऑक्टोबर, २०१८ च्या पत्रानुसार सदर प्रस्ताव सादर केला आहे.

तक्ता - ३

अ.क्र.	तपशील	क्षेत्रफळ चौ. मी.
अ.	डी.पी. उन्नत रस्त्याकरिता लागणारी जागा (१८.२ मी. रुंद)	१३,८६३.००
ब.	डी.पी.रस्त्याकरिता लागणारी जागा (३० मी. रुंद)	१४,८८३.५०
क.	प्राधिकरणास हस्तांतरीत करावयाची एकूण जागा (अ+ब)	२८,७४६.५०
ड.	लागू होणारा विकास हक्क (TDR) [हस्तांतरीत केलेल्या जागेच्या २ पट] (२ x क)	५७,४९३.००
इ.	हस्तांतरीत केलेल्या जागेच्या १५% पर्यंत लागू होणारा अधिक प्रोत्साहनपर विकास हक्क (०.१५xक) अधिसूचनेपासून (२ वर्षांच्या आत हस्तांतरण केल्यास)	४,३११.९८
फ.	एकूण विकास हस्तांतरण हक्क (ड + इ)	६१,८०४.९८

७.७. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे असेही सांगितले की, शासनाच्या वरील उल्लेखित दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१६ रोजीच्या TDR बदलच्या अधिसूचनेमध्ये बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या १९९१ च्या विकास नियंत्रण नियमावली मधील विनियमाचा उल्लेख केला आहे. मात्र बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या १९९१ च्या विकास नियमावलीच्या ऐवजी शासनाने आता विकास नियंत्रण व प्रोत्साहनपर नियमावली, २०३४ ला मान्यता दिली असल्यामुळे १९९१ च्या विकास नियमावलीमधील विनियमांच्या जागी त्याच्याशी समतुल्य असा विकास नियंत्रण व प्रोत्साहनपर नियमावली, २०३४ मधील विनियम वाचला जाईल. बृहन्मुंबई महानगर पालिकेची विकास नियंत्रण व प्रोत्साहनपर नियमावली, २०३४ ही दिनांक ०१ सप्टेंबर, २०१८ पासून अंशतः लागू झाली असून उर्वरीत अंशतः भाग दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०१८ पासून लागू झाला आहे.

७.८. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने खुल्या बाजारात TDR ची विक्री रु.३०,०००/- ते रु.४०,०००/- प्रति चौ. मी. या दराने सन २०१७ मध्ये केली. त्यास अनुसरून जर मुंबई विद्यापीठाच्या अंदाजे ६१,८०४.९७ चौ. मी. इतक्या विकास हक्कासाठी (TDR) खुल्या बाजारात जर रु.४०,०००/- प्रति चौ. मी. हा दर प्राप्त झाल्यास (विविध ठिकाणच्या बाजार भावातील धोरणास अनुसरून म्हणजेच (subject to Market realization and modification in policies) अंदाजित रक्कम रु.२४७.२१ कोटी इतके उत्पन्न विद्यापीठास प्राप्त होऊ शकते. TDR चे दर हे संवेदनशील असून ते त्या वेळच्या बाजाराच्या स्थितीवर अवलंबून असल्याने व त्यावेळच्या विकास विनियमांवर अवलंबून असल्याने अपेक्षित (रु.२४७.२१ कोटी) उत्पन्न हे ढोबळ अंदाज असून प्रत्यक्षात मिळणारे उत्पन्न या पेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकते असेही अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे सांगितले.

७.९. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे असेही सांगितले की, मुंबई विद्यापीठाने त्यांच्या दिनांक ०९ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये मुंबई विद्यापीठाकडे निधीची कमतरता असल्यामुळे तसेच अल्पावधीत NAAC कमिटीची होणारी भेट लक्षात घेता प्राधिकरणाने मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसराचा विकास प्रथमतः प्राधिकरणाच्या खर्चाने करण्याविषयी विनंती केली. त्यास अनुसरून तक्ता-१ मध्ये दर्शविलेली मुंबई विद्यापीठाची कामे करण्याकरिता मुंबई विद्यापीठाने कळविलेला एकूण रु. ५१.३७ कोटी इतका अंदाजित खर्च येईल.

७.१०. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई विद्यापीठ व मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण यांच्यातील दिनांक १२ मे, २०१६ रोजीच्या सामंजस्य करारास उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासनाने दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार काही अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता दिली. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे असेही सांगितले की, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने हाती घेतलेले महत्वाकांक्षी पायाभूत सुविधांचे व वाहतुकीचे प्रकल्प लक्षात घेता व त्यांचा प्राधिकरणाच्या तिजोरीवर येणारा भार लक्षात घेता शासनाच्या १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयातील उल्लेखित अट क्र.(vii) व (viii) बद्दल शासनास कळविण्याचे व मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लान मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने करून देण्यासाठी नेमावयाच्या कन्स्ट्रलंटला (समंत्रक) देण्याची फी व प्राधिकरणातर्फे मुंबई विद्यापीठात करावयाची डिपॉझीट वर्कच्या कामांसाठी मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणाने आकारावयाचे सेंटेंज चार्जेस, मुंबई विद्यापीठास मिळणाऱ्या टिडिआरच्या

(चटई क्षेत्र निर्देशांकाच्या) विक्रीमधून मिळणाऱ्या उत्पन्नातून तक्ता-१ मधील मुळ खर्च सोबतच प्रकल्प खर्च म्हणून वसूल करण्याबाबत दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ ची टिप्पणी मा. मुख्यमंत्री, व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांना सादर केली होती व सदर टिप्पणीच्या तत्त्वतः मान्यतेनुसार मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणामार्फत उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र शासनास विनंती करण्यात आली आहे.

७.११. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, सदर कामे तातडीने (Urgency) करावयाची असल्याने ही कामे करण्याकरिता मुंबई विद्यापीठाने कळविलेला (एकूण रु. ५१.३७ कोटी) इतका अंदाजित खर्च (तक्ता-१ मध्ये दर्शविल्यानुसार) तसेच, अतिरिक्त कामे करावयाची असल्यास त्याचा खर्च (अंदाजे रुपये ५० कोटी) व मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लान मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणाने करून देण्यासाठी नेमावयाच्या कन्सलटंटला (समंत्रक) देण्याची फी (अंदाजे रुपये ५ कोटी) इ. प्राधिकरण प्रथमतः करेल. याबाबत जागतिक स्तरावर निविदा मागवून कन्सलटंट नेमण्याचे काम प्राधिकरणाने हाती घेतले आहे. NAAC कमिटी यांची कलिना परिसर येथील लवकरच होणारी भेट विचारात घेता, मुंबई विद्यापीठाने दिनांक ०९ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये कळविल्याप्रमाणे मुंबई विद्यापीठाची सध्याची वित्तीय स्थिती व उपलब्ध निधीचा विचार करता विद्यापीठ क्षेत्रातील पायाभूत सुविधांची कामे तातडीने करण्याचा विचार करता मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणामार्फत प्रथमतः खर्च करून केली जातील. त्यासाठी वरील प्रमाणे एकूण अंदाजित रु.१०६.३७ कोटी एवढा खर्च प्राधिकरण प्रथमतः करेल व त्यानंतर मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाच्या मदतीने मुंबई विद्यापीठास मिळणाऱ्या विकास हस्तांतरण हक्क (TDR) विक्रीच्या माध्यमातून होणाऱ्या अंदाजित उत्पन्नाच्या रक्कमे (रु.२४७.२१ कोटी) मधून प्रकल्प खर्च वसूल करण्यात येईल. परंतू, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाकडून होणारा एकूण प्रकल्प खर्च TDR च्या विक्रीतून मुंबई विद्यापीठास मिळणाऱ्या रक्कमेच्या मर्यादेत ठेवला जाईल यासाठी मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण कटिबद्ध आहे. जी रक्कम मुंबई विद्यापीठाकडून त्यांनी विकलेल्या विकास हस्तांतरण हक्काच्या (TDR) रक्कमेतून वसूल करण्यात येईल व त्याबाबतची हमी मुंबई विद्यापीठाकडून घेण्यात येईल व त्याबाबत देखील दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ च्या टिप्पणीस मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिलेल्या तत्त्वतः मान्यतेनुसार मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणामार्फत मुंबई विद्यापीठास हमीपत्र देण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

७.१२. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी यापुढे असेही सांगितले की, सद्यःस्थितीत मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना येथील जमिनीवरील काही बांधकामे शासनाच्या दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजीच्या आदेशाप्रमाणे मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण डिपॉझिट ववर्सने करणार आहे. तसेच मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लॅन बनविण्याकरीता सल्लागार नेमून आराखडा करून घेणार आहे. या दोन्हीसाठी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम, १९६६ अंतर्गत परवानगी प्राप्त करावी लागणार आहे. सबब, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण व बृहन्मुंबई महानगरपालिका या दोन अंतोरीटीकडून एकाच प्रकल्पाशी संलग्न परवानग्यासाठी अधिक वेळ जाऊ शकतो. प्राधिकरणाचे वांद्रे-कुर्ला अधिसूचित क्षेत्र हे मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना येथील परिसरास लागून असून प्राधिकरणाचे सांताक्रुझ-चेंबुर जोडरस्त्याच्या विस्तारीकरणाशी संबंधित (या टिप्पणीत परिच्छेद-१ मध्ये नमूद केलेले) दोन रस्ते वांद्रे-कुर्ला संकुल व मुंबई विद्यापीठाच्या क्षेत्रातून जात असल्यामुळे मुंबई विद्यापीठाने आपल्या दिनांक २४ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्राद्वारे केलेल्या विनंतीस अनुसरून प्राधिकरणाने मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांना दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी तत्त्वतः मान्यता दिलेली आहे.

७.१३. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, NAAC Committee ची मुंबई विद्यापीठास NAAC Accreditation प्राप्त होण्याकरिता डिसेंबर, २०१८ मध्ये होणारी भेट लक्षात घेता व त्याकरिता मुंबई विद्यापीठाची अपूर्ण असलेली कामे प्राधिकरणाने स्वतःच्या खर्चाने पूर्ण करण्याची विद्यापीठाची विनंती विचारात घेता व या खर्चाची प्राधिकरणाच्या अर्थसंकल्पामध्ये तरतूद नसल्यामुळे व प्राधिकरणाच्या आगामी बैठकीस अवधी असल्यामुळे व विद्यापीठाची कामे पूर्ण करण्यास प्रशासकीय मान्यतेची आवश्यकता असल्याने तातडीची बाब म्हणून प्राधिकरणाच्या दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ च्या टिप्पणीन्वये मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांना विनंती प्रस्ताव सादर केला होता. त्यास अनुसरून मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी या खर्चास व उपरोक्त बाबींना तत्त्वतः प्रशासकीय मान्यता दिली असून सदर टिप्पणी प्राधिकरणास दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी प्राप्त झाली असून त्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे.

- i) मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाची मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसरासाठी विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नियुक्ती करण्याबाबत प्रधान सचिव (१), नगर विकास विभाग यांना विनंती केली जाईल.

- ii) मुंबई विद्यापीठास मिळणाऱ्या TDR च्या विक्रीतून मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने डिपॉझीट वर्कची कामे सेंटेंज चार्जेस व मास्टर प्लान बनविण्याकरीता कन्सलटंटला द्यावयाची फी इत्यादीकरीता होणारा खर्च विकास हस्तांतरण हक्काच्या (TDR) रक्कमेतून वसूल करण्याबाबत तंत्र व शिक्षण विभागाच्या दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ च्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याबाबत सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांना विनंती करण्यात आली आहे.
- iii) मुंबई विद्यापीठाची वरील कामे मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणामार्फत पूर्ण करण्यात येतील व त्या अनुषंगाने सुधारीत अर्थसंकल्पामध्ये (Annual Budget २०१८-१९) तरतूद करण्यात येईल व मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लान करून देण्यासाठी नेमावयाच्या कन्सलटंटकरीता मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणामार्फत निविदा मागविण्यात येतील.
- iv) मुंबई विद्यापीठाच्या कलिना परिसरातील करावयाच्या कामांचा खर्च मुंबई विद्यापीठाला TDR विक्रीतून मिळणाऱ्या उत्पन्नात समायोजित करण्याबाबतचे हमीपत्र देण्याबाबत कुलगुरु यांना विनंती केली आहे.
- v) सदर प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यास लागणारी आवश्यक ती सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यासही मान्यता प्राप्त आहे.

७.१४. उपरोक्त बाब क्रमांक (i) ते (vi) वरील प्रस्ताव मान्यतेसाठी प्राधिकरणाच्या आगामी बैठकीत कार्यान्तर् मंजूरीसाठी सादर करण्यात येतील असे मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांना दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीमध्ये नमूद केले असल्यामुळे मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिलेल्या मान्यतेप्रमाणे वरील बाब टिप्पणीतील परिच्छेद क्र. १८(i) ते (vi) मध्ये नमूद केलेल्या प्रस्तावास कार्यान्तर् मंजूरी देण्यास सादर करण्यात आला.

७.१५. वरील प्रस्ताव, बाब टिप्पणीतील मुद्दे व प्रस्तावाचे सादरीकरण याचा विचार करून व सदर विषयावर सविस्तर चर्चा करून बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला आहे :-

ठराव क्र. १४७५ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ३ चे पोटकलम (२) व कलम १०२ अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास साहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून मुंबई विद्यापीठाने आपल्या दिनांक २४ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणाला त्यांच्या कलिना

परिसरासाठी विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नियुक्त करण्यास राज्य शासनास केलेल्या विनंतीस अनुसरून व मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन प्रधान सचिव (१), नगर विकास विभाग यांना प्राधिकरणास विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून नियुक्त करण्याबाबत शासनास विनंती करण्यास कार्यात्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई विद्यापीठास मिळणाऱ्या TDR च्या विक्रीतून मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाने डिपॉझीट वर्कची कामे, सेंटेंज चार्जेस व मास्टर प्लान बनविण्याकरीता कन्सलटंटला द्यावयाची फी इत्यादीकरीता होणारा खर्च विकास हस्तांतरण हक्काच्या (TDR) रक्कमेतून वसूल करण्याबाबत मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांना दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ च्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याबाबत विनंती करण्यास कार्यात्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन मुंबई विद्यापीठाची वरील कामे मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाच्या अभियांत्रिकी विभागामार्फत पूर्ण करण्यास व मुंबई विद्यापीठाचा मास्टर प्लान करून देण्यासाठी नेमावयाच्या कन्सलटंटकरीता निविदा मागविण्यास कार्यात्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन मा.कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ यांना कलिना परिसरातील करावयाच्या कामांचा खर्च TDR विक्रीतून मिळणाऱ्या उत्पन्नात समायोजित करण्याबाबतची हमीपत्र देण्याबाबत कळविण्यास कार्यात्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

“पुढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन प्राधिकरणाच्या सुधारीत अर्थसंकल्पामध्ये (Annual Budget २०१८-२०१९) वरील खर्चाची तरतूद करण्यास कार्यात्तर मंजूरी देण्यात येत आहे.

“पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी सादर केलेल्या टिप्पणीस मान्यता दिली आहे हे विचारात घेऊन वरील ठरावाची व हा प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यास लागणारी आवश्यक ती सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे”.

बाब क्र.८ : मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची हद्द वाढविणे व विकास केंद्र विकसित करण्याबाबत.

८.१. वरील विषयाबाबत माहिती देताना, महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, प्राधिकरणास वेळोवेळी मुंबई महानगर प्रदेशाची हद्द वाढवून पालघर जिल्ह्यातील पालघर व डहाणू तालूके, ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर व मुरबाड तालूके तर रायगड जिल्ह्यामधील पेण तालूका पूर्णतः महानगर प्रदेशामध्ये समाविष्ट करण्याबाबत विविध लोकप्रतिनिधींकडून विनंती प्राप्त झाल्यामुळे मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची हद्द वाढविण्याबाबत नगर विकास विभागाला पाठविण्यात आलेल्या प्रस्तावास कार्योत्तर मान्यता मिळणेबाबत प्रस्ताव बैठकीसमोर सादर केला आहे.

८.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल (बुलेट ट्रेन), मुंबई-नागपूर समृद्धी महामार्ग, मुंबई-सुरत शीघ्रगती महामार्ग, नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळ, पालघर जिल्हा व उद्योग केंद्र, मुंबई-पुणे शीघ्रगती महामार्गालगत विशेष नियोजन प्राधिकरण क्षेत्रात राबविण्यात येत असलेले प्रादेशिकदृष्ट्या विविध महत्वाच्या प्रकल्पांमुळे त्याबरोबरच प्राधिकरणामार्फतही प्रादेशिकदृष्ट्या महत्वाचे वाहतुकीचे प्रकल्प जसे की, मुंबई-पारबंदर प्रकल्प (MTHL), विरार-अलिबाग बहुदेशिय वाहतुक मार्गिका (MMC), मेट्रो रेल्वे प्रकल्प इत्यादी राबविले जात आहेत. यामुळे रायगड जिल्ह्यामधील अलिबाग, पेण, पनवेल व खालापूर या तालुक्यांमध्ये तर पालघर जिल्ह्यातील वसई व पालघर या तालुक्यांमध्ये नविन आर्थिक विकासाच्या संधी निर्माण होतील.

८.३. महानगर आयुक्त यांनी अशी माहिती दिली की, मुंबई महानगर प्रदेशाची हद्द प्रथमतः १९६७ साली निश्चित करण्यात आली, तदनंतर १९७४ साली सदर हद्द वाढवून दक्षिणेला पेण व अलिबाग तालुक्यातील काही भाग समाविष्ट करण्यात आला व उत्तरेला वसई तालुक्यातील तानसा नदीपलीकडील १२ गावे वगळण्यात आली. सद्यःस्थितीत रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण, पनवेल व खालापूर हे तालुके भागशः महानगर प्रदेशामध्ये समाविष्ट असून प्रशासनाच्या व नियोजनाच्या दृष्टीने संपूर्ण तालुके महानगर प्रदेशामध्ये असणे गरजेचे आहे असे सांगितले. प्राधिकरणाने मुंबई

महानगर प्रदेशाची हद्द वाढ करण्याबाबतची निकड लक्षात घेऊन, रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण, पनवेल व खालापूर या तालुक्यांचा उर्वरित भाग व पालघर जिल्ह्यातील पालघर तालुका व वसई तालुक्यातील उर्वरित १२ गावांचा मुंबई महानगर प्रदेशामध्ये समाविष्ट करणेबाबतचा प्रस्ताव दिनांक २० ऑगस्ट, २०१८ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केला असल्याचे बैठकीसमोर सांगितले.

८.४. सदर प्रस्तावावर चर्चा करताना श्रीमती मंजुषा जाधव, अध्यक्ष, ठाणे जिल्हा परिषद यांनी शहापूर तालुका देखील महानगर प्रदेशात समाविष्ट करणेबाबत विचार व्हावा अशी सूचना केली. त्यावर मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी वरील बाबत टिपणीमध्ये शहापूर तालुका मुंबई महानगर प्रदेशामध्ये समाविष्ट करणेबाबत प्रस्ताव नसून भविष्यात त्याबाबत विचार करता येईल असे सांगितले.

८.५. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, वर नमूद केल्याप्रमाणे विस्तारित क्षेत्रामध्ये प्रस्तावित प्रादेशिक दृष्ट्या महत्वाच्या प्रकल्पांनजीक नवीन विकास केंद्रांचे नियोजन व पायाभूत सुविधांची अंमलबजावणी तसेच विकास कार्य हाती घेतल्यास या क्षेत्राची आर्थिक वाढ व संतुलित विकास होण्यास चालना मिळणेसाठी प्रस्तावित मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे स्थानकांपैकी पालघर तालुक्यातील बोईसर व वसई तालुक्यातील विरार येथील स्थानकांलगत तसेच रायगड जिल्ह्यातील पेण तालुक्यात विकास केंद्र नगर नियोजन योजना अथवा भागिदारी तत्वांवर विकसित करणे आवश्यक आहे.

८.६. त्यानंतर, बाब टिपणीमधील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७६ :

“असा ठराव करण्यात येतो की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ अन्वये प्राधिकरणास प्राप्त झालेल्या व यासंबंधी सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून मुंबई महानगर प्रदेशाची हद्द वाढवून त्यामध्ये पालघर जिल्ह्यातील पालघर तालुका पूर्णतः तर वसई तालुक्यातील उर्वरित भागाचा व रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण, पनवेल व खालापूर तालुक्यांच्या उर्वरित भागांचा समावेश करण्याच्या अनुषंगाने मुं.म.प्र.वि.प्रा.अधिनियम, १९७४ च्या अनुसूची-१ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत शासनास कळविण्यास कार्योत्तर मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेशाच्या हद्द वाढीस शासनाकडून अंतिम मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर प्रस्तावित मुंबई-अहमदाबाद हायस्पीड रेल्वे स्थानकांपैकी पालघर तालुक्यातील बोईसर व वसई तालुक्यातील विरार येथील स्थानकांलगत तसेच रायगड जिल्ह्यातील

पेण तालुक्यात विकास केंद्र विकसित करण्यास तत्त्वतः मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच सदर विकास केंद्र नगर नियोजन योजना अथवा भागिदारी तत्वांवर विकसित करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक कार्यवाही जसे की, विकास केंद्राची सीमा निश्चित करणे, विकास केंद्राचे नियोजन प्रस्ताव तयार करण्यासाठी समंत्रकाची नियुक्ती करणे व त्या अनुषंगाने इतर सर्व कार्यवाही करण्यासाठी महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.९ : मेट्रो/मोनोरेल मार्गिकेच्या संचालनासाठी (Operation & Maintenance) मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित या नावाने महामंडळ स्थापन करणे तसेच मेट्रोच्या संचालनासाठी तांत्रिक व कार्यकारी पदे निर्माण करणेबाबत

९.१. महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मेट्रो रेल्वे संचालन कार्यान्वीत करण्यासाठी प्राधिकरणाने कमीत कमी एक ते दीड वर्षांपासून संचालनाकरिता मुंबई मेट्रो संचालन व देखभाल संस्था स्थापन करणे आवश्यक आहे. पुढील वर्षी लाईन २अ आणि ७ कार्यान्वित करण्याचे नियोजन आहे. त्या दृष्टीकोनातून प्राधिकरणामध्ये स्वतंत्र संचालन महामंडळाची स्थापन करून कार्यान्वित करण्याची आवश्यकता आहे. दिल्लीने यासाठी स्वतंत्र संचालन व देखभाल शाखा कार्यान्वित केलेली आहे. प्राधिकरणाच्या माध्यमातून मुंबई येथे एक संचालन व देखभालीकरिता स्वतंत्र महामंडळ स्थापन करण्याचे नियोजन आहे. त्या अनुषंगाने मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणात मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित हे महामंडळ स्थापन करण्याचे त्याच सोबत मेट्रो २अ आणि ७ करीता तांत्रिक पदे व व्यवस्थापकीय संचालकाचे पद निर्माण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

९.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मेट्रो लाईन-२अ आणि ७ ची कार्ये वेगवान मार्गावर प्रगती करित असून २०१९ मध्ये पूर्ण करण्यात येणार आहेत. मेट्रो प्रकल्पात, संचालन व देखभाल संस्था मेट्रो लाईनच्या सुरु होण्याच्या तारखेपूर्वी १२ ते १८ महिन्यांपूर्वी कार्यान्वीत होणे आवश्यक असून जेणेकरून कर्मचारी भरती, वैधानिक प्रशिक्षण, चाचणीमध्ये सहभाग, प्रोटोइप मंजूरी इत्यादींची पूर्तता करणे आवश्यक आहे. रेल्वे ऑपरेटर एक वर्षाच्या आधी बोर्डवर असणे आवश्यक आहे. तसेच नजीकच्या भविष्यात मेट्रो लाईन्स सुरु करण्याचे लक्ष ठेवून प्राधिकरणाच्या अंतर्गत स्वतंत्र संचालन व देखभाल महामंडळाची त्वरीत स्थापना करण्याची आवश्यकता आहे. हे महामंडळ मुंबईमधील (सिडको सहित) सर्व मेट्रो संचालनाची कामे मध्यवर्ती केंद्र म्हणून नियंत्रण करू शकेल. मुंबई शहरामध्ये नियोजित नेटवर्कचे आकार लक्षात घेता आणि मेट्रो प्रकल्पाच्या भांडवल खर्चाचा सखोल

विचार करणे आवश्यक आहे. प्राधिकरणाच्या अंतर्गत अतिशय मजबूत संचालन व देखभाल संस्था असणे आवश्यक आहे, जेणेकरून मेट्रो ऑपरेशन टिकाऊ, विश्वासाह आणि सार्वजनिक अनुकूल बनेल. नवीन संचालन व देखभाल संस्था भविष्यात मुंबई मेट्रो/मोनो रेल्वे ऑपरेशनसाठी ही एकछत्री संस्था म्हणून कार्यरत राहणार असल्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

९.३. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे सांगितले की, ट्रेन ऑपरेशन अधिक लवचिक आणि सुलभ करण्यासाठी दिल्ली मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन पेक्षा निराळ्या ट्रेन ऑपरेटरची नियुक्ती बाह्यस्रोताने केली जाईल. प्राधिकरणाच्या हितसंबंधांचे रक्षण करण्याच्या दृष्टीने व आणीबाणीच्या काळात रेल्वे गाड्या चालविण्यासाठी बहुकौशल्य प्रशिक्षण स्टेशन नियंत्रकांना दिले जाईल. एकाच कंत्राटदाराला संपूर्ण काम देण्यामध्ये असे कंत्राटदार ३०% जास्त खर्चिक असते व एकाधिकारशाहीचे दुष्परीणाम भोगावे लागतात, ज्यामध्ये कंत्राटदाराने कामाचे दर वाढवून मागणे/अर्धवट काम सोडणे/कामामध्ये हलगर्जीपणा करणे असे धोके असतात. हायब्रिड मॉडेलमध्ये अशा प्रकारच्या समस्या उद्भवण्याची शक्यता कमीत कमी असते, तसेच प्रभावी, स्थिर आणि मजबूत प्रणाली सुनिश्चित करण्यास सुलभ असते. मुंबईमधील मेट्रो मार्गाचे संचालन व देखभालीसाठीची कामे हाताळण्यासाठी एक स्वतंत्र महामंडळ स्थापित करण्याचे प्रस्तावित आहे. सदर महामंडळाचे नाव 'मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित' असेल व हे महामंडळ प्राधिकरणाच्या अखत्यारित काम करेल.

९.४. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, नवीन मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ स्थापन करणे व्यतिरिक्त, लाईन २अ व ७च्या हायब्रीड मॉडेलप्रमाणे मेट्रोच्या संचालनासाठी वेगवेगळ्या पदाचे मनुष्यबळ निर्माण करण्याचे प्रस्तावित आहे. वेगवेगळ्या महानगरांमध्ये संचालन व देखभाल (O & M) पथकातील कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्तीकरिता वेगवेगळे निकष (Yard Stick) लावण्यात येतात. संचालन व देखभाल खर्च नियंत्रित करण्याकरिता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत कोची मेट्रोप्रमाणे २५ कर्मचारी प्रतीमार्ग किलोमीटरचा निकष लावण्यात आला आहे. जो भारतातील सर्व महानगरांमधील मेट्रो महामंडळांच्या तुलनेत सर्वात कमी आहे. त्यानुसार, मार्गिका २अ व ७ च्या संचालन व देखभाल कामाकरिता कर्मचाऱ्यांची संख्या १०५३ येते. या व्यतिरिक्त बाब टिप्पणीतील परिशिष्ट-२ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे संचालन व देखभालीचे कामांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी ३० कार्यकारी अधिकारी यांची पदे भरणे आवश्यक आहे. अशाप्रकारे नविन स्थापन करावयाच्या महामंडळाच्या आस्थापनेवर एकूण १०८३ पदे निर्माण करावयाची आवश्यकता आहे. तसेच संचालन व देखभालीच्या

कामाव्यतिरिक्त प्राधिकरणाच्या मेट्रो अंमलबजावणीच्या प्रणाली शाखेमध्ये ४, ५, ६ व ७ मार्गावरील कामांकरिता २३ अतिरिक्त पदे निर्माण करून कमतरता भरून काढण्यात येईल. अशाप्रकारे संचालन महामंडळाकरीता १०८३ व प्रणाली शाखेकरीता प्राधिकरणाच्या आस्थापनेवर २३ अशी एकूण ११०६ पदे निर्माण करण्याचे प्रस्तावित आहे.

९.५. प्राधिकरणास विनंती करण्यात येते की, खालील प्रस्ताव कृपया मंजूर करण्यात यावा :-

- प्राधिकरणाच्या अखत्यारीत मुंबई मेट्रोच्या संचालन व देखभालीसाठी मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित (Mumbai Metro Operation Corporation Ltd.) (MMOCL) हे स्वतंत्र प्राधिकरण स्थापन (बाब टिप्पणीमधील जोडपत्र-४) करण्यास मान्यता द्यावी.
- मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादितसाठी व्यवस्थापकीय संचालकाचे पद (कामकाजाचा प्रचंड प्रमाणात विचार केल्यास भारत सरकारमधील अतिरिक्त सचिव दर्जाचा अधिकारी/राज्य सरकारमधील प्रधान सचिव दर्जाचा अधिकारी) नियुक्त केले जाईल. तसेच व्यवस्थापकीय संचालक हे महानगर आयुक्त यांच्या अधिपत्याखाली कार्यरत राहतील. महानगर आयुक्त हे एमएमओसीएलचे अध्यक्ष म्हणून काम पाहतील.
- एमएमओसीएल अंतर्गत लाइन २अ/७ च्या संचालन व देखभाल महामंडळासाठी १०८३ पदे निर्माण करणे (बाब टिप्पणीमधील जोडपत्र १ व २) आणि व्यवस्थापकीय संचालक यांना अध्यक्षांच्या परवानगीने पदे भरण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात यावेत.
- प्राधिकरणाच्या मेट्रो पीआययूमध्ये प्रणाली शाखेसाठी प्राधिकरणाच्या आस्थापनेवर २३ पदे निर्माण करण्यास मंजूरी देणे. (बाब टिप्पणीमधील जोडपत्र ३)

९.६ सविस्तर चर्चेनंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७७ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की. प्राधिकरणाच्या अखत्यारित मुंबई मेट्रोच्या संचालन व देखभालीसाठी मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित (Mumbai Metro Operation Corporation Ltd.) हे एक स्वतंत्र महामंडळ स्थापन करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. त्याप्रमाणे राज्य शासनाने मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित यानावाने महामंडळ स्थापन करण्यासाठी मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, या महामंडळावर व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ हे पद निर्माण करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. व्यवस्थापकीय संचालक हे महानगर आयुक्त यांचे अधिपत्याखाली काम करतील. तसेच व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित या पदावर पदस्थापनेचे आदेश राज्य शासनाने निर्गमित करावेत. महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण हे महामंडळाचे अध्यक्ष राहतील. महामंडळाला DMRC प्रमाणे अधिकार असतील.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळाच्या आस्थापनेवर लाईन २अ व ७ साठी १०५३ अ-कार्यकारी पदे (Non-Executive Post) आणि ३० कार्यकारी पदे (Executive Post) अशी एकूण खालील १०८३ पदे निर्माण करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे :-

Break up of Non-Executive Posts for O & M Works
(Metro Line 2A & 7)

Sr. No.	Name of the Post	No. of Posts	Scale of Pay
(A)	Operation (Station/OCC/Train Operation)		
1.	Station Manager	18	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
2.	Station Controller	120	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
3.	Line Supervisor (Train Op.)	14	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
4.	Crew Controller	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
5.	Shunter	12	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
6.	Chief Controller OCC	6	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
7.	Traffic Controller	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
8.	Signal & Comm. Controller	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
9.	Depot Controller	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
10.	Traction Controller	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
11.	E & M Controller	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
12.	RS Controller	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
13.	Operation Scheduler	2	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
(B)	Safety		
14.	Safety Supervisor-I	1	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
15.	Safety Supervisor-II	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
(C)	Rolling Stock Maintenance		
16.	Rolling Stock Sr. Supervisor	22	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
17.	Rolling Stock Supervisor	105	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
18.	Rolling Stock Tech-I	52	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
19.	Rolling Stock Tech-II	235	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)
(D)	Traction/Power Supply Maintenance		
20.	Traction/PS Sr. Supervisor	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
21.	Traction/PS Supervisor	17	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
22.	Traction/PS Tech-I	23	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
23.	Traction/PS Tech-II	52	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)

(E)	Permanent Way Maintenance		
24.	P.Way /Track Sr. Supevisor	3	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
25.	P.Way /Track Supevisor	6	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
26.	P.Way /Track Tech-I	8	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
(F)	E & M (Emergency Maintenance)		
27.	P.Way /Track Tech-II	18	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)
28.	E & M Sr.Supevisor	3	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
29.	E & M Supevisor	6	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
30.	E & M Tech-I	5	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
31.	E & M Tech-II	11	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)
(G)	Building Work (Emergency Maintenance)		
32.	Bldg. Works Sr.Supevisor	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
33.	Bldg. Works Supevisor	10	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
34.	Bldg. Works Tech-I	1	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
35.	Bldg. Works Tech-II	8	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)
36.	Helper	13	Rs.4,400-7,440 (GP-1300)
(H)	Signal and Telecommunication / AFC Maintenance		
37.	S & T / AFC / PSD Sr.Supevisor	18	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
38.	S & T / AFC / PSD Supevisor	36	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
39.	S & T / AFC / PSD Tech-I	42	Rs.5,200-20,200 (GP-2400)
40.	S & T / AFC / PSD Tech-II	97	Rs.5,200-20,200 (GP-1900)
(I)	Others (Security / HR / Fin. / Store)		
41.	Security Supervisor	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
42.	Finance Assistant	2	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
43.	Commercial Assistant	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
44.	Supervisor Customer Relation	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
45.	Stores Supervisor	2	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
46.	Store Keeper / Procurement Assistant	8	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
47.	HR Assistant Grade-1	1	Rs. 9,300-34,800 (GP-4800)
48.	HR Assistant Grade-2	4	Rs. 9,300-34,800 (GP-4300)
	Sub Total	1053	

Break up of Executive Posts for O & M Works
(Metro Line 2A & 7)

Sr. No.	Name of the Post	No. of Posts	Scale of Pay
1.	General Manager (O & M)	1	Rs. 37,400-67,000 (GP-8900)
2.	General Manager (HR)	1	Rs. 34,400-67,000 (GP-8900)
3.	DGM (Opn.)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
4.	DGM (RS)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
5.	DGM (PST)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
6.	DGM (E &M)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
7.	DGM (S & T)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
8.	DGM (Civil)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
9.	DGM (Finance & Marketing)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
10.	DGM (HR)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-7600)
11.	Manager (Comm.)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)

12.	Manager (Security)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)
13.	Manager (Safety)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)
14.	Manager (HR)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)
15.	Manager (Stores)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)
16.	Asst. Manager (Station Opn.)	2	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
17.	Asst. Manager (OCC)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
18.	Asst. Manager (RS)	2	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
19.	Asst. Manager (PST)	2	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
20.	Asst. Manager (E & M)	2	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
21.	Asst. Manager (S & T)	3	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
22.	Asst. Manager (P / Way)	2	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
23.	Asst. Manager (Finance & Mkt.)	1	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
	Sub Total	30	

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ११ चे उपकलम (२) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यांस सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून मेट्रो कामांची अंमलबजावणी करण्याकरिता प्राधिकरणाच्या आस्थापनेवर प्रणाली शाखेत आवश्यक असलेली खालील नमूद केलेली २३ पदे निर्माण करण्यास याद्वारे मान्यता देत आहे :-

Break up of Executive Posts for System Wing of Metro PIU
(Metro Line 2A & 7)

Sr. No.	Name of the Post	No. of Posts	Scale of Pay
1.	Chief Engineer (Electrical)	1	Rs. 37,400-67,000 (GP-8900)
2.	XEN (Electrical)	4	Rs. 15,600-39,100 (GP-6600)
3.	DE-1 (Electrical)	6	Rs. 15,600-39,100 (GP-5400)
4.	JE (Electrical)	12	Rs. 9,300-34,800 (GP-4400)
	Sub Total	23	

“पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या अखत्यारीत मुंबई मेट्रोच्या संचलन व देखभालीसाठी स्थापन करावयाच्या महामंडळाची संरचना खालीलप्रमाणे असेल :-

१.	कंपनीचे नाव	मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित Mumbai Metro Operation Corporation Ltd.
२.	महामंडळाचा उद्देश	मुंबई मेट्रो चे संचलन व देखभाल करणे
३.	स्थळ (Location)	मुंबई (MMRDA Office)
४.	कंपनीचे संरचना	१) अध्यक्ष, महानगर आयुक्त, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण २) व्यवस्थापकीय संचालक, मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळ ३) राज्य शासनाचे नामनिर्देशित संचालक ४) प्राधिकरणाचे नामनिर्देशित संचालक

		कार्यात्मक संचालक (Functional Directors) ५) संचालक, संचालन व देखभाल ६) संचालक, (वित्त) ७) संचालक, (प्रशासन) • कंपनी सेक्रेटरी • विविध विभागाचे विभाग प्रमुख आणि अधिकारी आणि कर्मचारी
५.	अधिकृत शेअर भांडवल	५ कोटी
६.	कंपनीचे भागधारक	७ भागधारक (राज्य शासन व मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण)
७.	कंपनी स्थापन करावयाची प्रक्रिया	कंपनीचे रजिस्ट्रेशन करणे आणि मेमोरेन्डम ऑफ असोसिएशन आणि आर्टिकल्स व असोसिएशन तयार करणे व रजिस्ट्रार ऑफ कंपनीकडून तपासून घेणे
८.	संचालक मंडळाची भूमिका व जबाबदारी व उत्तरदायित्व	मुंबई मेट्रो आणि मोनो रेलचे संचालन व देखभाल
९.	कंपनीचे अधिकार	१) संचालक मंडळाला पूर्ण अधिकार २) व्यवस्थापकीय संचालक, मेट्रो संचालन महामंडळ मर्यादित यांचे मार्फत सर्व अधिकार राबविणे.

“पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, संचालन व देखभाल कामांकरिता निर्माण केलेली पदे भरण्याच्या कार्यवाहीसाठी व पदांचे सेवाप्रवेश नियम बनविण्यास मुंबई मेट्रो संचालन महामंडळास प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

“आणखी पुढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

बाब क्र.१० : पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील प्राप्त होणाऱ्या सदनिका प्राधिकरणाने स्विकारण्याबाबत

१०.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, शासनाची अधिसूचना क्र. बीएमआरडीए-३३३९/८४३/युडी-४, दिनांक ०२ जून, १९७९ अनुसार “पवई क्षेत्र विकास योजना” कार्यान्वित करण्याचे निर्देश शासनाने या प्राधिकरणास दिलेले आहेत. पवई क्षेत्र विकास योजने अंतर्गत जमीन मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ३२ अन्वये शासनाने जमीन संपादीत करून या जमिनी पुन्हा मूळ जमीन मालकांना ८० वर्षासाठी

भाडेपट्ट्याने देऊन त्याचा विकास करण्याकरीता महाराष्ट्र शासन, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण व संबंधित जमीन मालक यांचेमध्ये त्रिपक्षीय करार व भाडेपट्टाकरार दोन्ही दिनांक १९ नोव्हेंबर, १९८६ रोजी केला.

१०.२. अति. महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, त्रिपक्षीय करारातील वरील उल्लेखित प्रमुख अटीनुसार संबंधित जमीन मालकांना दिनांक १२ फेब्रुवारी, १९८७ रोजी प्राधिकरणाचे महानगर आयुक्त व एक्स-ऑफिशिओ सचिव, गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग यांनी प्राप्त असलेल्या अधिकारांचा वापर करून नागरी जमीन (कमाल धारणा आणि विनियम) अधिनियम, १९७६ च्या कलम २० चे उपकलम (१) अंतर्गत सूट दिली आहे. त्रिपक्षीय करारात नमुद केल्याप्रमाणे पवई क्षेत्र विकास योजनेचे एकूण क्षेत्र ९२.६४ हेक्टर एवढे आहे.

१०.३. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद-७ (i) व ७ (ii) नुसार पवई क्षेत्र योजनेतील प्रस्तावित विकासासाठी स्थानिक प्राधिकरण या नात्याने बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने ले-आऊट व इमारतींच्या बांधकाम परवानग्या वेळोवेळी दिल्या आहेत. या क्षेत्रासाठी कोणतीही बांधकाम परवानगी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत दिलेली नाही कारण हे प्राधिकरण या क्षेत्रासाठी विशेष नियोजन प्राधिकरण म्हणून कार्यरत नाही.

१०.४. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद ८ (ii) नुसार श्री. हिरानंदानी यांनी ४१५ सदनिका महाराष्ट्र शासन यांना हस्तांतरीत केल्या आहेत. याबाबत शासनाच्या गृह निर्माण व विशेष सहाय्य विभागाचे दिनांक ०६ एप्रिल, १९९० रोजीचे ९६ सदनिका मिळाल्याबद्दलचे व शासनाच्या कमाल जमीन धारणा विभागाचे दिनांक २७ एप्रिल, १९९८ रोजीचे ३१९ सदनिका मिळाल्याबद्दलची पत्रे आहेत.

१०.५. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद ८ (iii) नुसार जमीन मालकांनी सुमारे ५० हेक्टर जमीन केंद्र शासनाच्या विविध उपक्रमांना सार्वजनिक सोई सुविधांच्या उभारणीसाठी देकार (ऑफर) दिली होती. मात्र केंद्र शासनाच्या काही उपक्रमांनी ३ महिन्यात देकार न स्विकारल्यामुळे तो देकार रद्द होऊन बहुतांश जमीन ही जमीन मालकांना विकास करण्यासाठी परत मिळाली आहे.

१०.६. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद ७ (iii) नुसार ४० चौ. मी. व ८० चौ. मी. इतक्या क्षेत्राच्या प्रत्येकी ५०% सदनिका बांधण्याच्या अटी असताना श्री. हिरानंदानी यांनी वेगवेगळ्या इमारतीमध्ये त्याहून अधिक आकारमानाच्या सदनिका बांधलेल्या आहेत, अशी तक्रार दिनांक १२ जानेवारी, २००७ व दिनांक २९ जानेवारी, २००७ रोजी प्राधिकरणाकडे प्राप्त झाली. या तक्रारीच्या अनुषंगाने प्राधिकरणाने दिनांक ३० ऑक्टोबर, २००७ रोजी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेला पवई क्षेत्र विकास योजनेतील बांधकाम स्थगित ठेवण्याबाबत कळविले. तसेच प्राधिकरणाने दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २००७ रोजी श्री. हिरानंदानी यांना कारणे दाखवा नोटीस दिली.

१०.७. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, या प्राधिकरणाने दिनांक १४ फेब्रुवारी, २००८ रोजी शासनास विषयांकित प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीचा प्राथमिक अहवाल पाठविला. शासनाने दिनांक ३१ मार्च, २००८ रोजी रु. ३/- कोटी अग्रिम दंडात्मक प्रिमियमचा भरणा करून घ्यावा व श्री. हिरानंदानी यांचेकडून हमीपत्र घ्यावे आणि पवई क्षेत्र विकास योजनेतील बांधकाम स्थगित ठेवण्याबाबतचे आदेश मागे घ्यावेत असे प्राधिकरणास कळविले. या अनुषंगाने श्री. हिरानंदानी यांनी प्राधिकरणाकडे रु.३/- कोटी अग्रिम दंडात्मक प्रिमियमचा भरणा दिनांक ०५ एप्रिल, २००८ रोजी केला असून त्यांनी दिनांक ०८ सप्टेंबर, २००८ रोजी हमीपत्र सुद्धा दिले आहे. त्यानंतर, प्राधिकरणाने दिनांक १३ ऑक्टोबर, २००८ रोजी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेला पवई क्षेत्र विकास योजनेतील बांधकाम स्थगित ठेवण्याबाबत दिनांक ३० ऑक्टोबर, २००७ रोजी कळविलेले आदेश मागे घेतले आहेत असे कळविले.

१०.८. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, विषयांकित प्रकरणी न्यायालयात दाखल जनहित याचिकेच्या संबंधात मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक ४ डिसेंबर, २००८ रोजी शासनास शपथपत्र दाखल करण्याचे आदेश दिले. त्यास अनुसरून नगर विकास विभागात दिनांक ११ डिसेंबर, २००८ रोजी बैठक झाली व त्यामध्ये विषयांकित प्रकरणी ६ सदस्यीय समिती नेमून (३ सदस्य बृहन्मुंबई महानगरपालिकेचे व ३ सदस्य मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाचे) त्यांचेकडून मुद्देनिहाय अहवाल घेण्याबाबत निर्णय झाला. या ६ सदस्य समितीने विषयाधिन विकास योजनेबाबतचे मंजूर नकाशे तपासून मुद्देनिहाय माहिती दिनांक १५ डिसेंबर, २००८ च्या अहवालानुसार शासनास सादर केली आहे. सदर अहवालानुसार प्राधिकरणाने दिनांक ०१ जानेवारी, २००९ रोजीच्या पत्राने त्रिपक्षीय कराराचे उल्लंघन झाल्याचे निष्कर्ष काढून श्री. हिरानंदानी यांनी उल्लंघन केलेल्या क्षेत्रासाठी रुपये १,९९३.२२/- कोटी प्रिमियम आकारण्याबाबत शासनास पत्र पाठविले.

१०.९. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, शासनाने त्यांच्या दिनांक १३ जानेवारी, २००९ रोजीच्या पत्राने प्राधिकरणाच्या दिनांक ०१ जानेवारी, २००९ च्या पत्रामध्ये काही बाबी अंतर्भूत झाल्या नसल्याचे कळविले. त्याबद्दलची सविस्तर माहिती विचारात घेऊन व श्री. हिरानंदानी यांचे म्हणणे विचारात घेऊन प्राधिकरणाने दिनांक १७ एप्रिल, २००९ रोजी शासनास अपेक्षित माहिती कळविली. त्यानुसार शासनाने दिनांक ०४ डिसेंबर, २००९ रोजीच्या पत्रान्वये असे कळविले की,

- अ) विकास नियंत्रण नियमावली, १९९१ च्या ३५(२) (सी) अन्वये जिना, उद्वाहन व उद्वाहन समोरच्या लॉबीसाठी विकासकाने महापालिकेस अधिमूल्य अदा केलेले असून या क्षेत्राची गणना चटई क्षेत्र निर्देशांकात करण्यात येऊ नये अशी तरतूद आहे. तेव्हा बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने विषयांकित प्रकरणी शासनास सादर केलेला अहवाल लक्षात घेता एकूण उल्लंघन क्षेत्रामधून हे क्षेत्र वगळणे आवश्यक आहे.
- ब) ४० चौ. मी. क्षेत्राच्या दोन सदनिका एकत्रित केल्या असता त्या ८० चौ. मी. क्षेत्रापेक्षा अधिक होत नसल्याने त्रिपक्षीय कराराचे उल्लंघन होत नाही हे लक्षात घेता विकासकाच्या मागणीनुसार हे क्षेत्र उल्लंघन क्षेत्रामधून वगळावे लागेल.
- क) पवई क्षेत्र योजनेअंतर्गत विकासकाकडून ३५,९००.५२ चौ. मी. इतक्या क्षेत्रफळाचे उल्लंघन झाल्याचे स्पष्ट होते व सदर उल्लंघन क्षेत्रासाठी शासनाच्या दिनांक ३१ मार्च, २००८ रोजीच्या सुचनेनुसार प्रचलित शिघ्रगणकातील (रेडी रेकनर) जमिनीच्या बाजार मूल्यानुसार प्राधिकरणाने विकासकाकडून तात्काळ दंड वसूल करावा.

१०.१०. अति. महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, शासनाच्या दिनांक ०४ डिसेंबर, २००९ रोजीच्या पत्राच्या अनुषंगाने प्राधिकरणाने आपल्या दिनांक ०६ जानेवारी, २०१० रोजीच्या पत्राने हिरानंदानी यांना रु.८६.७५ कोटी (रु.३ कोटी अग्रिम भरलेला प्रिमियम वजा करता) प्राधिकरणाकडे विकासकाने त्रिपक्षीय करारातील उल्लंघन केलेल्या क्षेत्रासाठी दंड म्हणून भरणेस कळविले आहे. प्राधिकरणाने कळविलेला वरील दंड न भरता, शासनाच्या दिनांक ०४ डिसेंबर, २००९ रोजीच्या पत्राच्या अनुषंगाने विकासकाने दिनांक ०५ डिसेंबर, २००९ रोजीच्या पत्राने शासनास त्रिपक्षीय करारातील अनु. क्र. १३ अन्वये लवाद नेमण्याची विनंती केली. विकासकाने दिनांक ०५ डिसेंबर, २००९ रोजीच्या पत्राची प्रत प्राधिकरणास पाठविली होती. त्या अनुषंगाने या प्राधिकरणाने दिनांक ०६ जानेवारी, २०१० रोजीच्या पत्राने असे कळविले की, लवाद नियुक्त करावयाचा निर्णय जर शासन घेणार असेल तर प्राधिकरणामार्फत लवाद म्हणून नियुक्ती करण्याबाबत प्राधिकरणाने शिफारस केलेल्या व्यक्तीचा शासनाने विचार करावा अशी विनंती केली होती. शासनाने त्यांच्या निर्णय क्र.एमआरडी-३३०८/

प्र.क्र.१७/नवि-७, दिनांक २९ एप्रिल, २०१० अन्वये मा. उच्च न्यायालयाचे निवृत्त न्यायाधीश श्री. अरविंद सावंत यांची एक सदस्य लवाद म्हणून ६ महिन्यांकरीता नियुक्ती केली. शासनाने दिनांक ११ जानेवारी, २०११ रोजीच्या पुढील निर्णयाने लवादाला दिनांक ०६ जून, २०११ पर्यंत मुदतवाढ दिली आहे. सदर लवादाने सुनवाणी नंतर दिनांक १६ ऑगस्ट, २०११ रोजी आपला निर्णय दिलेला आहे. या निर्णयानुसार श्री. हिरानंदानी यांनी प्राधिकरणाकडे जमा केलेले रु.३ कोटी परत न करता इतर सर्व दंडाची रक्कम माफ करण्याचा निर्णय दिलेला आहे. सदर लवादाला दिनांक १६ ऑगस्ट, २०११ रोजीच्या निर्णयाविरोधात या प्राधिकरणाने व शासनाने एकत्रितरित्या दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०११ रोजी (Lodging No. ९८२/२०११) या क्रमांकाने मा. मुंबई उच्च न्यायालयात दावा सादर केला आहे. सदर दावा मा. उच्च न्यायालयाने दाखल करून घेतलेला आहे. सदर दाव्याप्रकरणी उच्च न्यायालयाचे आदेश येणे बाकी आहे.

१०.११. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, श्री.हिरानंदानी यांनी पवई येथे केलेले बांधकामाबाबत मा. मुंबई उच्च न्यायालयात खालीलप्रमाणे इतर PIL (याचिका) सन २००८ पासून दाखल आहेत :-

- (१) याचिकाकर्ते श्री. मोतीलाल कमलाकर सातवे व इतर (याचिका क्र. १३१/२००८)
- (२) याचिकाकर्ते श्री. राजेंद्र ठक्कर (याचिका क्र. ९१/२००८)
- (३) याचिकाकर्ते श्रीमती मेधा पाटकर (याचिका क्र. २१/२०१०)

१०.१२. अति.महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, माननीय मुंबई उच्च न्यायालयातील सन २००८ पासून सुरु असणाऱ्या याचिकांच्या सुनावणीच्या अनुषंगाने मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने (वर नमूद केलेल्या परिच्छेद-९ मधील) तीनही याचिकांना एकत्रित सुनावणी देऊन दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ रोजी अंतरिम आदेश दिलेले आहेत. अंतरिम आदेशातील परिच्छेद क्र. ५३ (के) अनुसार प्राधिकरणाने व शासनाने एकत्रितरित्या दिनांक १४ नोव्हेंबर, २०११ रोजी (Lodging No. ९८२/२०११) या क्रमांकाने मा. मुंबई उच्च न्यायालयात दावा सादर केला आहे, त्याची दाखल घेतली आहे. मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ रोजीच्या अंतरिम आदेशातील परिच्छेद क्र.५३ (एल) आधारे लाचलुचपत विभाग (Anti-Corruption Bureau) यांचेकडे नोंद झालेल्या तक्रारी अन्वये लाचलुचपत विभागाने प्राधिकरणाच्या व शासनाच्या अधिकाऱ्यांची साक्ष नोंदवून घेतली आहे. मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ रोजीच्या अंतरिम आदेशाच्या अनुषंगाने पुढील सुनावणी होऊन दिनांक २२ ऑगस्ट, २०१७ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने या क्षेत्रातील उर्वरीत

विकसनासंदर्भात मुंबई महानगरपालिका, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण व नगर विकास विभाग (महाराष्ट्र शासन) यांचे प्रत्येकी एक सदस्य असणारी त्रिसदस्यीय समिती गठीत केली आहे. सादर समितीने दिनांक ०७ सप्टेंबर, २०१७, १६ सप्टेंबर, २०१७ व २२ सप्टेंबर, २०१७ रोजी मा. उच्च न्यायालयात समितीचा अहवाल सादर केला असून त्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक ०३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी आदेश दिले आहेत.

१०.१३. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, मा. उच्च न्यायालयाचे दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ व दिनांक ०३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीचे उर्वरित विकसनाबाबतचे दोन्ही अंतरिम आदेश एकत्र वाचल्यास त्यातील ठळक मुद्दे खालीलप्रमाणे आहेत :-

- (१) उर्वरित विकसनातून श्री.हिरानंदानी यांनी प्रत्येकी ४० चौ. मी. च्या १२८० सदनिका व प्रत्येकी ८० चौ. मी. च्या ८२२ सदनिका विकसित करावयाच्या आहेत.
- (२) एकूण चटई क्षेत्र निर्देशांकाच्या १५% क्षेत्राच्या सदनिका हिरानंदानी यांनी राज्य शासनास रुपये १३५/- प्रति चौ. फुट या दराने द्यावयाच्या आहेत.

१०.१४. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, श्री. हिरानंदानी यांनी आजपर्यंत दिनांक १० ऑक्टोबर, २०१६ व २ जानेवारी, २०१७ व २२ फेब्रुवारी, २०१७ रोजीच्या पत्रांनी असे कळविले आहे की, मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ व दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या अंतरिम आदेशानुसार उर्वरित विकसनात ते ४० व ८० चौ.मी. च्या सदनिका बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या परवानगीने ते बांधत आहेत.

१०.१५. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, पवई विकास योजनेतील उर्वरित विकसनामध्ये एकूण ९ इमारतींना परवानगी प्राप्त झाली असली तरी त्यातील ४ इमारतींचे काम मा. उच्च न्यायालयाच्या इतर प्रकरणातील याचिकेच्या निर्णयाप्रमाणे स्थगित असून फक्त ५ इमारतींचे काम सध्या सुरु आहे.

१०.१६. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, श्री. हिरानंदानी यांनी दिनांक २५ जुलै, २०१८ रोजीच्या प्राधिकरणाला सादर केलेल्या विविध पत्रांनी मा. उच्च न्यायालयाच्या अंतरिम आदेशानुसार काही इमारती पूर्ण झाल्या असून त्यास बृहन्मुंबईपालिकेकडून भोगवटा प्रमाणपत्र (शासनास द्यावयाच्या सदनिका असलेल्या इमारतीस) मिळाले असल्याचे कळविले आहे.

१०.१७. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, श्री. हिरानंदानी यांनी दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्राने असे कळविले आहे की :-

(१) सेक्टर-XI मधील इमारत क्र.१ हिल ग्रान्जे (Hill Grange) इमारतीमधील ४० चौ.मी. च्या १५६ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १५५ सदनिका, मा. न्यायालयाच्या ३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या अंतरीम आदेशाप्रमाणे ते शासनास देणार आहेत. (श्री.हिरानंदानी यांच्या विकसनातून ४० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका + श्री. दंड यांच्या विकासनातून ४० चौ.मी. च्या २८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या २७ सदनिका)

(२) या सदनिकांसाठी रुपये १३५/-प्रति चौ.फूट. ऐवजी रुपये २५५४.८१/-प्रति चौ. फुट एवढा दर वाढवून मिळावा अशी देखील त्यांनी विनंती केली आहे. तसेच, श्री. दंड यांचे विकसन त्यांनी विकत घेतले असल्याबद्दलची कागदपत्रे प्राप्त करून घेतली जातील.

१०.१८. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, श्री. हिरानंदानी यांनी दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्राने देऊ केलेल्या सदनिकांची माहिती संकलित स्वरूपात खालीलप्रमाणे आहे :-

त्रिपक्षीय करारातील जमीन मालक (परिच्छेद २) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे)	कुळ मुखत्यार	४० चौ. मीटरच्या देऊ केलेल्या सदनिका	८० चौ. मीटरच्या देऊ केलेल्या सदनिका	मा. उच्च न्यायालयाचे दि. २२.२.२०१२ व दिनांक ३.१०.२०१७ चे आदेश (परिच्छेद ९) मध्ये नमूद केलेल्या याचिकासाठी)
अनु. क्र. १ ते ६ साठी	श्री. हिरानंदानी	१२८	१२८	मा. उच्च न्यायालयाचे आदेश या विकसनासाठी आहेत.
संभाव्य किंमत रुपये १३५/- चौ. फुट या दराने		रु.७४.४/- (लाखात)	रु.१४८.७/- (लाखात)	
		एकूण रु.२२३.१/- (लाखात)		
अनु. क्र. ७ ते १९ साठी	श्री. दंड व इतर दोघे	२८	२७	मा. उच्च न्यायालयाचे आदेश या विकसनासाठी नाहीत. परंतु त्रिपक्षीय करारानुसार १५% सदनिका प्राधिकरणास/ शासनास देणे बंधनकारक आहे.
संभाव्य किंमत रुपये १३५/- चौ. फुट या दराने		रु.१६.२/- (लाखात)	रु.३१.४/- (लाखात)	
		एकूण रु.४७.६/- (लाखात)		
एकूण सदनिका ३११		एकत्रित किंमत रु.२७०.७/- (लाखात)		

१०.१९. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणाने संपूर्ण मुंबई महानगर क्षेत्रात विविध पायाभूत सोईसुविधांच्या विकासनाचे उपक्रम हाती घेतले आहेत, यात मुख्यत्वे मेट्रो रेल्वेचे जाळे विकसीत करण्याचा उपक्रम हाती घेतला आहे. सबब, प्राधिकरणाच्या कर्मचारी/अधिकारी वर्गाची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे या कर्मचाऱ्यांसाठी, कर्मचारी निवासस्थानाची निकड देखिल वाढत आहे. तसेच मेट्रो संबंधीत कामासाठी आवश्यक कर्मचारी हा रेल्वेमधील अनुभवी कर्मचारी

असून तो मुख्यत्वे मुंबई बाहेरचा असल्याने त्यांना राहण्यासाठी व त्यांना मेट्रो प्रकल्पासाठी आकर्षित करण्यासाठी प्राधिकरणास मुंबईमध्ये कर्मचारी निवासस्थानाची निकडीने आवश्यकता आहे. म्हणून श्री. हिरानंदानी यांनी त्यांच्या विकसनातून पवई मधील (म्हणजेच मुंबईतील) शासनास देऊ केलेल्या ४० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका प्राधिकरणास मिळाव्यात अशी शासनास विनंती करण्यास प्रस्तावित आहे.

१०.२०. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, यासाठी त्रिपक्षीय करारातील अटीनुसार देय प्रिमियम शासन/प्राधिकरणास अदा करावयाचे आहे. त्रिपक्षीय करारात रु.१३५/- चौ. फुट एवढा दर नमूद आहे तर विकासकाने सन २००१ च्या वाढीव दराने झालेले अॅग्रीमेंट जोडून आता रु.२५५४.८१/- प्रती चौ. फुट एवढा दर मिळावा अशी विनंती केली आहे. परंतू, विकासकाने सोबत जोडलेले २००१ मधील अॅग्रीमेंट रजिस्टर्ड नसून त्यासाठी (वाढीव दरासाठी) कोणत्या विभागाकडून यापूर्वी परवानगी घेतली होती ते नमूद केलेले नाही व अशी परवानगी या प्राधिकरणाने यापूर्वी दिलेली नाही. सबब, श्री. हिरानंदानी यांची वाढीव दराची मागणी त्यांनी शासनास सादर करावी, असे त्यांना सुचित करण्यात येईल.

१०.२१. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणाने राबविलेल्या भाडेतत्वावरील घरे (रुपांतरीत) परवडणारी घरे योजनेतील मिळणारी सर्व घरे मुंबई महानगर पालिका क्षेत्राच्या बाहेर असून बहुतांश घरे ही प्राधिकरणातर्फे शासनाने ठरवलेल्या धोरणानुसार गिरणी कामगार, महानगरपालिकांना धोकादायक इमारतीतील रहिवाशांच्या पुर्नवसनासाठी वाटप केली जात आहेत.

१०.२२. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणातर्फे मुंबई महानगर क्षेत्रात मेट्रोचे जाळे युध्द पातळीवर विकसित करण्याचे काम चालू आहे. सबब, या नव्याने येणाऱ्या कर्मचाऱ्यांसाठी प्राधिकरणास मुंबईमध्ये स्टाफ क्वार्टरर्सची (कर्मचारी निवासस्थान) तातडीने नितांत आवश्यकता आहे.

१०.२३. बाब टिप्पणीतील बाबी सादर करून, अति. महानगर आयुक्त यांनी खालीलप्रमाणे प्रस्ताव प्राधिकरणाच्या मान्यतेसाठी सादर केला व पुढे असेही सांगितले की, श्री. हिरानंदानी यांनी दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्राने केलेल्या विनंतीबद्दल खालील प्रमाणे प्रस्तावित आहे:-

(१) पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील श्री. हिरानंदानी यांच्या विकसनातून शासनास/प्राधिकरणास मिळणाऱ्या ४० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका मा. उच्च

न्यायालयाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ व दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या आदेशाचे अनुरूप त्रिपक्षीय करारात नमूद केल्यानुसार रु.१३५/- चौ.फुट या दराने (एकूण अंदाजे रु.२२३.१/- लाखात) प्राधिकरणाने त्रिपक्षीय करारातील ८(ii) अन्वये व श्री. हिरानंदानी यांनी देऊ केलेल्या सदनिकांची पाहणी न्यायालयाने दिनांक २२ ऑगस्ट, २०१७ रोजी नेमलेल्या त्रिसदस्यीय समितीच्या शिफारशीच्या अधिन राहून त्या सदनिका प्राधिकरणाने स्विकारण्यास मान्यता द्यावी.

(२) श्री. दंड (कुळमुखत्यार त्रिपक्षीय करारातील जमीन मालक अनु. क्र. ७ ते १९ साठी) यांचे पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील विकसन हे देखील त्रिपक्षीय कराराचा भाग आहे व त्यासाठी त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद-८(ii) अन्वये १५% बांधीव क्षेत्र इतक्या सदनिका प्राधिकरण/महाराष्ट्र शासन यांना रु.१३५/- प्रति चौ. फुट दराने बांधून देणे आवश्यक आहे. तसेच, याबाबत हिरानंदानी यांच्या पवई येथील विकसनाबाबत उच्च न्यायालयाने दिलेल्या वरील उल्लेखित आदेशामध्ये श्री.दंड यांच्या विकसनाबाबत उल्लेख नसल्याने, श्री. दंड यांच्या विकसनाबदल्यात श्री. हिरानंदानी यांनी देऊ केलेल्या ४० चौ.मी. च्या २८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या २७ सदनिका (वरील परिच्छेद -१८) प्राधिकरणातर्फे घेण्याबाबत (एकूण अंदाजे रु.४७.६/- लाखात) हिरानंदानींकडून प्राप्त करून घेतलेल्या कागदपत्रांची प्राधिकरणाच्या विधी शाखा व भूमि शाखा यांचेकडून पडताळणी करून घेतल्यानंतर पात्रता दाखला व त्रिपक्षीय कराराच्या अटीच्या पूर्ततेच्या अधिन राहून त्या सदनिका प्राधिकरणाने स्विकारण्यास मान्यता द्यावी.

(३) पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील श्री.हिरानंदानी व श्री.दंड यांच्या विकसनातून शासनास/प्राधिकरणास मिळणाऱ्या एकूण ४० चौ.मी. च्या १५६ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १५५ सदनिका प्राधिकरणामार्फत स्विकारल्यानंतर त्याचा वापर प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांसाठी स्टाफ क्वार्टर्स म्हणून वाटप करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता द्यावी.

१०.२४. वरील प्रस्ताव, बाब टिप्पणीतील मुद्दे व प्रस्तावाचे सादरीकरण याचा विचार करून व सदर विषयावर सविस्तर चर्चा करून, बाब टिप्पणील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला आहे :-

ठराव क्र. १४७८ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ३ चे पोटकलम (२) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास साहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील श्री.हिरानंदानी यांच्या विकसनातून शासनास/प्राधिकरणास मिळणाऱ्या ४० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १२८ सदनिका मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१२ व दिनांक ३ ऑक्टोबर,

२०१७ रोजीच्या आदेशाचे अनुरूप त्रिपक्षीय करारात नमूद केल्यानुसार रु.१३५/- चौ. फुट या दराने (एकूण अंदाज रु.२२३.१/- लाखात) प्राधिकरणाने त्रिपक्षीय करारातील ८(ii) अन्वये व श्री.हिरानंदानी यांनी देऊ केलेल्या सदनिकांची पाहणी न्यायालयाने दिनांक २२ ऑगस्ट, २०१७ रोजी नेमलेल्या त्रिसदस्यीय समितीच्या शिफारशीच्या अधिन राहून सदनिका प्राधिकरणाने स्विकारण्यास मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, श्री. दंड (कुळमुखत्यार त्रिपक्षीय करारातील जमीन मालक अनु. क्र. ७ ते १९ साठी) यांचे पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील विकसन हे देखील त्रिपक्षीय कराराचा भाग आहे व त्यासाठी त्रिपक्षीय करारातील परिच्छेद - ८(ii) अन्वये १५% बांधीव क्षेत्र इतक्या सदनिका प्राधिकरण/महाराष्ट्र शासन यांना रु.१३५/- प्रति चौ. फुट दराने बांधून देणे आवश्यक आहे. तसेच, याबाबत हिरानंदानी यांच्या पवई येथील विकसनाबाबत उच्च न्यायालयाने दिलेल्या वरील उल्लेखित आदेशामध्ये श्री.दंड यांच्या विकसनाबाबत उल्लेख नसल्याने, श्री.दंड यांच्या विकसनाबद्दल्यात श्री. हिरानंदानी यांनी देऊ केलेल्या ४० चौ.मी. च्या २८ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या २७ सदनिका प्राधिकरणातर्फे घेण्याबाबत (एकूण अंदाजे रु.४७.६/-लाखात) हिरानंदानी यांचेकडून प्राप्त होणाऱ्या कागदपत्रांची प्राधिकरणाच्या विधी शाखा व भूमि शाखा यांचेकडून पडताळणी करून घेतल्यानंतर पात्रता दाखला व त्रिपक्षीय कराराच्या अटिंच्या पूर्ततेच्या अधिन राहून त्या सदनिका प्राधिकरणाने स्विकारण्यास मान्यता देत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, पवई क्षेत्र विकास योजनेमधील श्री. हिरानंदानी व श्री. दंड यांच्या विकसनातून शासनास/प्राधिकरणास मिळणाऱ्या एकूण ४० चौ.मी. च्या १५६ सदनिका व ८० चौ.मी. च्या १५५ सदनिका प्राधिकरणामार्फत स्विकारल्यानंतर त्याचा वापर प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांसाठी स्टाफ क्वार्टर्स म्हणून वाटप करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देत आहे.

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, याबाबत पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.११ : भाडे तत्वावरील घरे योजनेतर्गत प्राप्त होणाऱ्या सदनिकांच्या प्राधिकरणाने यापूर्वी जुलै, २०१७ मध्ये मान्य केलेल्या वाटपाच्या धोरणांमध्ये सुधारणा करण्याबाबत

११.१. सदर प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, महाराष्ट्र राज्याच्या गृहनिर्माण धोरण, २००७ ला अनुसरून 'भाडे तत्वावरील घरे योजनेसाठी' २००८ साली महाराष्ट्र शासनाने मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची प्रकल्प अंमलबजावणी संस्था (PIA) म्हणून नियुक्ती केली आहे. या योजनेत १६० चौ.फूट/३२० चौ.फूट तळपृष्ठ चटई क्षेत्र असणाऱ्या व स्वतंत्र सोयी सुविधांनी युक्त अशा सदनिका उपलब्ध करून घेण्यासाठी विकासक/जमीनमालक अथवा संस्थांकडून सदर प्रकल्प उभारणी करून घेण्याची तरतूद आहे. भाडे तत्वावरील घरे योजना मुंबई महानगर प्रदेशातील नगरपालिका, महानगरपालिका तसेच उर्वरित महानगर क्षेत्राच्या नागरी भाग-१ व २ या विभागांमध्ये अनुज्ञेय होती. परंतु दिनांक ०७ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन अधिसूचनेन्वये सदर योजना आता नगरपालिका व महानगरपालिका क्षेत्रांमध्ये 'परवडणारी घरे योजनेमध्ये' रुपांतरित झाली आहे. तरी दिनांक २६ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन अधिसूचनेन्वये 'परवडणारी घरे योजना' नागरी भाग-१ व २ विभागामध्ये लागू असणार नाही.

११.२. भाडे तत्वावरील घरे योजनेतर्गत प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांच्या वाटपाबाबतच्या धोरणाबाबत शासनाने दिनांक २२ ऑगस्ट, २०१३ रोजीच्या पत्रान्वये भाडे तत्वावरील घरे योजनेतर्गत मुंबई महानगर प्रदेशातील महानगरपालिका क्षेत्रात स्थित असलेल्या प्रकल्पातून प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांपैकी सर्वसाधारणपणे ५०% पर्यंत सदनिका प्राधान्याने संक्रमण निवासस्थान म्हणून वापरण्यासाठी संबंधित महानगरपालिका आयुक्तांच्या ताब्यात देण्याबाबत प्राधिकरणास कळविले आहे. तसेच, दिनांक २१ फेब्रुवारी, २०१४ व त्यानंतर दिनांक २५, मे २०१७ रोजीच्या शासनाच्या आदेशान्वये भाडे तत्वावरील घरे योजनेतर्गत मुंबई महानगर प्रदेशातील महानगरपालिकेतर क्षेत्रात स्थित असलेल्या भाडे तत्वावरील घरे योजनेतून उपलब्ध होणाऱ्या सदनिकांपैकी ५०% सदनिका गिरणी कामगारांना मालकी तत्वावर वाटपासाठी राखून ठेवण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

तद्नंतर, दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजी पार पाडलेल्या प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीमध्ये मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाकडे भाडे तत्वावरील घरे योजनेमधून प्राप्त होणाऱ्या महानगरपालिका क्षेत्रातील व महानगरपालिकेतर क्षेत्रातील एकूण सदनिकांच्या उर्वरित ५०% निवासी सदनिकांमधील प्रती

सदनिका ३२० चौ. फुटाप्रमाणे मालकी तत्वावर वितरीत करण्याबाबत खालीलप्रमाणे धोरण निश्चित केले आहे.

- अ. उर्वरीत ५०% च्या ५% सदनिका वर्ग- ३ व ४ प्रवर्गातील प्राधिकरणाच्या व इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर वितरीत करण्याकरीता राखीव ठेवण्यास तसेच त्या ५% मध्ये १% सदनिका मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ प्रवर्गातील कर्मचाऱ्यांना प्राधिकरणामार्फत वितरीत करण्यासाठी राखीव ठेवण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.
- आ. या व्यतिरिक्त उर्वरीत ५०% च्या ५% निवासी सदनिका शासनाच्या पोलिस दलातील वर्ग ३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्याचा ठरावही मान्य केला आहे.
- इ. या व्यतिरिक्त उर्वरित ५०% च्या ९०% निवासी सदनिका आवश्यकतेनुसार प्राधिकरणाद्वारे प्रकल्पग्रस्तांच्या पुर्नवसनासाठी तसेच प्रधानमंत्री आवास योजनेसाठी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांना वितरीत करण्यासाठी किंवा केंद्र व राज्य शासनाच्या इतर गृहनिर्माण योजनांसाठी वापरण्याच्या धोरणास देखील मान्यता दिलेली आहे व त्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणामार्फत सुरु आहे.

११.३. याबाबत महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही स्पष्ट केले की, सदर बैठकीमध्ये मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ कर्मचाऱ्यांना आणि इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांना ३२० चौ.फुटाच्या राखीव ठेवलेल्या उर्वरीत ५०% सदनिकांच्या ५% म्हणजेच १,०८४ निवासी सदनिका ठाणे महानगरपालिका व मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील खालील भाडे तत्वावरील योजनेतर्गत निर्माण होणाऱ्या सदनिकांपैकी वाटपासाठी आरक्षित करण्याबाबत मान्यता देण्यात आली आहे.

अ. क्र.	योजनेचे नाव	स्थान	एकूण सदनिका ३२० चौ.फुट
ठाणे महानगरपालिका क्षेत्र			
१.	मेरीडीयन बिल्ट प्रो.	पाचपाखाडी	२८०
२.	दीपहोम्स अँड कन्स्ट्रक्शन	नौपाडा	२३१
एकूण ठाणे म.पा.			५११
मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्र			
१.	एस.के. हाईट्स प्रा. लि.	मिरा व्हिलेज	१४७
२.	जनता को-ऑ. डेअरी सोसायटी लि.	महाजन वाडी	४३१
एकूण मिरा-भाईंदर म.पा.			५७८
एकूण ठाणे व मिरा-भाईंदर म.पा.			१,०८९

वरील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे ठाणे व मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील भाडे तत्वावरील योजनेतर्गत प्राप्त होणाऱ्या ३२० चौ.फुटाच्या सदनिकांचे एकूण १% सदनिकांच्या निवासी

सदनिका प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात आल्यानुसार वितरण संदर्भाची पुढील कार्यवाही मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत सुरु आहे.

११.४. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही स्पष्ट केले की, भाडे तत्वावरील घरे योजनेअंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या ४७ प्रकल्पांपैकी काही प्रकल्पांच्या विकासकांनी योजनेमध्ये बदल केल्यामुळे (जसे की, मे. चलामा, मे. डायना इतर) या योजने अंतर्गत प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांच्या संख्येमध्ये मागील बाब टिप्पणीपेक्षा अंशतः बदल झाला आहे. त्या अनुषंगाने सदर योजनेतून सद्यःस्थितीत प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांचा तपशिल खालील प्रमाणे असल्याचे महानगर आयुक्त यांनी स्पष्ट केले.

विभाग	भाडे तत्वावरील घरे योजनेंतर्गत प्राप्त होणा-या एकूण निवासी सदनिकांची संख्या		भाडे तत्वावरील घरे योजनेंतर्गत प्राप्त होणा-या व वाटपाचे धोरण ठरलेल्या व राखून ठेवलेल्या ५०% निवासी सदनिकांची संख्या		भाडे तत्वावरील घरे योजनेंतर्गत प्राप्त होणा-या व वाटपाचे धोरण न ठरलेल्या ५०% निवासी सदनिकांची संख्या	
	१६० चौ.फूट	३२० चौ.फूट	१६० चौ.फूट	३२० चौ.फूट	१६० चौ.फूट	३२० चौ.फूट
नागरी भाग - १ व २ (U१ U२)	१३,१६७	११,४२७	६,५८३	५,७१४	६,५८३ (३,२९१ सदनिका ३२० चौ.फूटात रुपांतरीत करुन)	५,७१४
	२४,५९४		१२,२९७		१२,२९७ (३२० चौ.फू.च्या ९,००५)	
स्थानिक स्वराज्य संस्था (ULB)	२५,८५६	११,९४८	१२,९२८	५,९७४	१२,९२८ (६४६४ सदनिका ३२० चौ.फूटात रुपांतरीत करुन)	५,९७४
	३७,८०४ (३२० चौ.फू.च्या २४,८७६)		१८,९०२ (३२० चौ.फू.च्या १२,४३८)		१८,९०२ (३२० चौ.फू.च्या १२,४३८)	
एकूण	६२,३९८ (३२० चौ.फू.च्या ४२,८८६)		३१,१९९ (३२० चौ.फू.च्या २१,४४३)		३१,१९९ (३२० चौ.फू.च्या २१,४४३)	

११.५. अति. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे स्पष्ट केले की, प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीमध्ये मान्य केलेल्या पात्रतेच्या अटीप्रमाणे वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना प्राधिकरणामध्ये कमीत कमी ३ वर्षे कायमस्वरूपी पदावर प्राधिकरणात सेवा केलेली असणे आवश्यक आहे. परंतू, वर्ग-३ व ४ संवर्गातील काही कर्मचाऱ्यांना ३ वर्षे कायमस्वरूपी पदावर प्राधिकरणात सेवा होण्यास काहीच महीने राहिलेले आहेत. तर सदर संवर्गातील काही कर्मचारी नुकतेच कायमस्वरूपी पदावर प्राधिकरणात

कार्यरत आहेत व त्यांना ३ वर्षे पूर्ण होण्यास विलंब आहे. त्यामुळे असे सर्व कर्मचारी वरील अटीप्रमाणे भाडे तत्वावरील घरे योजनेतून सदनिका मिळणेसाठी पात्र ठरत नाहीत. परंतू अशा कर्मचाऱ्यांमार्फतही प्राधिकरणास सदर योजनेमधून घरे मिळणेबाबत निवेदने केली असल्याने त्यांना सुद्धा प्राधिकरणामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या सदर योजनेचा लाभ घेता यावा यासाठी धोरण निश्चित होणे आवश्यक असल्याचे स्पष्ट केले. तसेच, प्राधिकरणातील मेट्रो विभागामार्फतही राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पासाठी खूप मोठ्या प्रमाणात कर्मचारी/अधिकारी घेण्याचे प्रस्तावित असल्याने भविष्यात प्राधिकरणामध्ये वर्ग-३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांच्या संख्येमध्ये वाढ होणे अपेक्षित आहे. त्यामुळे भविष्यामध्ये पात्र ठरणाऱ्या किंवा नव्याने भरती होणाऱ्या सर्व वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांचा विचार करता, प्राधिकरणासाठी वाटपाकरीता उर्वरित ५०% च्या ५% पैकी १% राखीव ठेवलेल्या सदनिकांऐवजी ३% पर्यंत सदनिका प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्याची आवश्यकता असल्याचे स्पष्ट केले.

११.६. वरील सर्व बाबींचा विचार करता, महानगर आयुक्त यांनी दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजी प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीमधील ठराव क्र. १४१५ मध्ये अंशतः बदल करून असे सादर केले की, भाडे तत्वावरील घरे योजनेतून प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांपैकी उर्वरित ५०% सदनिकांच्या (म्हणजेच २१,४४३) राखीव ५% सदनिकांपैकी प्राधिकरणासाठी राखीव ठेवलेल्या १% सदनिकांऐवजी ३% सदनिका म्हणजेच ६४३ सदनिका (३२० चौ.फुटाच्या) प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्याचे प्रस्तावित आहे. तसेच उर्वरित ५०% सदनिकांच्या (म्हणजेच २१,४४३) ५% सदनिकांपैकी इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवलेल्या ४% सदनिकांऐवजी १०% सदनिका म्हणजेच २,१४४ (३२० चौ.फुटाच्या) इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वर्ग-३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्याचे प्रस्तावित आहे. या व्यतिरिक्त उर्वरित ५०% (म्हणजेच २१,४४३) सदनिकांपैकी राखीव ठेवलेल्या ५% सदनिकांऐवजी १०% निवासी सदनिका म्हणजेच २,१४४ (३२० चौ.फुटाच्या) शासनाच्या पोलिस दलातील वर्ग ३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्याचे प्रस्तावित आहे. या व्यतिरिक्त उर्वरित ५०% (म्हणजेच २१,४४३) सदनिकांपैकी राखीव ठेवलेल्या ९०% सदनिकांऐवजी ७७% निवासी सदनिका म्हणजेच १६,५११ (३२० चौ.फुटाच्या) आवश्यकतेनुसार प्राधिकरणाद्वारे प्रकल्पप्रस्तांंच्या पुर्नवसनासाठी तसेच प्रधानमंत्री आवास योजनेसाठी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांना वितरीत करण्यासाठी किंवा केंद्र व राज्य शासनाच्या इतर गृहनिर्माण योजनांसाठी वापरण्याचे प्रस्तावित आहे.

११.७. वर नमुद केल्याप्रमाणे प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ मालकी तत्वावर ३२० चौ. फुटाच्या भाडे तत्वावरील योजनेततील प्रस्तावित ३% वाटपाचे धोरण महानगर आयुक्त यांनी खालीलप्रमाणे प्रस्तावित केले :-

अ) पात्रतेचे निकष

प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर सदनिका वितरणाबाबत, दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजी प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीमधील ठराव क्र.१४१५ मध्ये मान्यता दिलेल्या पात्रतेच्या निकषामधील मुद्दा क्र.२ व ५ मध्ये खालीलप्रमाणे बदल करण्याचे प्रस्तावित करण्यात येते :-

मुद्दा क्र.२. कर्मचाऱ्याला मालकी तत्वावर सदनिका उपलब्ध होण्यासाठी कमीत कमी ३ वर्षे कामयस्वरूपी पदावर प्राधिकरणात सेवा केलेली असावी. परंतु त्यांची सेवा कायमस्वरूपी पदावर ३ वर्षे झाली नसेल तर त्या कर्मचाऱ्यांची ३ वर्षे सेवा पूर्ण होईपर्यंत त्यांस सदर सदनिका शासकीय निवासस्थाने म्हणून देण्यात येतील व प्राधिकरणात कायमस्वरूपी पदावर ३ वर्षे सेवा पूर्ण झाल्यावरच त्यांस मालकी तत्वावर सदर सदनिका मिळण्यास पात्र ठरतील.

मुद्दा क्र.५. प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ संवर्गातील ज्या कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर प्राधिकरणाच्या कोणत्याही गृहनिर्माण संस्थेत सदनिका वाटप झालेली अथवा प्राप्त होणार असल्यास तो कर्मचारी ह्या योजनेत पात्र होणार नाही.

ब) प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ च्या कर्मचाऱ्यांना सदनिका वाटपासाठी सदनिकांची किंमत :

दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजी प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीमधील ठराव क्र.१४१५ मध्ये मान्यता दिल्याप्रमाणे प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ कर्मचाऱ्यांकडून सदनिकांची किंमत आकारावी असे प्रस्तावित करण्यात येते.

११.८. वरील प्रस्तावाबाबत मा. मुख्यमंत्री तथा अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी भाडे तत्वावरील घरे योजनेतर्गत मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना उर्वरीत ५०% सदनिकांच्या ३% सदनिका मालकी तत्वावर तसेच १०% सदनिका वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर वितरीत करण्यासाठी याव्यतिरिक्त आणखी

१०% सदनिका पोलीस दलातील वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर वितरीत करण्यासाठी राखून ठेवण्याबाबत निर्देश दिले. तसेच सदनिकांच्या किंमतीबाबत वर सुचविलेल्याप्रमाणे किंमत आकारण्यात यावी असे स्पष्ट केले.

११.९. याबाबत श्री. अजोय मेहता, आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांनी सफाई कामगारांचा सुद्धा वरील प्रस्तावामध्ये समावेश करावा, असे प्रस्तावित केले. त्याबाबत महानगर आयुक्त यांनी असे स्पष्ट केले की, मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणामध्ये सफाई कामगार संवर्गामध्ये कायमस्वरूपी पदावर कर्मचारी कार्यरत नसल्यामुळे त्यांच्यासाठी सदनिका राखीव ठेवण्याचे सद्यःस्थितीत प्रस्तावित केलेले नाही. तसेच याबाबत श्रीमती डिम्पल मेहता, महापौर, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांनी असे व्यक्त केले की, त्यांच्या महानगरपालिका क्षेत्रात रस्ते विकासाची भरपूर कामे सुरु आहेत, त्यामुळे त्यांच्या प्रकल्पग्रस्तांना वाटपासाठी घरे उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता आहे. त्या अनुषंगाने मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील वरील प्रस्तावानुसार सदनिका राखीव ठेवल्यास महानगरपालिकेस वाटपासाठी सदनिका कमी पडतील.

११.१०. याबाबत मा. मुख्यमंत्री तथा अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी असे स्पष्ट केले की, शासनाने महानगरपालिका क्षेत्रातील एकूण सदनिकांच्या ५०% सदनिका संबंधित महानगरपालिकेस धोकादायक इमारतीमधील लोकांच्या पुर्नवासनासाठी तात्पुरत्या स्वरूपात संक्रमण निवासस्थान म्हणून देण्याबाबत शासनाने यापूर्वीच निर्णय घेतला आहे. तसेच उर्वरीत ५०% च्या ७७% सदनिकांमधील मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील सदनिका आवश्यक असल्यास प्रकल्पग्रस्तांसाठी वापरता येणे शक्य आहे असेही मा. मुख्यमंत्री तथा अध्यक्ष, मुं.म.प्र.वि.प्रा. यांनी स्पष्ट केले.

११.११. मा. मुख्यमंत्री तथा अध्यक्ष, प्राधिकरण यांच्या निर्देशाप्रमाणे आणि सविस्तर चर्चेनंतर बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने खालील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४७९ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुं.म.प्र.वि.प्रा. अधिनियम, १९७४ च्या कलम ३ (२) अन्वये व यासंबंधी सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवलेल्या ३२० चौ.फुटाच्या २१७ सदनिकांमधून वाटप झाल्यानंतर शिल्लक राहिलेल्या सदनिकांपैकी वर्ग-३ व ४ चे कर्मचारी ज्यांना प्राधिकरणामध्ये कायमस्वरूपी पदावर ३ वर्षे

व्हावयाची आहेत त्या सर्वांना सध्या शासकीय निवासस्थाने (Staff Quarters) म्हणून सदनिका वापरण्यास व ३ वर्षे कायमस्वरूपी पदावर पूर्ण झाल्यानंतर सदर सदनिका मालकी तत्वावर प्राधिकरणातील वर्ग- ३ व ४ च्या कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या अटी व शर्तीच्या अनुषंगाने वाटप करण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुं.म.प्र.वि.प्रा. अधिनियम, १९७४ च्या कलम ३ (२) अन्वये व यासंबंधी सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरणातील मेट्रो विभागामार्फतही राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पासाठी खूप मोठ्या प्रमाणात कर्मचारी/अधिकारी घेण्याचे प्रस्तावित असल्याने भविष्यात प्राधिकरणामध्ये वर्ग ३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांच्या संख्येमध्ये वाढ होणे अपेक्षित आहे. त्यामुळे भविष्यामध्ये पात्र ठरणाऱ्या किंवा नव्याने भरती होणाऱ्या सर्व वर्ग-३ व ४ संवर्गाचा विचार करता, भाडे तत्वावरील घरे योजनेतून प्राप्त होणाऱ्या एकूण सदनिकांपैकी उर्वरीत ५०% सदनिकांच्या (म्हणजेच २१,४४३) राखीव ५% सदनिकांपैकी प्राधिकरणासाठी राखीव ठेवलेल्या १% सदनिकांऐवजी ३% म्हणजेच ६४३ पर्यंत सदनिका (३२० चौ.फुटाच्या) प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ मधील कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्यास मान्यता देत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, प्राधिकरणातील कर्मचाऱ्यांना वाटपासाठी ३२० चौ. फुटाच्या खालील तक्त्यात नमूद केलेल्या योजनांमधील नमूद सदनिकांपैकी ३% सदनिका म्हणजेच ६४३ पर्यंत सदनिका (३२० चौ.फुटाच्या) राखीव ठेवण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.”

अ.क्र.	योजनेचे नाव	स्थान	एकूण सदनिका
			३२० चौ.फुट
ठाणे महानगरपालिका क्षेत्र			
१.	मेरीडीयन बिल्ट प्रो.	पाचपाखाडी	२८३
२.	दीपहोम्स अँड कन्स्ट्रक्शन	नौपाडा	२३१
एकूण ठाणे म.पा.			५१४
मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्र			
१.	एस.के. हार्ट्स प्रा. लि.	मिरा व्हिलेज	१४७
२.	जनता को-ऑ. डेअरी सोसायटी लि.	महाजन वाडी	४३१
एकूण मिरा-भाईंदर म.पा.			५७८
एकूण ठाणे व मिरा-भाईंदर म.पा.			१,०९२

तसेच, प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ मधील कर्मचाऱ्यांना भाडे तत्वावरील घरे योजनेतील सदनिका वाटपासाठी उपलब्ध करून देण्यासाठी वरील मुद्दा क्र.११.६ (अ) मध्ये नमुद केलेल्या पात्रतेच्या निकषास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, या व्यतिरिक्त ३२० चौ. फुटाच्या उर्वरीत ५०% सदनिकांच्या (म्हणजेच २१,४४३) ५% सदनिकांपैकी इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवलेल्या ४% सदनिकांपैकी १०% सदनिका म्हणजेच २,१४४ (३२० चौ.फुटाच्या) इतर शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या वर्ग-३ व ४ चे कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“पुढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, या व्यतिरिक्त ३२० चौ. फुटाच्या उर्वरीत ५०% सदनिकांपैकी (म्हणजेच २१,४४३) शासनाच्या पोलीस दलातील वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवलेल्या ५% सदनिकांपैकी १०% सदनिका म्हणजेच २,१४४ (३२० चौ. फुटाच्या) शासनाच्या पोलीस दलातील वर्ग-३ व ४ या संवर्गातील कर्मचाऱ्यांसाठी राखीव ठेवण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, या व्यतिरिक्त उर्वरित ५०% सदनिकांपैकी (म्हणजेच २१,४४३) राखीव ठेवलेल्या ९०% सदनिकांपैकी ७७% निवासी सदनिका म्हणजेच १६,५११ (३२० चौ.फुटाच्या) आवश्यकतेनुसार प्राधिकरणाद्वारे प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनासाठी तसेच प्रधानमंत्री आवास योजनेसाठी संबंधित स्थानिक स्वराज्यसंस्थांना वितरीत करण्यासाठी किंवा केंद्र व राज्य शासनाच्या इतर गृहनिर्माण योजनांसाठी वापरण्याच्या धोरणास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“आणखी पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुद्दा क्र. ११.६ (अ) मध्ये नमुद केल्याप्रमाणे प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना वितरीत होणाऱ्या ३२० चौ. फुटाच्या उर्वरित ५०% (म्हणजेच २१,४४३) पैकी ३% निवासी सदनिकांच्या म्हणजेच सुमारे ६४३ सदनिकांच्या (३२० चौ.फुटाच्या) पात्रतेबाबतचे निकष, तसेच दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजीच्या मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाच्या १४३व्या बैठकीत ठरविल्याप्रमाणे सदनिकांची किंमत व वितरणाबाबतच्या अटी व शर्तींना याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच सदर सदनिकांचे प्राधिकरणातील वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत वाटप व वितरण

करण्याबाबतची कार्यवाही व त्याअनुषंगाने आवश्यक असलेल्या इतर तत्सम सर्व अटी व शर्ती ठरविणे व त्याबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्याकरीता महानगर आयुक्त, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

“आणखी पुढेही असा ठराव करण्यात येत आहे की, ३२० चौ. फुटाच्या उर्वरित १०% निवासी सदनिका म्हणजेच २,१४४ वर्ग-३ व ४ संवर्गातील इतर शासकीय कर्मचारी तसेच या व्यतिरिक्त राखीव ठेवलेल्या ३२० चौ.फुटाच्या १०% निवासी सदनिका म्हणजेच २,१४४ शासनाच्या पोलीस दलातील वर्ग-३ व ४ संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना मालकी तत्वावर महाराष्ट्र शासनामार्फत शासकीय नियमांप्रमाणे वाटप करण्याकरीता राखून ठेवण्यासाठी प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“आणखी पुढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, उपरोक्त निर्णयाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक कार्यवाही करण्यास प्राधिकरण याद्वारे महानगर आयुक्तांना प्राधिकृत करीत आहे.”

बाब क्र.१२ : मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची नव्याने ओळख दर्शविणारी मुद्रा (Logo) बनविण्याबाबत

१२.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना, महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ अन्वये मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची स्थापना करण्यात आली आहे. मुंबई महानगर प्रदेशाच्या मंजूर प्रादेशिक योजनेनुसार शीघ्र व सुव्यवस्थित विकास व्हावा यासाठी नियोजन व समन्वयन संस्था म्हणून हे प्राधिकरण स्थापन करण्यात आले आहे. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने मुंबई नागरी परिवहन प्रकल्प, मुंबई नागरी पायाभूत सुविधा प्रकल्प, मुंबई मेट्रो रेल्वे प्रकल्प, मोनोरेल प्रकल्प, मुंबई पारबंदर प्रकल्प आणि बहुउद्देशिय मार्गिका (विरार ते अलिबाग) यासारखे महत्वाचे प्रकल्प हाती घेतले आहेत.

१२.२. महानगर आयुक्त यांनी असे नमूद केले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम ३ (२) मध्ये महानगर प्राधिकरण ही एक कायद्याने संस्थापित संस्था असेल, त्याची अखंड अधिकार परंपरा असेल व त्याची एक सामान्य मुद्रा असेल असे नमूद केले आहे. त्यानुसार प्राधिकरणाने दिनांक ११ मे, १९७५ रोजी झालेल्या त्याच्या पहिल्या बैठकीत ठराव क्र.८ नुसार प्राधिकरणाच्या मुद्रेला मान्यता दिली. सदर मुद्रा (Logo) आजपर्यंत प्राधिकरणाच्या वापरात

आहे. मुद्रा (Logo) हे एक ग्राफिक चिन्ह, प्रतिक किंवा चिन्हाचा वापर आहे, जे सार्वजनिक ओळख दर्शविण्यासाठी आणि त्याला जनमानसात स्थापित करण्यासाठी वापरली जाते. लोगो हे एक अत्युत्तम किंवा आकृतीपूर्ण डिझाईन असू शकते किंवा एखाद्या वर्णाचे चिन्ह म्हणून ते दर्शविलेल्या नावाचा मजकूर असू शकते. 'लोगो' हा एखाद्या संस्थेस सुचित करणारा व्हिज्युअल घटक असल्यामुळे 'लोगो' हे ग्राफिक डिझाईनचा एक महत्त्वपूर्ण भाग आहे. जो एखाद्या संस्थेच्या सर्व कार्याची माहिती प्रतिकात्मक स्वरूपात लोकांच्या समोर संप्रेषित करतो.

१२.३. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, सध्या प्राधिकरणामार्फत जे विविध पायाभूत सुविधा प्रकल्प हाती घेण्यात आले आहेत, त्यांची परीकल्पना स्थापनेच्यावेळी करण्यात आलेली नव्हती. लोक प्रशासनाच्या भाषेमध्ये संस्थात्मक बदल (Organisational change) हे कार्य क्षेत्रामध्ये नवीन प्रकल्प हाती घेतल्यामुळे विविध स्तरावर बदल होतात, तेव्हा असे बदल संस्थेच्या रचनामध्ये व संस्कृतीमध्ये प्रतिबिंबित होत असतात. अशाप्रकारे होणारे बदल संस्थेच्या लोगोमध्ये खरोखर प्रतिबिंबित करणे आवश्यक असते. त्याच पध्दतीचे संस्थात्मक बदल (Organisational change) प्राधिकरणामध्ये घडत आहेत. तसेच मेट्रो प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीसह मेट्रो रेल्वेच्या संचालनाचे व देखभालीचे कार्य सुध्दा प्राधिकरणाद्वारे हाती घेण्यात येणार आहे. त्यामुळे प्राधिकरणाची कापॉरेट प्रारंभिक ओळख दर्शविणारा आणि सध्या अंमलबजावणीमध्ये असलेल्या विविध महत्वाकांक्षी प्रकल्पांची जसे मेट्रो, रस्ते व उड्डाणपूल यांची संकल्पना स्पष्टपणे परिभाषित करण्याकरीता एक नवीन मुद्रा (Logo) तयार करणे आवश्यक आहे.

१२.४. त्यानुसार प्राधिकरणासाठी वैशिष्टपूर्ण डिझाईन केलेल्या नविन ग्राफिक मुद्रेमध्ये संस्थेची प्रारंभिक ओळख दर्शविणाऱ्या प्रकल्पांची जसे मेट्रो, रस्ते व उड्डाणपूल यांची संकल्पना स्पष्टपणे परिभाषित करणेकरिता व्यवसायिकदृष्ट्या अनुभव असलेल्या M/s.Design ORB यांची नवीन मुद्रा (Logo) तयार करण्याकरीता नेमणूक करण्यात आली आहे. प्राधिकरणाची तयार करण्यात आलेली नविन मुद्रा (Logo) ही संस्थेची प्रारंभिक ओळख दर्शविणारी आणि चांगल्याप्रकारे डिझाईन केलेली व संस्थेची संकल्पना स्पष्टपणे परिभाषित केलेली असून त्यामध्ये सर्व प्रकल्पांची जसे मेट्रो, रस्ते व उड्डाणपूल यांची संकल्पना दर्शविते. सबब, नविन तयार करण्यात आलेल्या मुद्रेस (Logo) मान्यता द्यावी.

१२.५. तरी प्राधिकरणास विनंती करण्यात येते की, प्राधिकरणाची प्रारंभिक ओळख दर्शविण्याकरीता तयार करण्यात आलेल्या नविन मुद्रेश (Logo) मान्यता देण्याबाबतचा प्रस्ताव मान्य करून खालील ठराव मंजूर करण्यात यावा ही विनंती.

१२.६. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्ताव विचारात घेऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८० :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम ३ चे पोटकलम (२) अन्वये प्राधिकरणाच्या विविध प्रकल्पांचे व प्राधिकरणाची कार्पोरेट प्रारंभिक ओळख दर्शविणाऱ्या प्रकल्पांची जसे मेट्रो, रस्ते व उड्डाणपूल यांची संकल्पना स्पष्टपणे परिभाषित करणे करिता तयार करण्यात आलेल्या नविन मुद्रेश (Logo) मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१३ : दि पेमेंट ऑफ ग्रॅज्युईटी अॅक्ट, १९७२ मध्ये २०१८ च्या सुधारीत अधिसूचनेनुसार प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांकरीता उपदान प्रदानमध्ये वाढ करणेबाबत

१३.१. या प्रस्तावावर महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (सेवाशर्ती) विनियम, १९७७ प्रमाणे प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांचे वेतन व भत्ते आणि इतर सेवा शर्तीना, महाराष्ट्र शासनाच्या कर्मचाऱ्यांना लागू असलेले संबंधित नियम व आदेश (निवृत्ती वेतन, उपदान व भविष्य निर्वाह निधीसंबंधीचे नियम वगळून) योग्य त्या फेरफारांसह लागू आहेत.

१३.२. उपदानाच्या संबधात प्राधिकरणाने दिनांक २२ सप्टेंबर, १९८९ रोजी झालेल्या ५१व्या बैठकीमध्ये ठराव क्र.४०४ अन्वये मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (कर्मचारी उपदान प्रदान) विनियम, १९८९ तयार केले आहेत. त्यानुसार वेळोवेळी सुधारित केलेल्या १९७२ च्या उपदान प्रदान अधिनियमातील तरतूदी लागू होतात. तसेच प्राधिकरणाच्या कर्मचाऱ्यांना उपदानाचे प्रदान भारतीय आयुर्विमा महामंडळाने विज्ञापित केलेली गट उपदान-नि-जीवन विमा योजनेद्वारे केले जाते.

१३.३. प्राधिकरणातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या उपदानाचे नियमन मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरण (कर्मचारी उपदान प्रदान) विनियम, १९८९ अन्वये नियमित केले जातात. सदर विनियमाद्वारे प्राधिकरणातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना “दि पेमेंट ऑफ ग्रॅज्युईटी ॲक्ट, १९७२” च्या उपदान प्रदान अधिनियमातील तरतूदी लागू होतात.

१३.४. केंद्र शासनाचे गट उपदान अधिनियम १९७२ मध्ये दिनांक २९ मार्च, २०१८ रोजीचे अधिसूचनेनुसार उपदानाची रक्कम रु.१०.०० लाखावरून रु.२०.०० लाखापर्यंत वाढविली असून हे बदल दिनांक २९ मार्च, २०१८ पासून अमलात आले आहेत. त्यानुसार प्राधिकरणातील कर्मचाऱ्यांकरीता उपदानाची रक्कम रु.१०.०० लाखापासून रु.२०.०० लाखापर्यंत वाढविण्याकरीता प्रस्ताव मंजूरीसाठी सादर करण्यात आला आहे.

१३.५. त्यानुसार, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८१ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, १९७४ चे कलम ११ चे पोट कलम (२) आणि उक्त अधिनियमाचे कलम ५० अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (कर्मचारी उपदान प्रदान) विनियम, १९८९ च्या नियम क्र.३ मधील तरतूदीनुसार दि पेमेंट ऑफ ग्रॅज्युईटी ॲक्ट, १९७२ मध्ये केंद्र शासनाचे दिनांक २९ मार्च, २०१८ च्या सुधारीत अधिसूचनेनुसार प्राधिकरणातील कर्मचाऱ्यांना उपदान प्रदानामध्ये दिनांक २९ मार्च, २०१८ पासून रु.१०.०० लाखावरून रु.२०.०० लाखापर्यंत वाढविण्यास मंजूरी देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, या ठरावाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक त्या पुढील कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१४ : मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाचे अधिनियम, १९७४ चे कलम २४.अ. मध्ये सुधारणा करणेबाबत

१४.१. या प्रस्तावावर माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे नमूद केले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम २४-अ अन्वये प्राधिकरणास कोणताही प्रकल्प

तोट्यात चालवता येणार नाही असे स्पष्ट नमूद केलेले असल्याने प्राधिकरणास प्रकल्प घेताना खर्च आणि उत्पन्न याचा विचार करूनच प्रकल्प हाती घेणे आवश्यक आहे. तथापि, काही वेळेस राज्य शासनाच्या निर्देशानुसार सार्वजनिक महत्वाचे प्रकल्प हाती घ्यावे लागतात व या प्रकल्पातून प्राधिकरणास महसुली उत्पन्न मिळेलच असे होत नाही आणि त्यामुळे प्राधिकरणास महसुली तुट सोसावी लागत असते. सद्यःस्थितीत मोनो रेल प्रकल्पातून महसूली घट दिसून येत आहे. या बाबीचा विचार करता प्राधिकरणाच्या अधिनियम, १९७४ मधील कलम २४-अ – “महानगर प्राधिकरणाने या अधिनियमाखालील आपले कोणतेही व्यवहार तोट्यात चालवू नयेत किंवा त्यास ते तोट्यात चालविण्यास देता कामा नये. मुंबई महानगर प्रदेश विकास निधीत कोणत्याही वित्तीय वर्षी तूट आल्यास लगतनंतरचे वित्तीय वर्ष संपण्यापूर्वी प्राधिकरणाकडून ती भरून काढण्यात येईल.” या नियमात सुधारणा करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सदरहू कलमात “परंतु उपरोक्त नियमात काहीही अंतर्भूत असले तरीही राज्य शासन मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास मुंबई महानगर प्रदेशात लोकोपयोगी सार्वजनिक महत्वाचे प्रकल्प राबविण्याबाबत निर्देश देऊ शकेल” या परंतुकाचा (Proviso) समावेश करण्याबाबत राज्य शासनास शिफारस करण्याचे प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

१४.२. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८२ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण राबवित असलेल्या महत्वाच्या प्रकल्पास तसेच शासनाच्या निर्देशानुसार सार्वजनिक महत्वाच्या प्रकल्पामध्ये महसूली तूट होण्याची शक्यता असल्याने मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ मधील कलम २४-अ मध्ये सुधारणा करून— “परंतु उपरोक्त नियमात काहीही अंतर्भूत असले तरीही राज्य शासन मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास मुंबई महानगर प्रदेशात लोकोपयोगी सार्वजनिक महत्वाचे प्रकल्प राबविण्याबाबत निर्देश देऊ शकेल” या परंतुकाचा (Proviso) समावेश करण्याचा प्रस्ताव राज्य शासनाकडे पाठविण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यास तसेच पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास हे प्राधिकरण महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१५ : मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणासाठी अत्याधुनिक पद्धतीची कार्यालयीन इमारत व निवासी इमारत बांधणे.

- मंजूर निविदेवरील वाढीव खर्चास व अतिरिक्त बाबी तसेच इमारतीसाठी आवश्यक असलेल्या फर्निचर, विद्युतीकरण, उद्व हने व वातानुकूलित यंत्रणा इ. सेवाविषयक एकत्रित कामांसाठी सुधारीत प्रशासकीय मान्यता मिळणेबाबत.

१५.१. या प्रस्तावाबाबत अति.महानगर आयुक्त यांनी सविस्तर माहिती देताना असे विषय केले की, सदर प्रस्तावातील मुळ स्थापत्य कामांच्या मंजूर निविदा रक्कमेत (रु.४८.९१ कोटी) झालेल्या वाढीव व्याप्तीमुळे रु.७५.३० कोटी इतक्या सुधारीत किंमतीस मंजूरी मिळणेस्तव तसेच कार्यालयीन इमारतीच्या उर्वरीत बाबींच्या/भागांच्या कार्यान्वयनाकरीता लागलेल्या एकूण रु.५७.८९ कोटी इतक्या सुधारीत किंमतीस मंजूरी मिळणेस्तव प्रस्ताव कार्यकारी समितीच्या दिनांक ०३ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या २५७व्या बैठकीत ठेवण्यात आला होता. त्यावर दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी झालेल्या २३५व्या बैठकीत कार्यकारी समितीने निर्देशित केल्याप्रमाणे सर्व निर्देशांची अंमलबजावणी झालेली आहे याची नोंद घेऊन प्रकल्पाच्या मुळ किंमतीस प्राधिकरणाने प्रशासकीय मान्यता दिली असल्याने सुधारीत प्रशासकीय किंमतीस प्राधिकरणाकडूनच मान्यता घेणे उचित ठरेल असे मत कार्यकारी समितीने व्यक्त केले होते. त्या अनुषंगाने कार्यकारी समितीने दिनांक ०३ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या २५७व्या बैठकीत शिफारस केल्यानुसार निवासी व कार्यालयीन इमारतीस लागलेल्या एकूण रु.१४१.५३ कोटी (बाब टिप्पणीतील सविस्तर तपशिल प्रस्तावित केल्याप्रमाणे) इतक्या खर्चास प्राधिकरणाने सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

१५.२. महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, सदर प्रस्ताव हा प्राधिकरणाच्या दिनांक २२ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या १४५व्या बैठकीत मान्यतेस्तव ठेवण्यात आला होता. तथापि, कार्यकारी समितीच्या दिनांक ०३ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या २५७व्या बैठकीचे कार्यवृत्त मंजूर झाले नसल्याने मा.अध्यक्षांच्या परवानगीने सदर विषय मागे घेण्यात आला व प्राधिकरणाच्या पुढील बैठकीत सादर करण्याचे ठरले.

१५.३. चर्चेअंती, कार्यकारी समितीच्या शिफारसीनुसार बाब टिप्पणीतील प्रस्ताव मान्य करुन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८३ :-

“असा ठराव करण्यात येतो की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम १२ चे उपकलम (१) चे पोटकलम (ड) व (आय) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करुन प्राधिकरण याद्वारे बाब टिप्पणीतील बाबींचे अवलोकन करता, कार्यकारी समितीने दिनांक ०३ मार्च, २०१८ रोजी झालेल्या २५७व्या बैठकीत शिफारस केल्यानुसार निवासी व कार्यालयीन इमारतीस लागलेल्या एकूण रु.१४१.५३ कोटी (बाब टिप्पणीतील सविस्तर तपशिल प्रस्तावित केल्याप्रमाणे) इतक्या खर्चास सुधारीत प्रशासकीय मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावांची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१६ : मुंबई अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्गाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील स्थानक व प्रस्तावित जागतिक वित्तीय सेवा केंद्र (IFSC) यांच्या एकीकरण संदर्भातील प्रस्तावांस मान्यता देणेबाबत

१६.१. या प्रस्तावाबाबत माहीती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्ग हा रु.१ लाख ८ हजार कोटी अंदाजित खर्चाचा प्रकल्प हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. (HSRCIL) मार्फत राबविण्यात येत आहे. सदर प्रकल्पाची एकूण लांबी ५०८ कि.मी. असून, त्यापैकी १२० कि.मी. लांबी महाराष्ट्र राज्यात आहे. प्रकल्पामध्ये १२ स्थानके प्रस्तावित असून, त्यापैकी ४ स्थानके महाराष्ट्र राज्यात आहेत. सदर रेल्वे मार्गावरील गाडीचा प्रस्तावित वेग ताशी ३२० ते ३५० कि.मी. इतका असेल. यामुळे मुंबई ते अहमदाबाद हे अंतर दोन ते अडीच तासात पार करता येईल. सदर प्रकल्पाच्या विशेष उपयोजिता वाहनामध्ये रेल्वे मंत्रालय ५० टक्के, महाराष्ट्र शासन २५ टक्के व गुजरात शासन २५ टक्के याप्रमाणे समभाग राहणार आहेत. (महाराष्ट्र शासनाचा दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीचा शासन निर्णयानुसार) सदर प्रकल्पामुळे महाराष्ट्र राज्यातील मुंबई

शहर, ठाणे, वसई, विरार, बोईसर, तारापूर, पालघर या पट्ट्यातील प्रवाशांना तसेच उद्योग जगतास लाभ मिळणार आहे. महाराष्ट्रामध्ये येणाऱ्या ४ बुलेट ट्रेन स्टेशनांच्या (BKC, Thane, Virar, Boisar) TOD पध्दतीने विकास करण्याचे प्रस्तावित आहे.

१६.२. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्ग संदर्भात केंद्र शासनाच्या रेल्वे मंत्रालयाच्या दिल्ली येथील कार्यालयात दिनांक ०२ एप्रिल, २०१४ रोजी बैठक झाली. या बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार मुंबई येथील टर्मिनलसाठी वांद्रे-कुर्ला संकुलाचे "जी"टेक्स्ट ब्लॉक ही योग्य जागा आहे असे नमूद केले. सदरचे स्थानक हे वांद्रे-कुर्ला संकुलाच्या व्यावसायिक संभाव्यतेच्या (Commercial Potential) हिताचे नसून सदरचे स्थानक हे दादर किंवा वांद्रे येथे उभारण्याबाबत विचार करावा असा अभिप्राय प्राधिकरणाने दिनांक ०८ जुलै, २०१४ रोजीच्या पत्राद्वारे मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांचेकडे पाठविला त्यानंतर दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी केंद्र शासनाच्या रेल्वे मंत्रालयाच्या निती (NITI) आयोगासोबत बैठक झाली. सदर बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार हाय स्पीड रेल्वे कॉरीडोरसाठी वांद्रे-कुर्ला संकुल येथे प्रस्तावित टर्मिनल नमूद केले.

१६.३. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, महाराष्ट्र शासनाने, महाराष्ट्राच्या सर्वांगीण विकासासाठी व वांद्रे-कुर्ला संकुलातील वित्तीय संस्थांना पोषक ठरणारे, वित्तीय सेवा उपक्रमांना चालना देणारे IFSC वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये उभारण्याचे मे, २०१५ मध्ये ठरविले. या संदर्भात दिनांक १५ मे, २०१५ रोजी प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या सोबत प्राधिकरणात बैठक झाली. या बैठकीत प्राधिकरणाने वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये IFSC स्थापित करण्यासाठी संबंधीत भागधारक तसेच याबाबतची मागणी व असे केंद्र उभारण्यासाठी लागणारा कायदा इत्यादींचा अभ्यास करावा व पडताळणी अहवाल सल्लागारामार्फत तयार करून घ्यावा असे ठरले.

१६.४. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणाने वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये IFSC स्थापित करण्याच्या व्यवहार्यता तपासणीसाठी (Feasibility Study), सल्लागाराची नेमणूक दिनांक २५ मे, २०१५ रोजी केली. अनेक आघाडीच्या बँका, वित्तीय संस्था आणि नियामक प्राधिकरणांशी (Regulatory Authorities) तसेच संबंधीत भागधारकांच्या चर्चेअंती सल्लागाराने दिनांक २४ जुलै, २०१५ रोजी आपला अहवाल प्राधिकरणास सादर केला.

१६.५. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, प्राधिकरणाच्या दिनांक २६ ऑगस्ट, २०१५ रोजी झालेल्या १३८व्या बैठकीमध्ये वांद्रे-कुर्ला संकुलामधील जी-टेक्स्ट ब्लॉकमध्ये २० हेक्टर जमिनीवर IFSC स्थापित करण्यासाठीच्या प्रस्तावास मान्यता देण्यात आली. तसेच, वांद्रे-कुर्ला संकुलात IFSC साठी २० हेक्टर ऐवजी, ५०.३१ हेक्टर असे सुधारीत क्षेत्र निश्चित करण्याचा प्रस्ताव प्राधिकरणाच्या दिनांक १३ जुलै, २०१७ रोजी आयोजित करण्यात आलेल्या १४३व्या बैठकीत मंजूर करण्यात आला.

१६.६. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये IFSC च्या विकासाची योजना व त्यावर देखरेख ठेवण्यासाठी तसेच केंद्र शासनासोबत समन्वय साधण्यासाठी राज्य शासनाने दिनांक ०३ डिसेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे सदर प्रकल्पासाठी कार्यदल (Task Force, GOM) ची स्थापना केली. या कार्यदलाच्या आजपर्यंत ३ बैठका झालेल्या आहेत. दिनांक १८ जानेवारी, २०१७ रोजी झालेल्या तिसऱ्या कार्यदलाच्या बैठकीमध्ये IFSC साठी सल्लागाराची नेमणूक, केंद्र व राज्य शासनाकडे विशेष आर्थिक क्षेत्राच्या (SEZ) अर्जाची सद्यःस्थिती तसेच बुलेट ट्रेन व IFSC यांचे एकीकरणबाबत प्राधिकरणाने रेल्वे अधिकाऱ्यांसोबत चर्चा करावी असे ठरविण्यात आले.

१६.७ अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे ही सांगितले की, देशामध्ये IFSC च्या विकासास चालना देण्याकरीता आणि त्यासंबंधीत सर्व कायदेशीर आणि नियामक समस्यांचे निराकरण करण्याकरीता केंद्र शासनाने दिनांक २९ डिसेंबर, २०१५ रोजीच्या आदेशानुसार मा. राज्यमंत्री, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या अध्यक्षतेखाली IFSC या प्रकल्पासाठी कार्यदल (Task Force, GOI) ची स्थापना केली. या कार्यदलाच्या आजपर्यंत ७ बैठका झालेल्या आहेत.

१६.८ अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्रस्तावित मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्ग बद्दल रेल्वेच्या अधिकाऱ्यांनी मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे समोर दिनांक २३ मे, २०१६ व दिनांक ०२ जून, २०१६ रोजी सादरीकरण केले. मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वे प्रकल्पासाठी वांद्रे-कुर्ला संकुलात ४.५ हेक्टर जमिनी खाली व ०.९ हेक्टर जमिनीवर जागा आवश्यक असल्याचे रेल्वे मंत्रालयाने दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१६ रोजीच्या पत्राद्वारे कळविल्याचे परिवहन विभागामार्फत मंत्रीमंडळापुढे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये सादर केलेल्या प्रस्तावामध्ये नमूद केले आहे.

१६.९. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, त्यानुसार रेल्वे स्थानकाच्या बांधकामाचा विपरीत परिणाम IFSC प्रकल्पाच्या बांधकामावर होणार नाही या तसेच इतर सुयोग्य अटी व शर्तीवर सदर प्रकल्पाकरिता वांद्रे-कुर्ला संकुलामधील ०.९ हेक्टर जमिन प्रस्तावित स्थानकाकरीता प्राधिकरणाने उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये परिवहन विभागामार्फत मंत्रिमंडळापुढे सादर करण्यात आला होता.

१६.१०. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, प्राधिकरणाने, वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये IFSC उभारण्यासाठीचा आराखडा (Master Plan) व अर्बन डिझाईन मार्गदर्शक तत्वे (Guidelines) तयार करण्यासाठी नेमणूक करणाऱ्या प्रस्तावाची ई-निविदा दिनांक १७ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी जाहिरातीने मागविली. निविदा प्रक्रिया यशस्वीरित्या पूर्ण केल्यानंतर, दिनांक २७ डिसेंबर, २०१६ रोजी प्राधिकरणाने मे. टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड व मे. टाऊन लॅण्ड कन्सल्टन्ट (हॉंगकॉंग) यांच्या संयुक्त उपक्रमासोबत IFSC चा आराखडा बनविण्याकरिता करारनामा केला आहे. IFSC चा आराखडा तयार करण्यासाठी सल्लागाराला लागणारे मार्गदर्शन व Final Detailed Layout Master Plan and Urban Design Guidelines Report चे सादरीकरण आणि सर्व Scope of Works अंतर्गत कार्याचे पर्यवेक्षण करण्याकरीता अति. महानगर आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली "डिझाईन रिव्ह्यू कमिटी" (DRC) ची स्थापना करण्यात आली आहे. सदर कमिटीच्या आजपर्यंत ३ बैठका झाल्या आहेत.

१६.११. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने दिनांक ६ जानेवारी, २०१७ च्या पत्रान्वये विशेष आर्थिक क्षेत्र कायदा, २००५ (SEZ Act) अंतर्गत विहित नमुन्यात अर्ज करून विकास आयुक्त, सीझ, विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) भारत सरकार यांना वांद्रे-कुर्ला संकुलामध्ये G-Text Block मध्ये विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) मान्य करून त्यावर IFSC स्थापन करण्यास मान्यता द्यावी अशी विनंती केली. महाराष्ट्र शासनाने दिनांक १० ऑगस्ट, २००६ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे विशेष आर्थिक क्षेत्र प्रस्तावांची छाननी करण्याकरीता मा. मंत्री (उद्योग) यांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चाधिकार समिती गठीत केली. सदर समितीची बैठक दिनांक १० फेब्रुवारी, २०१७ रोजी पार पडली. त्याद्वारे प्राधिकरणाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलामधील G-Text Block मध्ये विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) प्रस्तावाला मान्यता देण्यात आली. त्या अनुषंगाने राज्य शासनाने प्राधिकरणाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील G-Text Block मध्ये विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ)

प्रस्तावाच्या मंजूरीसाठी शिफारस संचालक, वाणिज्य विभाग (विशेष आर्थिक क्षेत्र विभाग, वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय), भारत सरकार यांच्याकडे दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१७ रोजीच्या पत्राद्वारे केली.

१६.१२. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, मा. मुख्यमंत्री यांच्या उपस्थितीत दिनांक १८ जानेवारी, २०१७ रोजी झालेल्या IFSC, राज्याच्या कार्यदलाच्या बैठकीत बुलेट ट्रेनच्या प्रस्तावाबाबत रेल्वे अधिकाऱ्यांशी चर्चा प्राधिकरणाने करावी असे निर्देश देण्यात आले. वरील निर्देशानुसार आजपर्यंत प्राधिकरण व रेल्वे अधिकारी यांच्या दरम्यान प्रस्तावित IFSC व बुलेट ट्रेन यांच्या एकीकरणाकरीता वेळोवेळी बैठकी घेण्यात आल्या आहेत.

१६.१३. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणाने एक मजबूत South Asia Middle East (SAME) आर्थिक कॉरीडोर स्थापन करण्यासाठी दिनांक २४ एप्रिल, २०१७ रोजी दुबई इंटरनॅशनल फाइनेन्शल सेंटर (DIFC) तसेच दिनांक २६ एप्रिल, २०१७ रोजी कतार फाइनेन्शल सेंटर अथॉरिटी (QFCA) या दोघांसोबत सामंजस्य करार केला आहे. या सामंजस्य करारनाम्यामुळे DIFC, QFCA व मुंबई IFSC यांच्या दरम्यान या क्षेत्रातील गुंतवणूकदारांना IFSC मुंबई मध्ये आकर्षित होऊन हे विकास केंद्र देशातील तसेच आंतरराष्ट्रीय पातळीवरील अग्रसेर गुंतवणूक केंद्र बनेल अशी अपेक्षा आहे.

१६.१४. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वे मार्ग प्रकल्पाच्या मंत्रिमंडळास सादर केलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने मुंबई अहमदाबाद जलद गती रेल्वे मार्ग उभारणीसाठी प्रस्तावाचा सखोल अभ्यास करण्यासाठी मंत्रिमंडळ उपसमिती गठित करण्यात आली आहे. तदनंतर सदर प्रस्तावास दिनांक ०७ सप्टेंबर, २०१७ रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये मान्यता देण्यात आली. मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्ग प्रकल्पासाठीच्या विशेष उपयोजिता वाहनात महाराष्ट्र शासनाने २५% भागभांडवल घेण्यास तसेच सुयोग्य जमीन प्रकल्पाच्या स्थानकाकरिता उपलब्ध करून देण्याच्या निर्णय मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये झाला. या निर्णयाच्या अनुषंगाने गृहविभाग (परिवहन) मार्फत दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केला.

१६.१५. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्ग प्रकल्पाच्या मुंबईतील स्थानकाकरिता राज्य शासनाने बीकेसीमध्येच सुचविलेल्या पर्यायी जमिनीची व्यवहार्यता रेल्वे मंत्रालयाने प्रथमतः तपासून पहावी व त्याच जमिनीला प्राधान्य द्यावे असे

सदरच्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केले आहे. मात्र तांत्रिकदृष्ट्या ही जमिन अव्यवहार्य आढळल्यास “जी-टेक्स ब्लॉक” वांद्रे-कुर्ला संकुल येथील ०.९ हेक्टर जागा काही अटीवर देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. मुंबई अहमदाबाद जलदगती रेल्वे मार्ग प्रकल्पासाठी मुंबईतील स्थानकाकरिता राज्य शासनाने बीकेसीमध्येच सुचविलेल्या पर्यायी जमिन तांत्रिकदृष्ट्या प्रकल्पाचा कालावधी २६ महिने (०२ वर्षापेक्षा अधिक कालावधी) वाढवणार असे NHSRCL यांनी दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१७ रोजीच्या पत्राद्वारे प्राधिकरणाला कळविले. याचकरीता NHSRCL ने मूळ मागणी केलेली जमीन (“जी-टेक्स ब्लॉक”, वांद्रे-कुर्ला संकुल) भूमीगत स्थानकासाठी उपलब्ध करून देण्याची प्राधिकरणाकडे विनंती केली.

१६.१६. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, महाराष्ट्र शासनाने दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयद्वारे बीकेसी मधील भुखंड बुलेट ट्रेनला देण्याबाबत व IFSC याबाबत खालीलप्रमाणे उल्लेख करण्यात आलेला आहे :-

१. राज्य शासनाने मुंबईतील स्थानकाकरीता बीकेसीमध्येच सुचविलेल्या पर्यायी जमिनीची व्यवहार्यता रेल्वे मंत्रालयाने प्रथमतः तपासून पहावी व त्याच जमिनीला प्राधान्य द्यावे. मात्र तांत्रिकदृष्ट्या ही जमीन अव्यवहार्य आढळल्यास खालील पर्यायांना मान्यता देण्यात येत आहे :-

- अ) रेल्वे स्थानकाच्या बांधकामाचा विपरीत परिणाम आंतरराष्ट्रीय वित्तीय सेवा केंद्र प्रकल्पाच्या बांधकामावर व आर्थिक व्यवहार्यतेवर होणार नाही या तसेच इतर सुयोग्य अटी व शर्तीवर बीकेसी येथील ०.९ हेक्टर जमीन प्रस्तावित स्थानकाकरीता एमएमआरडीएद्वारे उपलब्ध करण्यास मान्यता देण्यात यावी.
- ब) रेल्वे स्थानकामध्ये प्रवेश, निकास व वायुवीजन यंत्रणेकरीता बीकेसी येथील भूपृष्ठावरील ०.९ हेक्टर जमीन प्रस्तावित स्थानकाकरीता एमएमआरडीएने उपलब्ध करून द्यावी.
- क) शासनाच्या हिश्याचे रु.१२५ कोटी प्रारंभिक भागभांडवल बीकेसी येथील जमिनीच्या मुल्याद्वारे समायोजित करण्यात यावे.
- ड) एमएमआरडीएच्या जमिनीचे उर्वरित मूल्य शासनाच्या समभाग मुल्यापोटी टप्प्याटप्प्याने समायोजित करण्यात यावे.

१६.१७. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने बुलेट ट्रेन टर्मिनलसाठी G-Text Block, बीकेसी मधील जागा हस्तांतरित

करण्याबाबत राज्य शासनाकडून प्राधिकरणाने दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्राद्वारे अभिप्राय मागविला. राज्य शासनाने दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्राद्वारे दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयाच्या तरतुदीनुसार IFSC च्या भूखंडापैकी जागा देण्याबाबत मान्य केलेला पर्याय विचारात घेता HSRICIL यांच्या मागणीप्रमाणे वरील शासन निर्णयातील अटीच्या अधीन, BKC Exhibition Ground Plot in G-Text Block मधील जमीन सदर मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वे मार्ग प्रकल्पाच्या मुंबईतील स्थानकाकरीता उपलब्ध करून द्यावी असे निर्देश दिले. महानगर आयुक्त यांनी दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये G-Text Block, बीकेसी मधील ०.९ हेक्टर भूखंड कायमस्वरूपी बुलेट ट्रेन टर्मिनलसाठी श्री. अचल खरे, एम.डी. हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड (HSRICIL) यांना पत्रामध्ये नमूद केलेल्या अटीच्या अधिन राहून हस्तांतरीत केला. तसेच, महानगर आयुक्त यांनी दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या दुसऱ्या पत्रान्वये HSRICIL यांच्या आवश्यकतेनुसार G-Text Block, बीकेसी मधील ४.२ हेक्टर भूखंड (वरील ०.९ हेक्टरसह) दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१८ पासून ४ वर्षांच्या कालावधीकरीता बुलेट ट्रेनच्या भूमीगत टर्मिनलच्या बांधकामासाठी श्री. अचल खरे, एम.डी. हाय स्पीड रेल कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड (HSRICIL) यांना पत्रामध्ये नमूद केलेल्या अटीच्या अधिन राहून हस्तांतरीत केला.

१६.१८. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, प्राधिकरणाच्या १४५व्या बैठकीच्या ठराव क्र.१४६९ नुसार सदर ०.९ हे. जमिनीवर आणि ३.३ हे. जमिनीखालील जागा NHSRCL ला कायमस्वरूपी वाटप करण्यास प्राधिकरणाने मान्यता दिली. मात्र ३.३ हे. जमिनीवर बांधकाम करण्याचे संपूर्ण अधिकार व मालकी हक्क प्राधिकरणाकडे राहतील असे नमूद केले. तसेच, वांद्रे-कुर्ला संकुलाच्या "जी" टेक्स ब्लॉकमधील जमिनीवरील ०.९ हे. जमीन वाटपाची अधिमूल्याची रक्कम रु.१२४०.०१ कोटी एवढी ठरविण्यात आली व जमिनीखालील ३.३ हे. जागेसाठी २५% दर म्हणजेच रु.११३६.६८ कोटी एवढी ठरविण्यात आली व प्राधिकरणाच्या IFSC मधील नियोजित इमारतीसाठी लागणाऱ्या ३ लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) बांधता येणे शक्य होईल अशी तरतूद NHSRCL यांनी करावी, तसे न झाल्यास जमिनीखालील ३.३ हे. जागेसाठी ५०% दर म्हणजेच रु.२२७३.३६ कोटी एवढी ठरविण्यात आली. या दोन्ही रक्कमा महाराष्ट्र शासनाकडून रेल्वे मंत्रालयास देय असलेल्या समभागात समायोजित करण्यात येतील असे नमूद करण्यात आले आहे. (महाराष्ट्र शासनाचा दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीचा शासन निर्णयानुसार).

१६.१९. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, प्राधिकरणाच्या १४५व्या बैठकीत घेण्यात आलेले निर्णय महानगर आयुक्त यांनी दिनांक ०२ मे, २०१८ रोजीच्या पत्राद्वारे NHSRCL यांना खालीलप्रमाणे कळविला व खालील मुद्दा क्र. ३ बाबतचे पुष्टीकरण करण्याची विनंती NHSRCL यांना सदरच्या पत्राद्वारे करण्यात आली. याबाबत NHSRCL यांचेकडून अद्याप कोणताही अभिप्राय कळविण्यात आलेला नाही.

१. NHSRCL यांना जमिनीवरील ०.९ हे. जागेच्या अधिमूल्याची रक्कम रु. १२४०.०१ कोटी एवढी ठरविण्यात आली आहे.
२. जमिनीखालील ३.३ हे. जागेसाठी वाटपाची अधिमूल्याची रक्कम रु. २२७३.३६ कोटी एवढी ठरविण्यात आली आहे.
३. पर्यायी, प्राधिकरणाच्या IFSC मधील नियोजित इमारतीसाठी लागणाऱ्या ३ लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) बांधता येणे शक्य होईल अशी तरतूद NHSRCL यांनी केल्यास जमिनीखालील ३.३ हे. जागेसाठी वाटपाची अधिमूल्याची रक्कम रु. ११३६.६८ कोटी एवढी ठरविण्यात आली आहे.
४. या दोन्ही रक्कमा महाराष्ट्र शासनाकडून रेल्वे मंत्रालयास देय असलेल्या समभागात समायोजित करण्यात येतील असे नमूद करण्यात आले आहे.

१६.२०. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, दिनांक २३ ऑगस्ट, २०१८ रोजी मा.केंद्रिय मंत्री (रेल्वे) व मा. मुख्यमंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली सहयाद्री अतिथीगृह, मुंबई येथे झालेल्या बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार प्रस्तावित IFSC इमारतीची उंची ९५ मी. व तीन लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) याबाबत रेल्वे अधिकारी व मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाचे अधिकारी यांनी सहमतीने निर्णय घ्यावा असे ठरविण्यात आले. त्यानुसार दिनांक २३ ऑगस्ट, २०१८ रोजी महानगर आयुक्त, मुं.म.प्र.वि.प्रा. व मॅंबर इंजिनियर रेल्वे बोर्ड यांच्या सह अध्यक्षतेखाली प्राधिकरणाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील इमारतीमध्ये झालेल्या जागतिक वित्तीय सेवा केंद्र व बुलेट ट्रेन एकीकरण बैठकीच्या इतिवृत्तानुसार IFSC मधील नियोजित इमारतीसाठी लागणाऱ्या तीन लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) बाबत प्राधिकरणाने पुर्नविचार करावा अशी विनंती NHSRCL यांनी केली. याबाबत सदर बैठकीमध्ये सदरचे तीन लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) प्रस्तावित IFSC इमारतीच्या बाजूच्या जागेवर बांधण्याबाबत मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणाची व NHSRCL यांची सहमती झाली आहे.

१६.२१. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, त्याचप्रमाणे, श्री. एम. के. गुप्ता, मॅबर इंजिनियर रेल्वे बोर्ड, नवी दिल्ली यांनी दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये दिनांक २३ ऑगस्ट, २०१८ रोजी महानगर आयुक्त, मुं. म. प्र. वि. प्रा. व मॅबर इंजिनियर रेल्वे बोर्ड यांच्यासह अध्यक्षतेखाली झालेल्या जागतिक वित्तीय सेवा केंद्र व बुलेट ट्रेन एकीकरण बैठकीमध्ये सदरचे तीन लेव्हलचे बेसमेंट (तळघर) प्रस्तावित IFSC इमारतीच्या बाजूच्या जागेवर बांधण्याबाबत प्राधिकरणाने सहमती दर्शविली असे कळविले आहे.

१६.२२. अतिरिक्त महानगर आयुक्त यांनी पुढे असेही सांगितले की, या बैठकीच्या अनुषंगाने IFSC व बुलेट ट्रेनच्या एकीकरणाकरीता दोन्ही प्रकल्पांच्या सल्लागारांच्या दिनांक ०६ सप्टेंबर, २०१८, दिनांक १७ सप्टेंबर, २०१८, दिनांक ०३ ऑक्टोबर, २०१८, दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०१८ (दिल्ली येथे) व दिनांक २९ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या वांद्रे येथील कार्यालयात अति. महानगर आयुक्त त्यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठका पार पडल्या.

१६.२३. बाब टिप्पणीतील सादर केलेले मुद्दे, स्पष्टीकरण व सादरीकरण विचारात घेता मुंबई-अहमदाबाद जलदगती रेल्वेमार्गाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील स्थानक व प्रस्तावित जागतिक वित्तीय सेवा केंद्र (IFSC) यांच्या एकीकरणा संदर्भातील खालील प्रस्ताव महानगर आयुक्त यांनी सादर केले.

१. मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनियर्स लिमिटेड (M/s. TCE) व मे. टाऊन लॅन्ड हॉंगकॉंग (M/s. TownLand- Hongkong) यांच्या संयुक्त उपक्रमाद्वारे सुधारीत प्रारूप संकल्प आराखडा तयार करण्यासाठी रु.७२.५० लाख (GST वगळून) अतिरिक्त फी देण्यास व सुधारित देकारपत्र देण्यास तत्वतः मान्यता देण्यात यावी.
२. मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनियर्स लिमिटेड यांची एकमेव स्रोत (Sole Source) पध्दतीने IFSC व बुलेट ट्रेन यांच्या संयुक्त इमारतीचे स्ट्रक्चरल डिझाईन बनविण्यासाठी नियुक्ती करण्यास व त्यांना रक्कम रु.९.३९ कोटी (GST वगळून) फी आकारण्यास तत्वतः मान्यता देण्यात यावी.
३. भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई (IIT) यांची सदर स्ट्रक्चरल डिझाईन प्रुफ तपासणी (Structural Design Proof Checking) करण्याकरीता नियुक्ती करण्यास व त्यासाठी लागणारी फी रु.१.८० कोटी (GST वगळून) देण्यास तत्वतः मान्यता देण्यात यावी.
४. IFSC व बुलेट ट्रेन यांच्या एकीकरणामुळे विशेष आर्थिक क्षेत्र (SEZ) साठी केंद्र व राज्य शासनास सुधारीत प्रस्ताव सादर करण्यास मान्यता देण्यात यावी.

५. मुंबई-अहमदाबाद जलद गती रेल्वे मार्गाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील स्थानकामुळे बाधित होणाऱ्या BPCL Petrol Pump, Fire Station, Patrawala Plot यांना पर्यायी जागा (सध्याच्या भूखंडाच्या क्षेत्रफळा एवढेच क्षेत्र) वापर करण्याबाबत देकारपत्र देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यासाठी व त्या सलग्न इतर वाटाघाटी करण्यास महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यास मान्यता देण्यात यावी.
६. मुंबई-अहमदाबाद जलद गती रेल्वे मार्ग प्रकल्पाच्या विशेष उपयोजित वाहनामध्ये मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाद्वारे केला जाणारा सर्व खर्च महाराष्ट्र शासनाकडून रेल्वे मंत्रालयास देय असलेल्या समभागात समायोजित करण्यास मान्यता देण्यात यावी (महाराष्ट्र शासनाचा दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीचा शासन निर्णयानुसार).
७. IFSC प्रकल्पाचा आराखडा करण्याबाबत प्राधिकरणाने मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड व मे. टारुन लॅन्ड हॉगकॉग यांची निविदा प्रकीया पूर्ण करून दिनांक २७ डिसेंबर, २०१६ रोजी नेमणूक केली आहे.

दरम्यानच्या काळात या आराखडयामध्ये बूलेट ट्रेनचे बीकेसी स्टेशन समाविष्ट करण्याचा निर्णय झाला. तसेच जमिनीखाली बूलेट ट्रेन स्टेशन व जमिनीवर IFSC बिल्डींग एकत्रित बांधण्याचे ठरले. जेणेकरून IFSC प्रकल्प व बूलेट ट्रेनचा एकत्र प्रकल्प एकाच जागी राबविता येऊ शकेल व ते एकमेकास पूरक राहतील. त्याचबरोबर बीकेसीतील उपलब्ध असलेल्या बांधकाम क्षेत्राचा पूर्ण वापर करता येईल व प्राधिकरणाचे बांधकाम क्षेत्र न वापरल्यामुळे होणारे नुकसान टाळता येईल.

१६.२४. बूलेट ट्रेन स्टेशनचे संकल्पचित्र (Design) व आराखडा NHRCL कडून करण्यात आला होता व त्याचे स्ट्रक्चरल डिझाईन देखील NHRCL ने त्यांच्या जपानी सल्लागाराकडून करून घेतले होते. त्यामध्ये Floating Column ची संकल्पना वापरली होती. भारतामध्ये ज्या इमारती IS Code प्रमाणे Design केल्या जातात त्यामध्ये Floating Column याला मान्यता नाही. तसेच बूलेट ट्रेनच्या जपानी सल्लागाराने संकल्पचित्रा (Design) मध्ये IFSC च्या ९० मी. उंचीच्या इमारतीचे लोड (वजन) विचारात घेतले नव्हते. याबाबत मा.मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य व मा. केंद्रीय रेल्वे मंत्री यांच्या सोबत सहाय्यी अतिथिगृह येथे झालेल्या दिनांक २३ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या बैठकीत या विषयावर चर्चा झाली आणखी मॅबर, रेल्वे बोर्ड व महानगर आयुक्त प्राधिकरण यांनी एकत्रित तांत्रिक अधिकाऱ्यांसोबत चर्चा करून यावर त्वरीत मार्ग काढावा असा निर्णय झाला. त्या अनुषंगाने ज्या सल्लागाराने प्राधिकरणाच्या IFSC प्रकल्पाच्या इमारतीचा आराखडा बनविला आहे त्याच

सल्लागारानी बुलेट ट्रेन स्टेशनचे स्ट्रक्चरल डिझाईन केल्यास एकत्रित इमारतीचे डिझाईन करणे संयुक्तीक होईल असे ठरले व NHSRCL यांनी मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांचीच नेमणूक करुन त्यांच्या मार्फत एकत्रित इमारतीचे डिझाईन करुन घ्यावे जेणेकरुन भारतातील IS कोड प्रमाणे मंजूर डिझाईनची अंमलबजावणी करता येऊ शकेल व अशा पध्दतीने डिझाईन व मुबईतील Geotechnical अभ्यास लक्षात घेऊन Local Consultant तर्फे डिझाईन करुन घेणे संयुक्तीक राहिल असे ठरले.

१६.२५. त्यानंतर मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांच्याकडून याबाबत प्रस्ताव मागविण्यात आला व त्या प्रस्तावास NHSRCL यांनी आपली सहमती दर्शविली असे एकत्रित इमारतीचे डिझाईन लक्षात घेता व या प्रकल्पाचे महत्व लक्षात घेता मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांनी करावयाचे डिझाईन हे भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई यांचेकडून तपासणी करुन घेण्याचे देखील ठरले.

१६.२६. मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांनी करावयाचे काम (Scope of Work) व भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई यांनी करावयाचे काम (Scope of Work) यास NHSRCL यांनी मान्यता दिली आहे. प्रकल्पाची गरज लक्षात घेता, NHSRCLची टेंडर प्रोसेस सुरु करायची वेळापत्रक लक्षात घेता व हा प्रकल्प राष्ट्रीय महत्वाचा (National Importance) असल्याने तसेच या प्रकल्पाचे निधी सहाय्य जपान सरकारकडून होणार असल्याने त्यांचेही वेळापत्रक गृहीत धरल्यास प्राधिकरणाला Tender पध्दतीने निविदा मागवून स्ट्रक्चरल डिझाईनसाठी सल्लागार नेमणूक करणे शक्य झाले नसल्याने, तसेच मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांना IFSC प्रकल्पाची पूर्ण माहिती असल्याने त्यांना हा प्रकल्प एकत्रित करणे व त्यांचे डिझाईन करणे कमीतकमी वेळात करणे शक्य असल्याने जरी त्यांची नेमणूक करणे संयुक्तीक असली, तरीही प्राधिकरणास भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई व मे.टाटा कन्सलटींग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांनी सादर केलेले प्रस्ताव यांची छाननी करुन त्यांच्या बरोबर वाटाघाटी करुन योग्य ती कार्यकक्षा व मोबदला ठरवून त्यांची शिफारस महानगर आयुक्त यांना देणेबाबत खालील समीती गठीत करावी असे सूचित करण्यात येत आहे.

१.	Engineer - in Chief, MMRDA	-	Member
२.	Director (Project) NHSRCL	-	Member
३.	Director (Projects) Metro , Metro PIU, MMRDA	-	Member
४.	HOD, Civil Engg. Dept./Structural Engg. Dept., VJTI	-	Member
५.	Chief, Town & Country Planning Division, MMRDA	-	Convener

वरील उल्लेखित समिती प्राप्त झालेल्या प्रस्तावावर सखोल अभ्यास करुन तसेच भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई व मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांचेशी चर्चा करुन व वाटाघाटी करुन योग्य त्या फी बाबत आपली शिफारस महानगर आयुक्त यांना देतील. त्याप्रमाणे अंतिम देकार निश्चित करण्यात येतील. तथापी, प्रकल्पाची निकड लक्षात घेता मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांनी NHSRCL सोबत स्ट्रक्चरल डिझाईन, बुलेट ट्रेन व IFSC इमारतीचे काम सुरु केले आहे.

१६.२७. वरील प्रस्ताव, बाब टिप्पणीतील मुद्दे व प्रस्तावांचे सादरीकरण यांचा विचार करुन व सदर विषयावर सविस्तर चर्चा करुन बाब टिप्पणीतील प्रस्तावांस मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केले :-

ठराव क्र.१४८४ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम ३ चे पोटकलम (२) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकाराचा व त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करुन IFSC व बुलेट ट्रेन एकीकरणाच्या बैठकीमध्ये ठरविल्याप्रमाणे मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड व मे. टाऊन लॅन्ड (हॉगकाँग) यांच्या संयुक्त उपक्रमास सुधारीत प्रारूप संकल्प आराखडा तयार करण्याकरीता अतिरिक्त फी रु.७२.५० लाख (GST वगळून) व सुधारित देकारपत्र देण्यास तत्वतः मान्यता देण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, IFSC व बुलेट ट्रेन कॉरीडोरच्या स्ट्रक्चरल डिझाईन बनविण्याकरीता मे.टाटा कन्सल्टिंग इंजिनिअर्स लिमिटेड यांची नेमणूक करण्यास व त्यांना रक्कम रु.९.३९ कोटी (GST वगळून) इतकी फी देण्यास तत्वतः मान्यता देण्यात येत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, सदर स्ट्रक्चरल डिझाईनची प्रुफ तपासणी करण्याकरीता भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई (IIT) यांची नेमणूक करण्यास व सदर स्ट्रक्चरल डिझाईनची प्रुफ तपासणी फी रक्कम रु. १.८० कोटी (GST वगळून) देण्यास प्राधिकरण याद्वारे तत्वतः मंजूरी देत आहे.

“आणखी असाही ठराव करण्यात येत आहे की, बाब टिप्पणीमधील प्रस्तावाच्या परिच्छेद क्र.७ मध्ये विस्तृतरीत्या माहिती दिल्याप्रमाणे भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, मुंबई व मे.टाटा कन्सल्टिंग

इंजिनियर्स लिमिटेड यांच्या फी बाबत निर्णय घेण्यासाठी खालील प्रस्तावित केलेल्या समितीच्या गठनास मान्यता देत आहे व समितीचा अहवाल विचारात घेऊन तसेच, समितीने केलेल्या वाटाघाटीनंतर अंतिम करण्यात आलेली फी देण्यास महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करीत आहे.

१.	Engineer - in Chief, MMRDA	-	Member
२.	Director (Project) NHSRCL	-	Member
३.	Director (Projects) Metro , Metro PIU, MMRDA	-	Member
४.	HOD, Civil Engg. Dept./Structural Engg. Dept., VJTI	-	Member
५.	Chief, Town & Country Planning Division, MMRDA	-	Convenor

“पूढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, IFSC व बुलेट ट्रेन यांच्या एकीकरणामुळे IFSC च्या सिमारेषेमध्ये बदल होत असल्याकारणाने तसेच भूमीगत बुलेट ट्रेनचे स्थानक IFSC च्या क्षेत्रामध्ये प्रस्तावित असल्याकारणाने सुधारीत प्रारूप आराखडा सल्लागाराकडून तयार झाल्यानंतर व त्यास मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर विशेष आर्थिक क्षेत्रा (SEZ) साठी केंद्र व राज्य शासनास सुधारीत प्रस्ताव सादर करण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.

“पूढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (जमीनीची विल्हेवाट) विनियम, १९७४ अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या सर्व अधिकारांचा वापर करून, मुंबई-अहमदाबाद जलद गती रेल्वे मार्गाच्या वांद्रे-कुर्ला संकुलातील स्थानकामुळे बाधित होणाऱ्या BPCL Petrol Pump (CTM-12), Fire Station (SF-4), Patrawala Plot (CTM-13) यांना पर्यायी जागा (सध्याच्या भूखंडाच्या क्षेत्रफळा एवढेच क्षेत्र) वाटप करण्यास व यावरती होणारा खर्च तसेच तात्पुरत्या स्वरूपात NHSRCL यांना देण्यात येणाऱ्या जमीनीचे अधिमुल्य तसेच यासंबंधीत देकारपत्र देण्याबाबतची कार्यवाही करण्यासाठी व त्या सलग्न इतर वाटाघाटी करण्यास प्राधिकरण याद्वारे महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

“आणखी पूढे असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुं.म.प्र.वि.प्राधिकरणाद्वारे सदर बुलेट ट्रेन प्रकल्पावर होणारा सर्व खर्च मुंबई-अहमदाबाद जलद गती रेल्वे मार्ग प्रकल्पाच्या विशेष उपयोजित वाहनामध्ये महाराष्ट्र शासनाकडून रेल्वे मंत्रालयास देय असलेल्या समभागात समायोजित करण्यास महाराष्ट्र शासनाचा दिनांक १२ सप्टेंबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार मंजूरी देण्यात येत आहे.

“आणखी पूढे असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावांची अंमलबजावणी करण्यासाठी व हा प्रकल्प यशस्वीरित्या राबवण्यासाठी योग्य ती सर्व कार्यवाही करण्यास प्राधिकरण याद्वारे महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१७ : आरेखक या संवर्गातील तीन पदांची श्रेणीवाढ करून प्रमुख आरेखक या संवर्गात समावेश करण्याबाबत

१७.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, प्राधिकरणाच्या आस्थापनेवर आरेखक संवर्गात ८ पदे आणि प्रमुख आरेखक संवर्गात २ पदे मंजूर आहेत. आरेखक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांची प्राधिकरणात २० ते ३० वर्षे सेवा होऊनही त्यांना पदोन्नतीची संधी उपलब्ध नसल्यामुळे आरेखक संवर्गातील ८ मंजूर पदांपैकी ३ पदांचे प्रमुख आरेखक या पदावर श्रेणीवाढ केल्यास प्रमुख आरेखक संवर्गात (२+३) अशी ५ पदे उपलब्ध होतील. त्यानुसार आरेखक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीची संधी उपलब्ध होईल. सदर कर्मचाऱ्यांची प्राधिकरणात १२ व २४ वर्षे सेवा पूर्ण झाली असून त्यांना शासनाच्या आशवासित प्रगती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ पदांची वेतनश्रेणी मंजूर करण्यात आलेली असल्यामुळे आरेखक संवर्गातील ३ पदांचे प्रमुख आरेखक या पदावर श्रेणीवाढ केल्यास प्राधिकरणावर कोणताही आर्थिक भार पडणार नाही.

१७.२. आरेखक संवर्गातील ३ पदांचे प्रमुख आरेखक या संवर्गात श्रेणीवाढ करण्याकरीता प्रमुख, नियोजन विभाग आणि प्रमुख, नगर व क्षेत्र नियोजन विभाग यांचेकडून आरेखक संवर्गाचे कामाचे स्वरूप व आवश्यकता याबाबत अभिप्राय घेण्यात आले होते.

प्रमुख, नियोजन विभाग यांनी अभिप्राय दिले आहेत की, During preparation of Draft R.P.

The services of D'man in planning division are found to be very useful. Their long experience has been helpful while dealing with matter of cadastral and forest mapping, CRZ, Water courses, get ownership etc. elevation of the position of such senior D'man will be beneficial along with training in more software.

प्रमुख, नगर व क्षेत्र नियोजन यांनी त्यांच्या अभिप्रायामध्ये असे नमूद केले आहे की, त्या विभागात आरेखकांना डि.पी. रिमाक्स नकाशा बनवणे, डिमार्केशन करणे, नकाशाचे सुपरइंपोजिशन करणे वगैरे ६ विशेष नियोजन क्षेत्रासाठी इत्यादी कामासाठी घेतले जाते.

१७.३. प्रमुख, नियोजन विभाग आणि प्रमुख, नगर व क्षेत्र नियोजन विभाग यांच्या अभिप्रायानुसार आरेखक संवर्गाचे कामाचे स्वरूप व आवश्यकता विचारात घेता, आरेखक संवर्गात कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्यांना पदोन्नतीची संधी उपलब्ध होण्याच्या दृष्टीने P.B.I रु.५२००-२०२०० + ग्रे.पे.२८०० या वेतनश्रेणीतील आरेखक संवर्गातील ३ पदांचे P.B.II रु.९३००-३४८०० + ग्रे.पे.४४०० या वेतनश्रेणीतील प्रमुख आरेखक या संवर्गात श्रेणीवाढ (Upgradation) करण्यास मंजूरी देण्याची विनंती केली.

१७.४. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने खालील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र.१४८५ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम ११ (२) मधील तरतूदींचा वापर करून प्राधिकरणातील P.B.I रु. ५२००-२०२०० + ग्रे.पे. २८०० या वेतनश्रेणीतील आरेखक या संवर्गातील ३ पदांचे P.B.II रु. ९३००-३४८०० + ग्रे.पे.४४०० या वेतनश्रेणीतील प्रमुख आरेखक या संवर्गात श्रेणीवाढ (Upgradation) करण्याच्या प्रस्तावास मान्यता देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येतो की, वरील निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यास आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.१८ : पायाभूत सुविधा प्रकल्प अंमलबजावणी करण्याकरीता मुंबई महानगरपालिका अधिनियमानुसार महानगरपालिका आयुक्तांना असलेले अधिकार वापरण्यास प्राधिकरणाच्या महानगर आयुक्त यांना प्राधिकृत करणेबाबत

१८.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, प्राधिकरणाने मुंबई महानगर प्रदेशात मेट्रो प्रकल्पास मोठ्या प्रमाणात पायाभूत सुविधा प्रकल्पांची कामे हाती घेतली आहेत. सदर प्रकल्पांची अंमलबजावणी करताना अनेक अडचणी उद्भवतात. प्रत्येकी भुमिगत सुविधा स्थलांतरीत करणे, रस्त्याची रुंदी वाढवणे इत्यादी. सबब, कायदेशीर प्रक्रियांची अंमलबजावणी करावी लागते. दहिसर (पूर्व) ते अंधेरी (पूर्व) या मेट्रो लाईन २-अ प्रकल्पामध्ये विशेषतः दहिसर (पूर्व-पश्चिम)

रेल्वे उड्डाणपुल, सी. एस. लिंक रोड येथे अस्तित्वात असलेल्या रस्त्याची रुंदी कमी असल्याने या मेट्रो प्रकल्पाचे बांधकाम रेल्वे उड्डाण पुलाला लागून असलेल्या सी. एस. लिंक रोड या सेवा रस्त्यावरून करावे लागत आहे. सबब, या संदर्भात केलेल्या पाहणीच्या अनुषंगाने अस्तित्वात असलेल्या सदर सेवा रस्त्यांची रुंदी वाढविणे आवश्यक आहे.

१८.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, बृहन्मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ मधील कलम २९६ व २९७ मधील तरतुदीनुसार, महानगरपालिका आयुक्त, मुंबई महानगरपालिका योग्य ती प्रक्रिया अवलंबून सभेच्या मान्यतेने अस्तित्वात असलेल्या रस्त्याचे रुंदीकरण करू शकतात. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम १७ अन्वये, मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ अन्वये महापालिका आयुक्तांना असलेले अधिकार महानगर आयुक्तांना अधिनस्त आहेत. तथापि, कलम २९६ व २९७ अनुसार रस्ता रुंदीकरणाबाबतचे मुंबई महानगरपालिका आयुक्तांना असलेले अधिकार प्राधिकरणाचे महानगर आयुक्त, यांना वापरण्यासाठी प्राधिकरणाची मान्यता घेणे आवश्यक आहे.

१८.३. महानगर आयुक्त यांनी आणखी असे सांगितले की, उपरोक्त परिच्छेद-१ मध्ये नमुद सेवा रस्ता रुंदीकरणाचा निर्णय वेळेत घेणे आवश्यक असल्याने, कलम २९६ व २९७ नुसार नियत कार्यपध्दतीनुसार, वर्तमानपत्रामध्ये जाहिर सूचना प्रसिध्द करून नोटीसा निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. तसेच, सदरच्या कार्यवाहीस मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची कार्योत्तर मंजूरी प्राप्त केली आहे.

१८.४. सबब, उपरोक्त नमुद केलेल्या कार्यवाहीस प्राधिकरणाची कार्योत्तर मंजूरी तसेच, मुंबई महानगरपालिका अधिनियमातील कलम २९७ (ब) मधील तरतुदीनुसार ज्याप्रमाणे महानगरपालिका आयुक्तांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने प्राधिकृत केले आहे. त्याचप्रमाणे सदरचे अधिकार मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील इतर पायाभूत सुविधा प्रकल्पासाठीही वापरण्यास महानगर आयुक्तांनाही प्राधिकृत करणेबाबतचा प्रस्ताव आहे.

१८.५. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८६ :

"असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ५० अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या

इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, प्राधिकरण याद्वारे अधिनियमातील कलम १७ (२) अन्वये मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ अन्वये महानगरपालिका आयुक्तांना पायाभुत सुविधा प्रकल्प अंमलबजावणीसाठी असलेले अधिकार, महानगर आयुक्तांना अधिनस्त असल्यामुळे मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ अंतर्गत कलम २९६ (अ) व २९७ (अ) आणि (ब) अन्वये महानगर आयुक्त यांनी दहिसर (पूर्व) ते अंधेरी (पश्चिम) मेट्रो प्रकल्प-२ बाबत केलेल्या कार्यवाहीसाठी प्राधिकृत करून कार्यान्तर मंजूरी देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, यापुढे मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील पायाभुत सुविधा प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्याकरीता उपरोक्तप्रमाणे महानगरपालिका अधिनियमानुसार महानगरपालिका आयुक्त यांना असलेले अधिकार प्राधिकरणाच्या महानगर आयुक्त यांना प्रदान करण्यास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे.”

बाब क्र.१९ : बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटीमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या सामर्थ्यवान संशोधन व संवर्धन आणि नमुना संकलनाचे डिजीटायझेशन या कामांकरिता रु.५.०० कोटी अनुदानास कार्यान्तर मान्यता देणेबाबत

१९.१. महानगर आयुक्त यांनी वरील विषयाबाबत माहिती देताना पर्यावरणाबाबत जनजागृती निर्माण करणे व लुप्त होत असलेल्या प्रजातींचे संवर्धन करण्याची कामे बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी (BNHS) मार्फत होत असल्याचे नमुद करून Natural History Collections या कामाचे डिजिटायझेशन करण्याचा प्रस्ताव व प्रकल्प अहवाल प्राधिकरणास सादर केला असल्याचे सांगितले. तसेच बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटीद्वारे प्रस्तावित करण्यात आलेल्या सामर्थ्यवान संशोधन व संवर्धन आणि नमुना संकलनाचे डिजिटायझेशन करण्याच्या कामाकरिता एकूण रु.५.०० कोटी इतका निधी (पहिल्या वर्षी अग्रीम स्वरूपात व तद्नंतर समप्रमाणात (Proportionately) प्रतिपूर्ती तत्वावर, उपयोगिता प्रमाणपत्राच्या आधारे) अनुदान स्वरूपात वितरित करण्याचा प्रस्ताव मान्यतेसाठी प्रस्तावित असल्याचे सांगितले.

१९.२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांच्या निर्देशानुसार पहिल्या वर्षाचे अग्रीम अनुदान रु.८८ लाख, दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१८ रोजी बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी (BNHS) ला वितरित करण्यात आले असल्याचे तसेच सदर अग्रीम अनुदान रु.८८ लाखाच्या वितरणास प्राधिकरणाच्या कार्यान्तर मंजूरीसह वरील प्रस्ताव प्राधिकरणाच्या मान्यतेसाठी बैठकीसमोर सादर केला.

१९.३. त्यानंतर, बाब टिप्पणीमधील प्रस्ताव विचारात घेऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८७ :

"असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुं.म.प्र.वि.प्रा.अधिनियम, १९७४ च्या कलम १२ चे पोट-कलम १(ग) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि याबाबत त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून प्राधिकरण याद्वारे बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटी यांच्याद्वारे प्रस्तावित करण्यात आलेल्या सामर्थ्यवान संशोधन व संवर्धन करणे आणि नमूना संकलनाचे डिजिटायझेशन या कामांसाठी बाब टिप्पणीत प्रस्तावित केल्यानुसार एकूण रु.५.०० कोटी इतका निधी (पहिल्या वर्षी रु.८८ लाख अग्रीम स्वरूपात केलेल्या वितरणास कार्यात्तर मंजूरीसह तदनंतर समप्रमाणात प्रतिपूर्ती तत्वावर, उपयोगिता प्रमाणपत्राच्या आधारे) अनुदान स्वरूपात वितरित करण्यासाठी मंजूरी देत आहे.

"असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यास व त्या संबंधीची इतर सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे."

बाब क्र.२० : श्री.अविनाश कुबल, उप-संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था यांचेवरील विभागीय चौकशीच्या अहवालावरील केलेल्या कार्यवाहीस कार्यात्तर मंजूरी मिळणेबाबत

२०.१. सदर बाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्थेची नोंदणी संस्था नोंदणी अधिनियम, १८६० अंतर्गत करण्यात आलेली आहे. महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्थेच्या मेमोरेन्डम ऑफ असोसिएशनच्या नियम ३३ मधील तरतुदीनुसार 'संचालक' पदावरील नेमणूक प्राधिकरण करेल व त्यांचे वेतन व सेवेच्या शर्ती सुद्धा प्राधिकरण ठरवेल असे आहे. त्यानुसार प्राधिकरणामार्फत दिनांक १० एप्रिल, २००० रोजी वर्तमानपत्रात "संचालक" पदासाठी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली. त्यास अनुसरून श्री.अविनाश कुबल यांनी "संचालक" पदासाठी असलेल्या रु.१२,०००-१६,५०० या वेतनश्रेणी ऐवजी रु.१०,०००-३२५-१५,२०० या निम्न वेतनश्रेणीवर काम करावयाची तयारी दर्शविल्यामुळे निवड समितीने त्यांची "उप-संचालक" या पदावर नेमणूक करण्यावर शिफारस केली. त्यानुसार उप-संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था या पदावरील नेमणूकीस प्राधिकरणाने कार्यात्तर मंजूरी दिली.

२०.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, श्री.अविनाश कुबल, उप-संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करणे प्रस्तावित होते. त्या अनुषंगाने श्री.कुबल यांच्या विरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्यास मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी महानगर आयुक्त यांना अधिकार प्रदान केल्यानुसार दिनांक १४ जून, २०१७ रोजीच्या ज्ञापनान्वये श्री.कुबल यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली व त्यांचेवर १५ दोषारोप बजावण्यात आले. विभागीय चौकशीसाठी "चौकशी अधिकारी" म्हणून श्री. संजय ज्ञा.पवार, अप्पर जिल्हाधिकारी तथा प्रकल्प संचालक, विमानपत्तन झोपडपट्टी पुनर्वसन प्रकल्प आणि "सादरकर्ता अधिकारी" म्हणून श्री.अशोक वाघाये, वरिष्ठ सल्लागार (वने) तथा संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था यांची दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी नियुक्ती करण्यात आली. चौकशी अधिकाऱ्यांनी त्यांचा अहवाल दिनांक ०९ फेब्रुवारी, २०१८ रोजी महानगर आयुक्त यांना सादर केला. चौकशी अहवालानुसार श्री.कुबल यांच्यावर बजावण्यात आलेल्या १५ दोषारोपांपैकी १२ दोषारोप सिध्द झाले व १ दोषारोप अंशतः सिध्द झाला. त्यापैकी ३ दोषारोप गंभीर स्वरूपाचे असून, त्यामध्ये आर्थिक अनियमितता असल्यामुळे ते जबर शिक्षेस पात्र होते. त्या अनुषंगाने श्री.अविनाश कुबल, उप-संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था यांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपिल) नियम, १९७९ मधील भाग ३ अंतर्गत नियम ५ (१) मध्ये नमूद केलेल्या जबर शिक्षापैकी नियम ५ (१) (सात) "सक्तीची सेवा निवृत्ती" ही जबर शिक्षा देण्याचे प्रस्तावित करण्यात आले व तशी टिप्पणी मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांचे मान्यतेसाठी सादर करण्यात आली होती. सदर टिप्पणीस मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी प्राधिकरणाच्या मान्यतेसापेक्ष मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार श्री.कुबल यांना दिनांक १६ मे, २०१८ पासून सक्तीने सेवा निवृत्त करण्यात आले आहे. उपरोक्त दोन्ही बाबीस प्राधिकरणाची मान्यता आवश्यक आहे.

२०.३. त्यानंतर, बाब टिप्पणीमधील प्रस्ताव विचारात घेऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र.१४८८ :-

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्थेच्या मेमोरेन्डम ऑफ असोसिएशन नियम ३३ मधील तरतुदीस अनुसरून श्री.अविनाश कुबल, उप-संचालक, महाराष्ट्र निसर्ग उद्यान संस्था यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्याचे अधिकार महानगर आयुक्त यांना प्रदान करण्यास प्राधिकरण कार्यात्तर मंजूरी देत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, श्री.कुबल यांचे विरुद्ध विभागीय चौकशी अहवालानुसार त्यांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपिल) नियम, १९७९ मधील अंतर्गत नियम ५ (१) (सात) अन्वये जबर शिक्षा म्हणून दिनांक १६ मे, २०१८ अन्वये "सक्तीची सेवा निवृत्ती" करण्यास प्राधिकरण कार्यान्तर मंजूरी देत आहे.

“आणखी असा ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची आवश्यक ती सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.२१ : मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणातील अधिकारी व कर्मचारी यांना सन २०१७-२०१८ या वित्तीय वर्षासाठीच्या सानुग्रह अनुदानास कार्यान्तर मंजूरी मिळणेबाबत

२१.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण हे स्थानिक प्राधिकरण असल्यामुळे दिनांक २८ सप्टेंबर, २००६ रोजी झालेल्या ११७व्या बैठकीमध्ये ठराव क्र.१०९७ अन्वये प्राधिकरणातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांना सन २००५-०६ या वित्तीय वर्षापासून सानुग्रह अनुदान मंजूर करण्यात आले होते. त्यानंतर सन २००६-०७ पासून प्राधिकरणाने कमाल मर्यादेला अधीन राहून ८.३३% इतके सानुग्रह अनुदान मंजूर केले होते. सन २०११-१२ या वित्तीय वर्षापासून प्रत्येक वर्षी १०% इतकी वाढ करून सानुग्रह अनुदानाच्या रक्कमेस प्राधिकरणाने मान्यता दिली होती. त्यानुसार सन २०१६-१७ या वित्तीय वर्षाच्या सानुग्रह अनुदानाची रक्कम मंजूर करताना त्यामध्ये १०% वाढ मंजूर करून प्राधिकरणातील अधिकारी/कर्मचारी यांना रु.२६,४००/- इतकी सानुग्रह अनुदानाची रक्कम मंजूर करण्यात आली.

२१.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, प्राधिकरणातील अधिकारी, मागासवर्गीय व कर्मचारी संघटनेच्या वतीने सन २०१७-१८ या वित्तीय वर्षासाठी सानुग्रह अनुदानाच्या रक्कमेमध्ये १२% वाढ करण्यात यावी अशी विनंती प्राधिकरणाकडे करण्यात आली होती.

२१.३. महानगर आयुक्त यांनी पुढे असे सांगितले की, सन २०१७-२०१८ या वर्षाकरिता मागील वर्षाच्या अनुदानात १०% वाढ करून रु.२९,०००/- इतके सानुग्रह अनुदान रक्कम मंजूर करण्याकरिता प्रस्ताव मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांचेकडे सादर करण्यात आला व त्यास मा. मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांनी मंजूरी दिलेली

आहे. त्यानुसार अधिकारी/कर्मचारी यांना रु.२९,०००/- इतके सानुग्रह अनुदान अदा करण्यात आले आहे. सदर अदा करण्यात आलेल्या सानुग्रह अनुदानापोटी सन २०१७-२०१८ या वित्तीय वर्षाकरिता रु.१,९७,४९,०००/- इतका अंदाजित खर्च झालेला आहे.

२१.४. महानगर आयुक्त यांनी असे विषद केले की, प्राधिकरणाच्या या बैठकीमध्ये सन २०१७-१८ या वित्तीय वर्षाकरिता प्राधिकरणातील अधिकारी/कर्मचारी यांना प्रत्येकी रु.२९,०००/- इतक्या सानुग्रह अनुदानास कार्योत्तर मंजूरीसाठी प्रस्ताव सादर करण्यात आला. त्यास कृपया कार्योत्तर मंजूरी द्यावी.

२१.५. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४८९ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ च्या कलम ४ (अ) अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकारांचा आणि त्यास सहाय्यभूत होणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून, प्राधिकरण याद्वारे मुं.म.प्र.वि. प्राधिकरणातील अधिकारी/कर्मचारी यांना सन २०१७-१८ या वित्तीय वर्षाकरिता रु.२९,०००/- इतके सानुग्रह अनुदान मंजूर करण्यास याद्वारे कार्योत्तर मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्यासंबंधी आवश्यक ती पुढील सर्व कार्यवाही करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.२२ : प्राधिकरणाचे सन २०१७-१८ या वर्षाचे वार्षिक लेखे

२२.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (वित्तीय) विनियम, १९७६ च्या नियम (फ) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे प्राधिकरणाचे सन २०१७-१८ चे या आर्थिक वर्षाचे खालील लेखा तयार करून मान्यतेसाठी सादर करण्यात येत आहेत.

- (१) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई नागरी विकास प्रकल्प—फिरता निधी विनियम, १९८९ च्या कलम १०(५) अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे नागरी विकास प्रकल्प फिरता निधीचा जमाखर्च व ताळेबंद.
- (२) मेगासिटी योजना फिरता निधीचा जमाखर्च व ताळेबंद.

- (३) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (कर्मचारी अंशदायी भविष्य निर्वाह निधी) विनियम, १९७९ अन्वये मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण कर्मचारी अंशदायी भविष्य निर्वाह निधीचा जमाखर्च व ताळेबंद

२२.२. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील प्रस्तावास मान्यता देऊन प्राधिकरणाने पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र.१४९० :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (वित्तीय) विनियम, १९७६ च्या नियम १३(फ) अन्वये प्राधिकरणाचे सन २०१७-१८ या वर्षाचे लेखे संमत करण्यात येत आहेत. प्राधिकरणाचे सन २०१७-१८ या वर्षाचे आयकर विवरणपत्र विश्वस्थ संस्था म्हणून आयकर कार्यालयाकडे सादर करण्यास व आयकर कलम ११ नुसार कार्यवाही करण्यास तसेच प्राधिकरणाने विविध प्रकल्पावर केलेल्या खर्चामधून प्राधिकरणाची कोणतीही मालमत्ता तयार होत नसल्यामुळे प्रकल्पावरील झालेला खर्च महसूली खर्च म्हणून लेख्यांमध्ये दाखविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

“असाही ठराव करण्यात येत आहे की, वरील ठरावाची अंमलबजावणी करण्याचे अधिकार महानगर आयुक्त यांना प्रदान करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.२३ : प्राधिकरणाचे सन २०१७-१८ सालचा वार्षिक अहवाल

२३.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, प्राधिकरणाचा सन २०१७-१८ चा वार्षिक अहवाल सादर करताना असे सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणातर्फे विविध योजना व प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यात येते. त्याबाबतची एका वर्षाची माहिती या वार्षिक अहवालात समाविष्ट करण्यात आलेली आहे. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाचा सन २०१७-१८ चा वार्षिक अहवाल प्राधिकरणाच्या बैठकीपुढे मंजूरीसाठी सादर करण्यात आलेला आहे.

२३.२. महानगर आयुक्त यांनी असेही सांगितले की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण अधिनियम, १९७४ चे कलम २४ अन्वये प्राधिकरणाने (दिनांक ३१ मार्च रोजी समाप्त होणारे) प्रत्येक वर्ष संपल्यानंतर, मागील वर्षाच्या कार्याचा अहवाल तयार करून तो राज्य शासनास दिनांक ३० नोव्हेंबर

पूर्वी सादर करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सन २०१७-१८ चा वार्षिक अहवाल प्राधिकरणाच्या मान्यतेसाठी सादर केला आहे.

२३.३. त्यानंतर, प्राधिकरणाने सन २०१७-१८ च्या वार्षिक अहवालास मान्यता दिली आणि पुढील ठराव मंजूर केला :-

ठराव क्र. १४९१ :

“असा ठराव करण्यात येत आहे की, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या सन २०१७-१८ च्या वार्षिक अहवालास प्राधिकरण याद्वारे मान्यता देत आहे व हा अहवाल राज्य शासनास सादर करण्यास महानगर आयुक्त यांना याद्वारे प्राधिकृत करण्यात येत आहे.”

बाब क्र.२४ : प्राधिकरणाकडील असलेला अतिरिक्त निधीचा गुंतवणूकीचा अहवाल, दिनांक ०१ जानेवारी, २०१८ ते दिनांक ३० जून, २०१८.

२४.१. या प्रस्तावाबाबत माहिती देताना महानगर आयुक्त यांनी असे सांगितले की, शासन निर्णय दिनांक २७ ऑक्टोबर, २०१५ नुसार सार्वजनिक उपक्रमाकडे असलेला अतिरिक्त निधी गुंतविणेबाबत सुधारीत आदेश निर्गमित करण्यात आलेला आहे. प्राधिकरणाच्या मागील बैठकीमध्ये सदर शासन निर्णयानुसार प्राधिकरणाकडील अतिरिक्त निधी गुंतविण्यासाठी मान्यता घेण्यात आली होती. त्यानुसार प्राधिकरणाच्या अतिरिक्त निधीची गुंतवणूक करण्यात येत आहे.

२४.२. त्यानंतर, बाब टिप्पणीतील माहे दिनांक १ जानेवारी, २०१८ ते दिनांक ३० जून, २०१८ या कालावधीत गुंतविलेल्या अतिरिक्त निधीचा अहवालाची नोंद प्राधिकरणाने घेतली.

मा.अध्यक्षांच्या परवानगीने येणारे इतर विषय :

प्राधिकरणामध्ये नव्याने स्थापित केलेल्या वॉर रुम व इन्होवेशन सेंटरचे उद्घाटन मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी केले. त्यावेळी मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी सदर केंद्राची देखभाल प्राधिकरणामार्फत करावी तसेच प्रोजेक्ट मॅनेजमेंट सॉफ्टवेअर वापरून प्राधिकरणाच्या सर्व प्रकल्पांची प्रगती नमूद करावी व डॅशबोर्ड विकसित करण्याबाबत सूचना दिल्या.

त्यानंतर, मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांनी प्राधिकरणाने नव्याने तयार केलेल्या बोधचिन्हाचे (Logo) अनावरण केले. मेट्रो मार्गाच्या अनुषंगाने तयार करण्यात आलेल्या हरीत धोरणांचाही शुभारंभ केला आणि मुंबई महानगर क्षेत्रातील नैसर्गिक आणि उभारणी केलेल्या वारसाप्राप्त मालमत्ता नकाशांची मालिकाही मा.मुख्यमंत्री व अध्यक्ष, प्राधिकरण यांच्या हस्ते प्रकाशित करण्यात आली.

त्यानंतर, मा.अध्यक्षांचे आभार मानून बैठकीचे कामकाज समाप्त करण्यात आले.

*****